

Anne-Dieu-le-Veut

August Snieders

bron

August Snieders, *Anne-Dieu-le-Veut*. Henri Bogaerts, 's Hertogenbosch / Amsterdam / Maastricht
1877 (herdruk)

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/snie001anne03_01/colofon.php

Let op: werken die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn.

I. De tour a la mode.

Brussel, het sierlijke en coquette Brussel, was in de 17e eeuw op verre na noch zoo prachtig, noch zoo groot als het zich nu voor ons oog vertoont; doch het had destijds reeds dat hoofsche, dat pronkende, dat glinsterend uiterlijke, waardoor het zich nu nog onderscheidt.

Wat Brussel in alle geval in die dagen vooral bezat, was dezelfde mengeling van geslepen glas en diamant, dezelfde mengeling van valsche en ware pracht, dezelfde zucht om zich op den leest van het toongevende Parijs te schoeien.

Brussel was toen en is nog de aap van de wereldstad, en het heeft zijn eigen karakter altijd aan den geest van navolging ten offer gebracht.

In de 17e eeuw was Brussel nog ommuurd en sloot al de gemeenten, welke nu binnen haren omtrek gelegen zijn, buiten hare acht monumentale poorten, waarvan er nog eenige onvindbaar tusschen de huizen verborgen zitten.

De stad had in den zomer frischgroene wallen, op welker binnenkant prachtige dreven van lommerrijke linden en iepen.

Hier, onder die hooge en breedgetakte boomen, kwam in den zomer het puik der bevolking en vooral het puik der straatjongens, zich verlustigen, evenals deze laatsten langs de sierlijk beplante vaart van Brussel naar Antwerpen speelden.

Hier en ginder vonden zij frisch gras, aangenaam lommer, hooge boomen met vogelnesten, helder water om zich te baden; daar zagen zij visschen, beurtschepen, plezierjachten en de vroolijk gekleurde

trekschuit, die door een paard getrokken, suizend het donkerblauwe water doorkliefde.

Dat was in die dagen al een zeer snel en voortreffelijk, maar voor het algemeen nog te kostbaar middel om te reizen; want niet iedereen kon, zooals *Monsieur de Monconnys, conseiller du Roy et ses conseils d'Etat et Privé*, op reis 15 sols besteden!¹⁾

Wij gaan niet naar het paleis, waarde lezer, bewoond door een spaanschen gouverneur, bedienden, raadsheeren, hellebardiers, mannelijke en vrouwelijke hovelingen, vergulde spionnen, ruiters en vier- en zesspannige koetsen.

Neen, wij blijven hier aan de wallen en langs de vaart, onder die prachtige hoge boomen, waar het hoofsche Brussel den *tour à la mode* volgt - nogmaals iets wat de goede Brusselaars te Parijs hebben afgekeken.

Door het loof van drie rijen lindeboomen, welke dus twee dreven uitmaken, kan geen zonnestraaltje en bij regentijd geen druppel nat dringen.

't Was er aangenaam koel, en wie in koets, te paard of te voet over de heete pleinen of door de geroosterde straten van Brussel reed of ging, haastte zich om die lustwarande te bereiken.

De boomen met hunne breed uitgespreide takken zijn inderdaad als breede waaiers, wier loof soms door een koel windeke zachtken bewogen wordt, gelijk de waaier door de half slapende hand eener droomende schoone.

Onder de boomen beweegt zich eene prachtig getooide menigte; deze zijn te voet, gene te paard, andere in koetsen. De rijtuigen gaan langs deze dreef op en keeren langs de tweede terug, zoodat men de vrouwen - hoeveel verfijning reeds in de behaagzucht! - altijd in het aangezicht zien kan, ten minste als die coquetten het kleine masker niet voordoen, waarachter, nog meer dan achter den waaier, zooveel intriges gespeeld werden.

In de koetsen met rood zijden gordijntjes en welke laatsten met gouden koorden zijn opgetrost, zitten de vrouwen als godinnen ten troon, als welke zij ook worden vereerd, want wij bevinden ons in eenen tijd, waarin de galanterie tot de grootste zinnelijkheid en verwijfdheid overslaat.

Hier blinkt het satijn, de zijde en het armozijn; daar schitteren de parelsnoeren, 'met seven dobbel toers,' zegt de dichter Willem Ogier, over de borst geslagen; daar blinken de juweelen, gouden sieraden, prachtige waaiers en flikkerende spiegeltjes aan de zijde gedragen.

Men ontmoette, kortom, reeds eene zoodanige pracht, dat de

1) Zie de reisbeschrijving door de Nederlanden, door gemelden franschen staatsraad.

‘mans’ te dien tijde reeds erg klaagden, getuige dezelfde dichter, welke zegt:

‘Wat kanker voor de mans, wat pest sijn sulcker wyfs
En soo 't de mans verbien, een weirelt vol gekyfs.’

Evenals in onzen tijd! Zoo was het voorheen, zoo is het nog! Doch dewijl wij in de dreef nu geen ‘mans’ maar enkel nieuwsgierigen zijn, moeten wij - hoe zondig het dan ook schijnen moge - bekennen, dat die feestelijke kleedij ons toelacht, dat wij ons blind zien op al dat ‘poppentuygh’, op al die ‘tuyering’ van ringen, parelsnoeren; op alle die ‘tierelieflyckheyt aen borst, aen oor of tuyt.’

En dan die kleine maskers hebben iets zuidelijks, iets intrigeerends en men weet niet juist wat die groote bruine of blauwe oogen, door die amandelvormige gaten in de maskers starend, willen zeggen.

Men is daarenboven volop in de mode der moesjes, duiveltjes, en het cypersch poeder in de haren; ook van het blanketsel op de wangen. Men vernist zich het voorhoofd, men verft zich de wenkbrauwen en men strijkt deze in een sierlijken boog boven het oog.

En de modejonkers! Hun kleurig kleedsel is rijk aan linten en strikken, de hoed wuivend gepluimd, de laarzen gespoord en de ‘broek vol faveuren.’

Maar - 't is altijd hetzelfde refrein - veel van die pracht staat op den Magdalene-Steenweg, toen reeds de groote straat der *à la mode*-winkels, te kraaien, zoodat vele modepoppen of *venusdieren*, zegt pater Poirters, hare maskers zullen voordoen wanneer zij aan dien kant der stad komen.

Wat de *serviteurs* of *valentyns* betreft, die zullen - 't gaat nog zoo in ons wereldje! - het liefst eene andere straat inslaan, ofschoon de onbeschaamdheid bij vele reeds eene aangeleerde eigenschap is.

Denkt niet dat alle koetsen eigen gerij is, 't scheelt veel.

Neen, die pracht is niet zelden.... gehuurd; de knecht die ‘achter loopt en draagt *Monsieur's* zwaard,’ is gehuurd en de staffieren of heiducs zullen misschien straks als lijkbidders of kramers langs de deuren loopen, totdat zij weêr van dezen of genen een man van ‘groote qualitatibus’ moeten maken.

Doch dit schijnt het geval niet te zijn met de twee ruiters, een jonge vrouw en een heer, die daar de laan oprijden en aller oogen tot zich trekken.

De amazone is eene der schoonste vrouwen welke ooit op den *tour à la mode* bewonderd werden.

Hare houding is elegant, hare kleedij prachtig; haar paard, een der schoonste paarden uit de stallen van den heer de Berlaymont, deed al de ruiters, pikeurs en rostuischers verbaasd staan.

De rijderes zelve, wij herhalen 't, is eene schoone jonge vrouw;

haar donkere tint verraadt de zuidelijke afkomst; de zwarte haren dansen, naar de beweging van het paard, in lange, krullende lokken op hare schouders.

Haar kleet, van een wonderschoon purper, men zeide indisch weefsel, was met gouden knoopjes gesloten, met gouden belegsels op borst en omslagen bezet. Een collier van zeven toeren is deels in eene sneeuwmassa van kant op de borst en om den hals verborgen; aan den gouden gordel hangt het onmisbaar spiegeltje, en de lange lichtblauwe veer op het hoedje is ter zijde met een bouquet van edelgesteente vastgemaakt.

Die jonge vrouw heeft noch cypersch poeder in de haren, noch blanketsel op de wangen, doch alleen, naar de mode des tijds, een moesje ter zijde den mond.

Als de bewegingen van het vurige arabische paard, wien het blanke schuim van het gebit vlokt, al te hevig zijn, vlamt er telkens een hel vuur in het donker oog der jonge vrouw. Dan ook fronst zij de wenkbrauwen, richt een kort, doch krachtvol bevel tot het onstuimige dier, en niettegenstaande den gelen handschoen met zilveren kwispel, ziet men dat de kleine hand die den teugel vasthoudt, krampachtig gesloten wordt.

Met de andere hand omklemt de rijderes eene rijzweep, wier knop in geciseleerd goud gemonteerd is; dat wapen heeft zij echter niet noodig om het trotsche paard te bedwingen.

De cavalier, die naast haar een schoon bruin paard berijdt, is een man in den vollen fleur des levens, flink gebouwd, met regelmatige gelaatstrekken, blauw en toch stout oog, blonde haarlokken, blonden knevel en baard.

De jonge man draagt een groen fluweelen kleet met gouden nestels, breedgeranden hoed en bloedroode veer. Op den breeden bandelier zijn diamanten gezaaid en aan de lage, breede en mollige laarzen blinken gouden sporen.

Aller oogen wendden zich op het paar, en elke andere groep, zelfs die der schoonste en rijkste jonge vrouwen, werden voor de stoute amazone vergeten, hetgeen menig nufje, in eene rijke en eigen koets gezeten, op de lippen deed bijten.

Dit belette niet dat, toen het paar voorbij draafde, ook wel uit de koetsen, belangstellende oogen op hetzelfde werden gericht.

‘De gravin de Vertigneul!’ zeide men hier.

‘*La belle Française,*’ zeide men ginder.

De heeren stonden stil om den graaf, doch vooral om de rijderes te zien, en die van welke zij reeds volgens de mode des tijds, des morgens bloemtuilen ‘vol soete perels van den dauw,’ zegt de geestige tijdgenoot, pater Poirters, ontving, en ook die welke in het publiek den schijn wilden hebben met de vreemdelinge in kennis te zijn, namen de gepluimde hoeden af.

Allen bogen, groetten en bewezen der schoone vrouw alle mogelijke

eer, terwijl de ‘courtozy’ hun later duur zou te staan komen, te oordeelen naar de jaloezie en de afgunst, die uit de oogen der brusselsche dames straalde.

Het paar, dat men den graaf en de gravin de Vertigneul noemde, beantwoordde nu eens koel, dan eens uiterst vriendelijk, ook wel eens in 't geheel niet, de ‘salutaties.’

Wellicht herkenden zij de groeters niet of de groet ontging hun, tengevolge der beweging hunner paarden.

Hoe het zij, men zag wel dat de graaf en de gravin de Vertigneul de *lions* van den dag waren, en mochten er al in die koetsen met rood zijden gordijntjes gezeten zijn, die tegen dien onbeprekten invloed zich oproerig hadden willen verzetten, dan toch durfden zij dit voor het oogenblik niet wagen.

Iedereen zong immers den lof der beide vreemdelingen, die zelfs aanbevelingsbrieven van hooggeplaatste personen aan het fransche hof toonden.

‘Wie zijn ze?’ vroeg men hier.

‘Vanwaar komen ze?’ fluisterde men ginder.

‘Men zegt....’

‘Ja, men zegt; maar men zegt zooveel.’

Iedereen herhaalde echter de ‘men zegts’ die op den *tour à la mode*, in de herberg, op de kegelbaan, in de kransjes, in het koffiehuis, op de wandeling en in het salet, bij den haarkapper, den barbier, de modemaakster en in den bloemwinkel werden ingezameld.

Nu, die ‘men zegts’ waren zoo aantrekkelijk, dat iedereen zich meer en meer beïeverde om de adellijke vreemden te naderen.

En wat vertelde men zoo al?

Dat de Vertigneul's van hoogst onderscheiden adellijke familie en zeer bevriend aan het fransche hof waren. De graaf en de gravin hadden de halve wereld bezocht, ter zee en te land gereisd, bij de Mooren en bij de wilden, in de woestijnen en in de savanna's; zij waren in de handen geweest van roovers, van flibustiers en boekaniers.

Beiden spraken alsof zij inboorlingen van de indische gewesten waren, over de wondervolle en met natuurrijkdommen overstroomde west-indische eilanden, met hunne glinsterende zon bij dag, met hunne zoele nachten, door fonkelende lichttorren verlevendigd, hunne wijde savanna's en maagdelijke bosschen, hunne boomen door bloemende slingerplanten als aaneengeschakeld.

Zij vertelden van reusachtige bloemen, vreemdsoortige vruchten; van de pisang, broodvrucht, de mangroven, palmen en bananen; ze spraken van wilde buffeljachten, gevechten met alligators, beklimming van vulkanen en tochten op zee en door woestijnen.

De graaf, zoo zeide men, had in de bezittingen hooge ambten bekleed, en mevrouw de gravin had hem in alles en overal, zelfs op vele gevaarlijke tochten, vergezeld.

De vrouw was dan ook zoo stout als de man, en als zij alleraangenaamst in gezelschap zijn kon, allerliefst zong en de harp tokkelde, trok zij even goed den degen als de graaf, reed te paard zooals hij, en schoot met den kogel een deels in eene plank gedreven nagel tot aan den kop daar in, alsof die er met eenen hamer ingeklopt was.

Vrouwelijke galanterie, *valentyns*, *serviteurs* en hofmakers, waren bij de gravin niet erg in tel; immers, de bloemen die haar 's morgens door dezen of genen, naar de gewoonte dier dagen, gezonden werden, legde zij onverschillig ter zijde.

't Was niet omdat de roos, de tulp en tyloos van ons noorden in kleurenpracht en grootte te versmadden waren tegenover de schitterende condoeli en passiebloemen, de roode cordia en de sneeuwblanke datura der zuiderlanden - neen! het huldebewijs zelve liet haar koud.

Als de gravin ter misse kwam, niet zelden de misse der gapers en slapers, zooals men die van twaalf ure noemde, hadden zich ook bij haar *serviteurs* opgedaan, die krakeelden en zelfs de degenen wilden doen kletteren, om de eer te genieten haar naar de herberg de *Gouden Ster* te geleiden, waar de voorname reizigster gemeubeleerde kamers bewoonde; doch ook al dat mierengewoel rondom haar, had zij telkens doen ophouden.

Eens zelfs toen haar dat krakeel bijzonder verveelde, was zij plotseling bij den kerkhofmuur blijven staan, had de flikflooiër met een donkeren, scherpen, vurigen blik aangekeken, en zagen de modejonkers plotseling in hare kleine hand, een dolk met fijn lemmer glinsteren, waarop die heeren onder strijkagies en salutaties aftrokken.

Welnu, men bewonderde haar daarna nog des te meer.

De Brusselaar is nog altijd dezelfde.....

II. Driftige menschen, driftige paarden.

Op den dag dat wij den graaf en de gravin de Vertigneul op den *tour à la mode* ontmoetten, hadden beide gedineerd ten huize van een der graven de Berlaymont, die dan ook met zooveel geestdrift voor de beide vreemdelingen was ingenomen, dat hij zijne welbezette stallingen ten hunnen dienste stelde, en menige vroolijke partij ter hunner eere in ontwerp had.

Gedurende den maaltijd had de jonge gravin eene wonderlijke mengeling van hooge onderscheiding en tevens van buitengewone onafhankelijkheid aan den dag gelegd; zij had soms zelfs een toon van gezag aangenomen, zonder dat men zeggen kon dat deze haar niet eigen was.

Men schreef echter dien geest van onafhankelijkheid, die plotselinge opwellingen, dien hoogen toon toe aan de verschillende omstandigheden waarin zij geleefd, aan het zwervende leven, dat zij geleid had, aan de personen met welke zij verkeerde, aan de hooge bedieningen van haar echtgenoot.

Met eene onmiskenbare bevalligheid was zij echter de eetzaal binnengetreden, en had wel getoond dat het salet haar eigen was; met eene zekere ongedwongenheid bevochtigde zij, vóór het diner, hare fijne vingers in het zilveren lampet met rozewater gevuld, en beantwoordde met onderscheiding de hoffelijkheid van den heer des huizes; doch later zag men een zweem van minachting op hare lippen, als zij jonker en joffers van de mode hoorde spreken, van poeder en reukwerken, van strikken en faveurkens.

Het scheen dat zij vluchtig den neus optrok voor de confituren,

marmeladen en zoetigheden; doch zij liet zich het wildbraad en den wijn in ijs gekoeld, voortreffelijk smaken.

Wat aan mevrouw dan toch wel bekoorde? had men gevraagd.

Gewis, Brussel was Parijs niet: maar Parijs was toch wel het paradijs der aarde.

En alsof de verlangens en de wenschen van mevrouw de Vertigneul geruimen tijd met geweld onderdrukt waren gebleven, en eindelijk eensklaps ontploften, zeide zij op hartstochtelijken toon:

‘Wat mij aantrekt? 't Zijn niet de prachtige steden op het vasteland, neen! Ik wil leven in de maagdelijke bosschen, in de savanna's ter jacht gaan; leven in Gods vrije en grootsche natuur, op de bruisende zee; op het land de lans drillen, de pistool hanteeren....’

Twintig kreten van verwondering hadden elkander opgevolgd; doch graaf de Vertigneul was bij die driftige taal zijner vrouw eenigszins bleek geworden; uit zijn blauw oog, door de gefronste wenkbrauwen verdonkerd, schoot als een straal vuur.

De graaf trachtte den oogslag zijner vrouw te ontmoeten, gewis om haar zijn misnoegen over haar driftigen uitval te doen kennen.

Toen hij daarin echter niet gelukte, nam hij plotseling een gekscherenden toon aan en gaf weldra eene andere wending aan het gesprek.

Na den maaltijd waren de twee gasten te paard gestegen en mevrouw vooral had de bewondering van allen, in het berijden van het fiere paard des heeren de Berlaymont opgewekt, zooals zij dit nu andermaal deed op den *tour à la mode*.

En voorwaar, de modejonkers die daar hadden plaats genomen, waren zeker wel kenners!

De gepluimde hoeden, kleurige kleedsels, sneeuw witte kragen, kostbare degens of wandelstokken, gouden of zilveren sporen - kortom, geheel hun uiterlijk zeide, dat die heeren de toongevers van de baan waren.

De stoute oogslag dien zij in het ronde wierpen, het soms wat al te luidruchtige gelach, de hooge toon, dien zij aangaande minderen aannamen, de kennis, waarmee zij over voorbijdravende paarden, koetsen, vrouwen en rennende hazewinden spraken, zou dit overigens wel bewezen hebben, zelfs hunne kleeding daargelaten.

De modejonkers lieten eene gansche rij van uitroepingsteekens hooren, toen de schoone gravin de Vertigneul voorbijreed.

In plaats dat de rijderes echter de tweede laan zou oprijden, waar haar nieuwe bewonderaars zouden opwachten, zette zij haar paard in sterken draf en vervolgde haren weg.

Toen de graaf en de gravin eindelijk buiten het gewoel gekomen waren, lieten zij hunne paarden den vrijen teugel. Als de wind vlogen beiden onder de boomen en langs de Antwerpsche vaart voort, en verdwenen weldra in een stofwolk voor aller oogen.

De wandelaars op den *tour* waren den groenen stadswal opge-

sneld en zagen van deze hoogte den onstuimigen, wilden en fantastischen galop; bij de jongeren draaiden de hoofden nog meer dan te voren en de gravin de Vertigneul verspreidde eene nieuwe aureool rondom zich; bij de ouderen van dagen deed die wildzang een bedaard hoofdschudden ontstaan.

De *tour à la mode*, welke door het optreden der gravin dien dag eene buitengewone aantrekkelijkheid bekomen had, was nu voor de jonkheid ook zoo droevig als een begrafenis.

Pratend keerde de groep jongelingen, die wij straks opmerkten, naar de stad terug.

Onder hen bevond zich de markies Henry d'Ambrelle, een Franschman van ongeveer dertig jaar, die slechts sedert een paar dagen in de hofstad was aangekomen en voor de eerste maal op de wandeling verscheen.

Hij was een flink jonkman, met scherp geteekend gelaat, donker oog, zwart haar, wiens kleeding wel aantoonde dat hij den Brusselaar voor 't minst een jaar in de grillige mode vooruit was; immers, hij droeg een laken *justaucorps*, en wel *couleur de musc*, tot boven geknoopt, een bos van kleurige linten op den rechter schouder, een los geknoopten *cravatte* van kant, effenkleurige zijden kousen en schoenen *à la cavalière*.

En 't stond hem wel, dat kleedsel, waaraan slechts de pruik met afhangende krullen ontbrak.

Henry d'Ambrelle was met een bijzonder gezantschap, weinige dagen te voren te Brussel aangekomen, en had in de wereld der modejonkers, in het salet, op de wandeling en in de verschillende vereenigingen, wat men noemt, eene schitterende entrée gedaan.

Door zijne kalme, deftige en hoogst onderscheiden manieren, had hij reeds in den aanvang, de aandacht van menige schoone tot zich getrokken.

Men mocht zeggen dat de gezantschaps-secretaris juist de tegenvoeter was van de gravin de Vertigneul; beiden deden zich langs geheel met elkander in strijd zijnde wegen opmerken. Er was slechts één punt waarin beiden overeenkwamen: beiden bezaten onderscheiding.

De naam der Vertigneul's was herhaalde malen in het bijzijn van den markies genoemd, doch die naam was hem wel is waar niet vreemd, doch de personen die hem droegen, waren hem geheel onbekend.

Men had hem echter, sedert zijn kortstondig verblijf te Brussel, zoo dikwijls de schoonheid van mevrouw de Vertigneul geroemd, dat ook hij op de teenen ging staan om het paar te zien, toen men het door een uitroep van verrukking, op den *tour à la mode* aankondigde.

Pas had de markies echter de gravin ontwaard, of hij ontstelde hevig; hij gevoelde dat hij bleek, doodsbleek moest geworden zijn. Gelukkig had men het rond hem te druk met de aansnellende amazone.

‘Anne,’ mompelde hij, ‘is het mogelijk! Anne!’

Er zakte hem als het ware een nevel voor de oogen, en hij strekte de hand uit om tegen den stam van een boom te kunnen leunen.

Toen hij tot bezinning kwam, bemerkte hij niets meer dan eene stofwolk, in welke die plotselinge verschijning verdwenen was. Hij volgde zijne makkers niet op den wal om het paar na te staren, en toen zijne nieuwe vrienden van daar terugkeerden, dacht hij andermaal volkomen meester over zich zelven te zijn.

‘Welnu, heer markies,’ voegde een der terugkeerenden hem toe, ‘gij snelt den wal niet op om uwe landgenooten na te staren?’

Henry d'Ambrelle glimlachte.

‘Hoe, ge bewondert haar niet?’ vroeg een der heeren.

‘Hoe is 't mogelijk dit te vragen? Ik was zóó in bewondering, dat ik hier als aan den grond genageld bleef staan.’

‘Markies, gij zegt dit op een recht zonderlingen toon!’

‘Wat bedoelt ge?’

‘t Is inderdaad moeielijk om te zeggen, welk gevoel mij bij het hooren van uw koud, onverschillig, misschien minachtend antwoord, beheerscht.’

‘Koud, onverschillig, minachtend? .... Heb ik dien toon aangeslagen?’

‘Dat was de indruk, die mij van uwe woorden achterbleef.’

De markies wist inderdaad niet welken toon hij aangeslagen had, doch gaarne wilde hij aannemen, dat deze een ongunstigen indruk had teweeg gebracht.

‘Hebt gij de gravin de Vertigneul meer gezien?’ vroeg de jonge graaf de Berlaymont.

‘Mij dunkt dat het de eerste maal niet is dat ik haar zie,’ luidde het antwoord.

Ook de toon waarop die woorden werden uitgesproken, werkte onvooroordeelig op de gemoederen; het scheen aan de *jeunesse dorée* bepaald zeker, dat de markies meer wist, aangaande de schoone rijderes, dan hij zeggen wilde en dat hetgeen hij wist juist niet ten haren gunste was.

De markies begreep dit alles; doch hij had zich erg bedrogen toen hij dacht de ontroering, bij hem opgewekt, overmeesterd te hebben; hij was nog te diep geschokt om met de vereischte natuurlijkheid te kunnen antwoorden.

Henry d'Ambrelle wenschte de groep jongelingen letterlijk naar de maan, en had veel gegeven indien hij eenige oogenblikken alleen, geheel alleen had kunnen zijn.

Zijn stilzwijgen onder het voortwandelen verergerde den toestand, en wierp inderdaad meer en meer schaduwen op de schitterende figuur die Brussel in opschudding bracht.

‘Het ware beter die geheimzinnige houding te laten varen en ons behoorlijk over haar in te lichten,’ morde men hier.

‘Wat geeft dat!’ antwoordde men ginder luchtig: ‘zij is eene vrouw van hooge onderscheiding!’

‘Ja, maar beken met ons dat zij tamelijk wonderlijk handelt, en men geen rechten draad aan haar verblijf alhier vindt.’

‘Nu, mij ook bevalt de houding van den markies d'Ambrelle niet!’ merkte een derde, een vierde op. ‘Als men beschuldigt, dient men reden te geven.’

De gezantschaps-secretaris had eenige dier woorden, rechts en links uitgesproken, opgevangen.

‘Ik denk,’ antwoordde hij op het laatste gezegde, ‘dat ik niemand, en vooral geene vrouw beschuldigd heb.’

‘Neen, niet juist beschuldigd, maar....’

‘Gij ontleedt mijne woorden en mijn stilzwijgen geheel verkeerd, mijneheeren! Het is geenszins mijn inzicht mevrouw de Vertigneul, zooals zij genoemd wordt, te misprijzen. Zij is, ik herhaal het, eene vrouw; zij draagt daarenboven een adellijken titel en is eene *Française*, en van dit oogenblik ben ik bereid hare eer ridderlijk, des noods met den degen, te verdedigen.’

Dat was eene eerherstelling, maar ook tevens eene waarschuwing voor den laatsten spreker, die dan ook zeer gelukkig was toen hij onder het algemeen geroep: ‘flink gesproken!’ vergeten werd.

‘Ben ik,’ zoo sprak de markies kalm voort, ‘zoo luidruchtig niet in mijn lof over de gravin de Vertigneul als velen van u, dan toch vereer ik haar niet minder, en om dit te bewijzen, stel ik u voor de schoone *Française* dezen avond, volgens de mode in de Spaansche Nederlanden, met eene prachtige serenade te vereeren.’

‘Bravissimo!’

‘Aangenomen! Wij zullen allen daar zijn!’

De markies was nu weêr wat hij altijd was: de kalme, voorzichtige en scherpzinnige diplomaat.

De groep keerde naar de stad terug; de muzikanten moesten gevonden, de bloemwinkel letterlijk leêg geplunderd worden.

De avond viel, de wandelaars, rijtuigen en ruiters verlieten allengs de lommerrijke dreven, en in hunne plaats dansten er nu, in het laatste zonnestraaltje dat over den zandweg schoot, een heir van muggen.

III. In de Gouden Ster.

De *Gouden Ster* was eene zeer voorname herberg, op den hoek der Parochiaanstraat, nabij de St.-Gudula-kerk, in wier benedenkamer zich een aantal personen vergaderden toen het eigenlijke koffiehuis nog niet bestond; men kwam er drinken, rooken, spelen en het nieuws van den dag vernemen.

Nu er echter een koffiehuis bestond, was de *Gouden Ster* nog altijd de plaats waar de voornamen, zelfs gezanten, de oversten der gilden en anderen, somtijds maaltijden en drinkpartijen hielden.

Voorwaar, daartoe waren weinige herbergen zoo goed ingericht, als de *Gouden Ster*.

Niet alleen was de keuken goed voorzien van alle soorten van visch en wildbraad, maar geen kelder was zoo rijk aan vin d'Anjou, vin d'Ay, muscaat, Bordeaux, spaansche malvezy, deelwijn en cognac; geen herberg kon op een zoo ruimen voorraad wijzen van tafelzilver en drinkgerief, zooals handhouders, glazen roemers, berkemeyers, fluiten en bokalen.

En dan, de waard was geen bedrieger; de wijn werd bij hem niet met *tornesol* of andere mengsels van 'duyvelsche inventies' vervalscht; hij stopte ook geen 'servet in de bierkan' om alzo minder 'suypens' te geven, noch schreef met dubbel krijt.

De kamers van de *Gouden Ster* waren ruim en zindelijk, de bediening was keurig, de stallingen werden als voortreffelijk beschouwd.

Eenige weken geleden waren daar ook de graaf en de gravin de Vertigneul aangekomen, en hadden de gemeubeleerde kamers op de eerste verdieping en voor aan de straat, betrokken.

De meubels alleen toonden daar genoegzaam, dat dikwijls hooge gasten in de *Gouden Ster* vertoefden.

Van de voornaamste kamer had mevrouw de Vertigneul haar salet gemaakt.

Het is in dit vertrek, dat wij het grafelijke paar ontmoeten.

De rit langs de vaart had de gravin geenszins vermoeid; integendeel, voor de weinige uren die er van den dag nog overbleven, had zij zich de moeite getroost van kleding te veranderen.

Wij vinden haar dan ook in de roodzijden *taille-en-pointe*, met gepofte mouwen, die den arm tot over den elleboog bedekten; eene breede roodzijden geretrouseerde *jupe* werd over den geelzijden en engen rok gedragen.

De haren waren gefriseerd ‘gestruiveld,’ zou Van Zevécote zeggen, en hingen in kleine krullen langs het fijne gelaat.

Had de gravin, te paard gezeten, iets mannelijks in zich, op dit oogenblik was zij de elegante vrouw, die zelfs in haar toilet kwistig met perels, braceletten en ringen te werk ging.

Ook de graaf was in een ander, doch eenvoudiger gewaad dan op de wandeling, gekleed.

Beiden waren gezeten. Het venster stond open, en met de frissche avondlucht dansten er ook eenige ongenoodigde muggen binnen, die echter bij mevrouw door de zachte beweging van den waaier op behoorlijken afstand gehouden werden.

De Vertigneul, die aan de tafel en op eenige stappen van het venster zat, greep van tijd tot tijd naar den roemer, en dronk met malsche teugen den geurigen wijn.

Het gesprek tusschen de twee personen was niet zeer druk; het werd zelfs door lange tusschenpoozen onderbroken; het was daarenboven niet erg welwillend, soms zelfs scherp en het scheen dat die twee vreemdelingen, nu zij alleen waren, wel eens den fijnen toon vergaten dien zij elders aansloegen.

‘t Was eene dwaasheid; ik had u herwaarts niet moeten volgen,’ zeide de schoone vrouw na eene poos stilzwijgens, op mokkenden toon.

‘Gij zelve waart immers benieuwd om Frankrijk weêr te zien?’ luidde het antwoord. ‘En ik, ik had mij zelve te rechtvaardigen.’

‘Dwaasheid! Wat vermochten uwe vijanden tegen u? Niets!’

De Vertigneul trok de schouders op en zweeg; hij keurde die scheeve voorstelling der zaak geen antwoord waardig. Zwijgend liet hij het blondlokkig hoofd in de hand rusten.

Noch deze, noch gene sprak; de gravin zag naar buiten. De avond was gevallen; de torens van de St.-Gudula kregen allengs onduidelijke vormen: de laatste kauwen dreven nog in breede kringen rondom den torentop.

Op den hoek der straat was het licht voor het heiligenbeeld reeds

ontstoken; de voorbijgangers werden zeldzaam; de juichende straatjongens waren reeds verdwenen en de laatste vrachtwagen was een half uur geleden, onder eentonig belgeklingel, voorbij geschokt.

‘Oef!’ zeide de gravin, als kon zij het gewicht der verveling niet langer dragen. ‘Wat is het hier vervelend, dood vervelend!’

De toon van die woorden duiden aan dat haar zenuwgestel erg geprikkeld was, en zij, met volle zeilen, de zee van het slecht humeur binnenliep.

De graaf kende dat oogenblik; de losbersting had dan ook schier onmiddellijk plaats.

‘Ik wil daarenboven die gedwongen houding niet meer!’ viel zij uit, op een toon van het sterkste misnoegen. ‘Was ik ook dwaas! Ik ben Frankrijk ontvlucht om vrij en ongedwongen in de nieuwe wereld te leven, en ik laat mij door u, geboeid en gebonden, weêr naar die kunstmatige wereld terug brengen!’

‘Gij spreekt zoo luid, Anne, dat gij u zelve en mij nog verraden zult,’ zeide de graaf.

‘Wat geeft mij dat! Ik wil liever het gevaar loopen en mij toonen zooals ik wezenlijk ben, dan nog langer in het ijzeren juk geklemd te zijn.’

‘Gij redeneert niet meer: gij laat uw boos hoofd weêr onbepaald meester.’

‘Ik meen wat ik zeg.’

‘In dat geval zal de landvoogd der Spaansche Nederlanden, ons beiden spoedig achter de traliën laten zetten, en triomfantelijk naar Madrid berichten, dat de zeevogel door de landrat zich heeft laten vangen. Wilt gij den Spanjool dat genoeg geven?’

‘Ik haat de verborgen rol, die ik spelen moet....’

‘Gij antwoordt niet op mijne vraag.’

‘Ik wil wel,’ zoo ging de gravin voort, ‘de vrouw van Lorenzillo, en met hem de heerscheres over den Oceaan zijn, maar ik kan mij niet langer getroosten de vrouw te zijn van den eersten cavalier den beste, en met hem den kleingeestigen bijval der modewereld najagen.’

‘Dat bevalt mij evenmin; doch gij vergeet de omstandigheden in aanmerking te nemen. Door Frankrijk van verraad verdacht, had ik er belang bij mij voor eenigen tijd uit Indië te verwijderen, en in Frankrijk de vrienden op te sporen, welke mij in die moeielijkheid van dienst konden zijn. Gij wildet op uwe beurt Frankrijk terug zien, weten of uw oude vader nog leefde....’

De gravin maakte eene beweging van ongeduld.

‘Nu die herinnering is u niet aangenaam, 't zij zoo; maar dewijl wij ons toch op het vaste land bevinden, wilde ik op mijne beurt eenige kleine bezoeken afleggen. Ik wilde te Oostende eene oude schuld afdoen aan de familie van dien ongelukkigen van Hoorn....’

‘De dooden zijn dood!’ onderbrak de gravin op een toon van verwijt.

‘Om 't even!’ antwoordde de Vertigneul snel. ‘Ik wilde daarenboven, als ik hier in 't geheim mijn plicht volbracht had, eens even naar Middelburg en zien of daar, in zekere achterbuurt, mijne oude moeder nog leefde, en of die goede oude vrouw soms nog wel aan den kleinen ondeugenden jongen denkt, die haar het leven nog al eens bitter maakte. Wij hadden beiden, gij en ik, elk van zijnen kant, zoo'n lichte terugkeer tot het hoekje-van-den-haard; gij, gij hebt, eens het doel nabij, niet tot het einde willen gaan; ik, ik zou willen zien, hoe het met mij afloopt als ik ginder zal gekomen zijn. Daarna gaan wij andermaal het zeegat uit.’

‘Ik ga niet verder naar het noorden; ik wil niet naar dat eendenland, dat men Holland noemt.’

‘Voor eenden en trekvogels is Holland echter een paradijs!’ spotte de graaf. ‘Doch 't zij zoo. Laat ons niet bitter worden, Anne. Het leven ginder is gewis schooner, levendiger, roemrijker, en gij, Anne, gij houdt er van gevaren te trotseeren; doch mij dunkt dat de gevaren die wij hier loopen, ook niet zonder aantrekkelijkheid zijn. Die oude wereld welke ons vreest, onder de oogen komen zien, zich door haar laten dienen en vereeren, en haar ten slotte doen verbleeken van schrik, door haar onzen naam in het geblankette aangezicht te slaan...’

De gravin trok de schouders op; men zal het reeds opgemerkt hebben, dat, als Anne de Vertigneul in kwade luim was, alle regelmatige redeneering zelfs moedwillig ter zijde werd geschoven, en het gelukte haar echtgenoot alsdan niet lichtelijk, haar weêr in het rechte spoor te krijgen.

‘Luister, Anne,’ zeide hij nu met kalmte, ‘wij hebben geen nuttelooze reizen gedaan. Het werk onzer vijanden hebben wij verijdeld, want ik erlangde van den koning van Frankrijk niet alleen kwijtschelding voor van Hoorn's dood, uitwissching van het mij toegedacht verraad, maar, ter belooning der diensten aan Frankrijk bewezen, naturalisatie-brieven en eene hooge betrekking. Rekent gij dat voor niets?’

Anne zweeg; zij stond op dat oogenblik met hare fijne vingers tegen de in lood gevatte ruitjes te trommelen.

‘Nu reizen wij dwars door de Spaansche Nederlanden, en zij, die ons moesten opknoopen, vereeren ons zonder iets te vermoeden; morgen loopen wij den Hollander onder den neus, die ons ook al met den strop dreigde, omdat wij eenige van zijn koopvaardijvaarders inpalmden, en daarna zeilen wij zoo mogelijk rustig uit en danken onze vrienden in Frankrijk, onze vrienden in de beide Nederlanden, voor het behoorlijk onthaal dat zij den piraat hebben gegeven.’

‘Ja, indien gij niet herkend en opgespoord wordt, en de Spanjool u niet aan den eersten den besten lindeboom ophangt.’

‘Wat zijt ge toch weêr dwaas, Anne! Nu schijnt ge de ontdekking te vreezen en straks dreigdet gij mij, ons geheim aan de vier winden toe te vertrouwen!’

‘Hoe, ik zou het gevaar vreezen?’ zeide Anne, zich driftig omkeerende en de kleine vuist ballend. Haar oog brandde van toorn en zij trapte met den voet op den vloer, alsof zij dezen tot gruis wilde malen. ‘Gij beledigt mij!’

De Vertigneul bleef rustig zitten en trok de schouders op, eene beweging welke de gravin, niettegenstaande de schemering, wel bemerkte.

‘Indien gij nog eens dat gebaar van minachting durft maken,’ beet zij hem toe, ‘indien gij mij nog eens durft zeggen dat ik bang ben, zal ik heengaan en op de hoeken der straten uw naam bekend maken.’

‘Dat zou geen heldendaad zijn!’

‘Ik zal het doen!’ hervatte de gravin.

‘Uwe woorden sissen weêr gelijk het geschuifel eener slang.’

‘Ik zal openlijk zeggen wie ik ben, zoo zeker als ik u, den dag vóór ons huwelijk, door een kogel den kop zou verbrijzeld hebben, wanneer gij de belediging, mij toen toegebracht, niet had ingetrokken.’¹⁾

‘Ik ben er van overtuigd. Ja, gij hebt een staalhard, zelfs in menig oogenblik een boos hoofd, Anne; ik weet het maar al te wel; doch dat juist vind ik zoo aantrekkelijk in u, en 't was ook dáárom dat ik u uitnoodigde, om met mij den Oceaan te beheerschen.’

In den toon der laatste woorden lag iets dat, meer dan bedreiging of geweld, geschikt was om de bruisende hartstochten bij dat koppig, eigenzinning en grillig kind eenigszins te doen bedaren, en dat overigens haren man bewonderde en veel liefde toedroeg.

Mevrouw zette den strijd niet voort; zij verliet de kamer om het naastgelegen slaapvertrek binnen te treden, waarvan zij de deur met een recht mannelijk geweld toesloeg.

De graaf verliet zijne houding niet; hij wist dat de minste afleiding de kwade luim zijner vrouw zou doen voorbij drijven. Ook dronk hij in vrede den vollen roemer ledig en bekommerde zich niet meer om de bedreiging zijner echtgenoot.

't Werd hem echter duidelijk, dat de tijd aanbrak waarop aan verhuizen moest gedacht worden.

De Vertigneul was iemand, die zich over het moeielijke van zulken toestand juist niet ongerust maakte; hij worstelde volgaarne met gevaren en was zelfs dan eerst bewonderenswaardig; doch hij moest zich in het vrije bevinden, buiten de enge, benauwende muren eener

1) Walter Thornbury.

stad, buiten de klemmen en vallen der baljuws, buiten de macht van schouten en dienders.

Wat de reis naar Middelburg betreft, tot deze zou hij zijne grillige vrouw wel weten over te halen, al was het slechts door haar te doen zien dat zij dáár nabij den oever der zee zou staan, gereed om zich in te schepen en het vasteland, haar zoo hatelijk, voor eeuwig vaarwel te zeggen.

IV. De serenade.

Zóó diep was de graaf in zijne gedachte verdiept, dat hij geen aandacht gaf op een tamelijk levendig gedruisch, beneden in de straat, evenmin als op een lichtgloed, die zich tot zelfs in de kamer verspreidde.

Pas was hij echter opgestaan en het open venster genaderd, of hij bemerkte dat een der gasten, in de *Gouden Ster* gelogeerd, met een avondmuziek van vedels, fluiten, citer en stemmen vereerd werd.

Soo ginghen voor ons deur, bij nachten deze snaren,
De speelmans op de straet die maeckten soet geluyt,
Dat menigh mensch stont op en keeck het venster uyt.

Het was wel de moeite waard dat de burens de vensters nog eens openen en natuurlijke familie-portretten in het vierkant van het raam vormden; het was inderdaad eene prachtige serenade.

Zij bestond uit een tiental vedels, bas-violen, fluiten en andere speeltuigen; uit een twintigtal brandende fakkels door knechten gedragen en een groep modejonkers, elk met een sierlijken bloemtuil in de hand.

De twee bloemwinkels op den Magdalene-steenweg waren letterlijk leêg geplunderd, en 't moge verwondering wekken, maar die winkels waren reeds rijk in keurige bloemen, voor welke onze achtbare vaders eene bijzondere liefde hadden opgevat.

Daar vond men onder anderen, in de verschillende seizoenen: leliën van alle kleuren, anemonen, aurikelen, plumagegras, roode

en gevlamde rozen, anjelieren, violetten - ‘als de sterren in den melkweg aan den hemel dooreengemengeld’ zegt een schrijver van dien tijd - en die ons uit Perzië, uit Indië, uit Zwitserland en Stiermarken werden aangebracht.

Mevrouw de Vertigneul, wier licht beweegbaar karakter de lezer reeds zal hebben opgemerkt, trad bij het hooren der welluidende tonen, snel terug in de kamer die voor salet diende.

De bui was afgeleid; met dat fijne en scherpzinnige gevoel, zoo eigen aan de vrouwen, raadde zij dat die vereering aan haar gebracht werd.

De Vertigneul's zagen ter sluik eens door het geopende venster en herkenden dan ook onmiddellijk eenige der jonkers, die zij op het maal bij den graaf de Berlaymont ontmoet hadden.

‘Recht lief!’ zeide mevrouw zich tot haren echtgenoot richtende, en de bitsige woorden van voor eenige oogenblikken uitgesproken, niet meer gedenkende.

‘En voortreffelijke muziek!’ liet er de graaf op volgen.

‘Gij spreekt met kennis van zaken!’ zeide zij. En dat was ook zoo.

Beiden luisterden naar de schoone melodiën, en toen de speeltuigen eindelijk zwegen, werd de citer getokkeld, en na een preludium klonk in den stillen en heerlijken avond, eene mannelijke stem, licht door de ontroering bewogen.

Die stem zong:

Vous chantez sous ces feuillages,
Doux rossignols plein d'amours;
Et de vos tendres ramages
Vous réveillez tour-à-tour
Les échos de ces bocages,
Hélas, petits oiseaux, hélas!
Si vous aviez mes maux vous ne chanteriez pas.

‘Wat prachtige, wat hemelsche stem!’ mompelde de Vertigneul.

Terwijl de graaf door allerlei uitroepingen zijne bewondering deed blijken, zweeg de gravin doodstil.

Haar hart klopte geweldig, de ontroering had haar geheel overmeesterd en zij dacht in onmacht te zullen neêrzinken.

Dat lied kende zij: meer dan eens had zij het in hare jeugd, in het huis haars vaders hooren zingen; die stem was haar niet vreemd; neen, zeker niet....

Ware het niet dat de graaf de Vertigneul zelve met eene wezenlijke opgetogenheid naar het melodieuze lied, naar de schoone, buigzame en helderklinkende stem geluisterd had, gewis zou hij, niettegenstaande de schemering, de ontroering bij zijne vrouw bemerkt hebben.

Nu dacht hij haar zoo diep in den heerlijken zang verslonden

als hij zelve, en toen de zanger met een diep gevoel de woorden herhaalde:

Si vous aviez mes maux vous ne chanteriez pas.

en dat buiten de toehoorders in de straat en in de vensters, in luide toejuichingen losberstten, ontsnapte ook hem een: ‘bravo! bravissimo!’

Graaf de Vertigneul was in volle bewondering.

‘Wilt gij die heeren niet ontvangen, Anne?’ vroeg hij op welwillenden toon.

‘Volgaarne’, was het antwoord; doch bij die woorden verliet de gravin de kamer en verdween in het naaste vertrek, waaruit zij kort te voren te voorschijn gekomen was.

De graaf ontleedde die beweging: de vrouwelijke ijdelheid wilde dat, alvorens iemand in mevrouw's bijzijn werd toegelaten, zij een oogslag in den spiegel wierp.

Middelerwijl de knecht, op bevel van den graaf, de talrijke kaarsen op de vergulde armbalers, aan de muren vastgemaakt, ontstak, was de Vertigneul den trap afgedaald, en had de heeren doen uitnoodigen boven te willen komen, ten einde met een vriendschappelijk geledigden roomer dien prachtigen avond te besluiten.

De serenade, dat spaansche gebruik in onze noordelijke gewesten overgeplant, en dat, als niet eigen aan onze nationale zeden, ook weldra weêr uitsterven moest of zeer beperkt worden, was weldra ten einde.

Men betaalde de muzikanten, de knechten bleven beneden met de uitgedoofde fakkels en de mantels hunner heeren wachten, en de heeren traden in de nu helder verlichte kamer.

Graaf de Vertigneul was reeds met de hem nog onbekende heeren in kennis gebracht, toen de deur der kamer open ging, en mevrouw de Vertigneul met een glimlach op het gelaat binnentrad.

Was zij eenige oogenblikken te voren ontroerd geweest, nu was er geen spoor van ontroering op haar gelaat meer te bemerken; zij beantwoordde den groet en de ‘salutaties’ der heeren, die zij kende, met eene wezenlijk adellijke bevalligheid en ontving met veel gratie de bloemtuilen haar aangeboden.

En de reden dezer vereering? Daarvan werd niet gerept. Dergelijke vereeringen behoorden in de hooge wereld tot de gebruiken; wij zouden schier zeggen: zij sloten niet zelden den dag eener gevierde vrouw in de 17e eeuw.

De markies d'Ambrelle was een der laatsten, welke de gravin naderden; een der vrienden stelde hem aan haar voor.

‘Mevrouw de Vertigneul, de heer markies Henri d'Ambrelle, secretaris van het fransche gezantschap.’

De markies boog zich, mevrouw neigde.

Indien men zeer scherp hadde toegezien, zou men andermaal een waas van ontroering op het gelaat der gravin bespeurd hebben, doch dit alles was zóó vluchtig, dat men een oogenblik daarna vermeende gedwaald te hebben.

Wat den markies betreft, diens gelaat was bleek.

‘De zanger, mevrouw, van het heerlijke lied....’ hervatte de voorsteller, ‘en een van mevrouw's landgenooten.’

‘Eene bewonderenswaardige stem en een recht ontroerend lied, mijnheer de markies,’ zeide de gravin, en toen zij de bloemen door Henri d'Ambrelle zwijgend aangeboden, op de tafel naast zich legde, beefde hare hand eenigszins.

Mevrouw de Vertigneul hield zich niet verder met den gezantschaps-secretaris bezig, terwijl iedereen integendeel in den waan verkeerde, dat juist de zanger de meest vereerde zijn zou; zij wendde zich nu tot dezen, dan tot genen der aanwezigen.

‘Zijt ge ongesteld, mijnheer de markies?’ had de Vertigneul tot Henri d'Ambrelle gezegd, op het oogenblik dat hij in 't voorbijgaan de bleekheid van den edelman bemerkte.

‘Een weinig vermoeid,’ had de markies met een fijnen, recht diplomatischen glimlach geantwoord.

‘Neem eenige ververschingen, als ik u verzoeken mag,’ hervatte de gastheer en wenkte den knecht, die met kroezen, bekers en roomers, en een tweede die met den keurigsten wijn welken de kelder der *Gouden Ster* bevatte, binnentrad.

Een onverwacht gezelschap is niet zelden een alleraangenaamst gezelschap, en dit was ook hier het geval.

Men redeneerde, lachte, schertste en dronk den keurigen alicante, muscaat- of rijnwijn, en dewijl men een gullen gastheer, eene hoffelijke gastvrouw, eene welgeschikte kamer had, waarin het noch aan stoelen met fluweelen kussens, noch aan rustbank en dressoir met zilveren drinkgerief ontbrak, kon men wanen zich in een voornaam salet der hoofdstad te bevinden.

Bij den wijn behoort het spel, en het duurde niet lang of men stelde eene partij ombre, pharao, banco, quinte, trente et quarante voor. De kaarten verschenen, het goud rinkelde op de tafel en de Vertigneul deed wel blijken, dat hij een speler, zelfs een grof speler was.

Twee of drie personen hadden mevrouw de gravin omringd; de markies d'Ambrelle speelde niet; hij stond achter den stoel van den gastheer en scheen de kansen van het spel na te gaan.

Op het oogenblik dat de hofmakers de gravin eenigszins vrij lieten, naderde haar de markies d'Ambrelle; het was alsof de gelegenheid hem begunstigde, want hij bevond zich weldra alleen bij de gravin, welke nu aan het open venster de frissche koelte inademde.

De twee personen stonden tegenover elkander en de markies liet zijn strakken blik op de dame rusten.

‘Anne!’ mompelde hij schier onwillens.

De toegesprokene scheen op dien aanval voorbereid; zij deed alsof zij dat woord niet gehoord had en zeide op zeer natuurlijken toon:

‘Ge zijt Franschman, mijnheer de markies?’

‘Zou de gravin Anne Dieu-le-Veut die bijzonderheid soms niet kennen?’ luidde het antwoord met eene deels ingehouden stem, terwijl hij de gastvrouw in de oogen staarde.

‘Mijnheer de markies geeft mij daar een naam die de mijne niet is.’

‘Niet meer is....’ verbeterde Henri d'Ambrelle.

‘Ik ben de gravin de Vertigneul, mijnheer.’

De toon, dien de jonge vrouw aansloeg, wierp den markies uit den zadel; toch zeide hij nog:

‘Er waren oogenblikken in uw leven, mevrouw, dat gij mij niet zoo koel toespraakt als gij vandaag doet.’

‘Ik heb de eer niet u te kennen, mijnheer de markies,’ zeide de gravin, en na die verloochening van het verledene, moest ook de gordijn worden dicht geschoven.

Mevrouw liet den markies alleen en richtte zich tot de spelers; Henri d'Ambrelle was echter meer dan ooit overtuigd, dat hij wel degelijk de dochter van graaf Dieu-le-Veut voor zich had; zij wilde echter niet als zoodanig gekend zijn en de markies was een te fijngevoelig man, om dien stilzwijgenden wensch niet te eerbiedigen.

Het spel werd drukker; de vin d'Ay werd lustig gedronken en de jonge gasten schenen geen haast te hebben, den gullen gastheer zoo spoedig te verlaten.

Het sloeg middernacht nadat het klingelende klokkenspel een vroolijk aria, en de torenwachter op St. Gudula een lang en geruststellend hoorngetoet, over de slapende stad had doen galmen.

Mevrouw de Vertigneul had afscheid van de gasten genomen, hetgeen den graaf wel eenigszins verwonderde, want zijne echtgenootte kon wel eens met eene zekere drift zich aan de speeltafel zetten, en was juist niet afkeerig van het bijwonen eener vroolijke drinkpartij.

Alvorens heen te gaan had zij nogmaals op den dorpel der deur stilgestaan, en de overeind staande heeren gegroet.

De markies trachtte andermaal haren blik te ontmoeten, doch die poging was te vergeefs: de gravin wendde het oog niet naar de zijde waar de fransche edelman zich bevond.

Was dit met voordacht gedaan, of was het enkel toeval?

Men bood den gasten pijpen en tabak op porceleinen ‘teljooren’ aan; tabak en wijn gaven nieuwe levenskrachten aan het spel.

De kaarsen op de armtakken, langs de wanden geplaatst, waren schier opgebrand; hier en daar ging een licht uit en er steeg, gedurende eenige oogenblikken, een onaangename walm op.

De kamer was slechts schaarsch meer verlicht; de knechts der herberg waren in eene naburige kamer, of op den trap in slaap gevallen; het sloeg twee uur op den toren.

Uit eerbied voor de gravin namen de gasten tamelijk stil ja, schier fluisterend, afscheid. Velen trachtten op de teenen te gaan, hetgeen hun juist zeer gedruischmakend tegen dit of dat meubel deed tuimelen, waarop een moeielijk ingehouden gegiechel volgde.

Naarmate de bezoekers den trap afdaalden, werd het heengaan ook luidruchtiger, en, ofschoon men gedurig stilte aanbevoel, maakte het zevental, de vin d'Ay meêwerkende, meer gedruisch dan een halve compagnie soldaten.

Aan de deur stonden de knechts nog altijd met de uitgedoofde fakkels en de mantels hunner heeren op den arm, te wachten.

Men ging tamelijk gedruischmakend de stad in, en men was vast besloten de nachtwachten, indien zij mochten opdagen, duchtig af te ranselen - destijds reeds eene oude gewoonte.

Toen de groep een eind wegs van de *Gouden Ster* verwijderd was, zong d'Ambrelle andermaal het schoone, zielroerende lied, waarvan niemand zijner gezellen den zin begreep:

Si vous aviez mes maux, vous ne chanteriez pas.

De graaf, die niets wist van hetgeen er tusschen zijne vrouw en den markies was voorgevallen, luisterde met aandacht naar den zich verwijderenden zang, en sloot eerst het venster, lang nadat hij de verrukkelijke tonen niet meer hoorde.

V. Op den dorpel der kerk.

De herberg het *Koninklijke Hof*, was in een der zijstraten die op den Magdalene-Steenweg uitliep, in de Putterij, gelegen; evenals de *Gouden Ster* was zij eene voornam afspanning.

Het fransche gezantschap, waarvan markies d'Ambrelle deel maakte, had daar zijn intrek genomen.

De secretaris had des nachts, toen hij van de serenade terugkwam, lang en hard op de groote ingangpoort moeten trommelen, voordat de slaperige knecht den ijzeren sluitboom kwam wegnemen.

Aan slapen was bij den markies niet te denken; de ontroeringen van den vorigen dag en nacht, waren voor hem al te hevig geweest.

Hij hield het voorhoofd tegen den arm gedrukt, dien hij tegen den kruisbalk van het venster leunen liet; hij zag zonder te zien.

De woningen beneden in de straat waren nog gesloten; de luifels wierpen donkere schaduwen van zich af; de nachtwaker ging, met hellebaard en uitgedoofden lantaarn, aan den overkant der straat langs de huizen; 't was misschien zijne laatste ronde.

Die rust, die stilte had d'Ambrelle sedert lang gewenscht.

Hij had dus Anne, de vriendin zijner jeugd, weêrgezien! 't Had hem niet gegriefd dat zij de vrouw van een ander geworden was, doch zij had geweigerd hem te herkennen; zij had hem met blijkbare minachting behandeld!

Ten slotte moest hij ook hier zeggen: 't zij zoo. Ook dit kon in haren toestand gerechtvaardigd worden; als vriend van den vader der gravin had de markies echter een heiligen plicht te vervullen, en daaraan zou hij niet te kort blijven.

Het eerste licht brak door de grauwe wolken; nog was alles stil als een graf; in de verte kraaide de haan, die misschien hier of daar, als een gevangene, in een kelder gemest werd; nog verder klepte de klok van een klooster: de haan, de klok, de musschen, dat zijn de morgenwekkers.

Het licht werd helderder en tintelde op de vergulde en veelkleurige uithangborden van den stoelmatter, den schoenmaker, den bloemwinkel en den barbier-chirurgijn.

De geschilderde gevels kregen leven, want hier en daar werd een luik geopend, en dat geeft aan den gevel van een huis het uitzicht dat het zijne oogen open doet; dan ratelde er soms eene hondenkar, eene eigenaardigheid van Brussel in de 17e eeuw, door de straat.

Binnen een goed half uur zullen de huizen allen geopend zijn, ten minste die waar winkel gehouden wordt; de koopwaren worden onder den luifel uitgestald; in het diep van het huis en door de openstaande deur zal men den eerlijken man, de kraaknette vrouw, het half dozijn kinderen zien werken, rond gaan en woelen.

Doch genoeg, het was reeds licht genoeg in de kamer om te schrijven, en met die bezigheid hield de markies zich onledig, nadat hij zich ontkleed en in een gebloenden, sitsen kamerjapon gehuld had.

De brief dien hij schreef, was gericht aan graaf Raoul Dieu-le-Veut, lid der koninklijke treforie, te Parijs.

Laat ons den brief, dien de markies schreef, vertalen:

‘Edele graaf Raoul Dieu-le-Veut!

Zooals UEd. weten zal, bevind ik mij te Brussel in het gezantschap van Zijne Excellentie den hertog van Chantilly, en zoude niet op het denkbeeld gekomen zijn UEd. te schrijven zonder het wonderlijk toeval, dat mij gisteren en vandaag overkomen is, en mij in de tegenwoordigheid heeft gebracht van jonkvrouw Anne, UEd. dochter, die zich hier in deze stad bevindt, onder den naam en titel van gravin de Vertigneul. Mevrouw is vergezeld van haren echtgenoot. De gravin heeft geweigerd mij te herkennen; ik schrijf deze omstandigheid hieraan toe dat zij gehuwd is en aan het verledene niet meer wil herinnerd worden. Ik heb dan ook geen andere reden om UEd. die tijding te brengen, dan den vader te berichten dat zijne dochter, nu straks tien jaren geleden verdwenen, nog leeft en hem te vragen of ik hem in dit geval van dienst kan wezen. Zonder het door UEd. te nemen besluit te kort te doen, denk ik toch voorzichtig te handelen, met het gerecht van den toestand te onderrichten, opdat het maatregelen neme om UEd. in te lichten, indien het UEd. mochte behagen, gevolg te geven aan die ontdekking. Edele heer graaf, UEd. dienstwillige vriend,

Markies HENRY D'AMBRELLE.’

Die brief was koel en van het standpunt van den markies genomen, blijkbaar met berekening geschreven. De gezantschaps-secretaris wilde daarin niets van het vroegere gebeurde, tusschen hem en de jonge gravin, laten doorstralen.

Dat verledene was dood en moest dood blijven, en zelfs het lied den avond te voren gezongen, was enkel een middel van inleiding voor hem geweest.

Anne Dieu-le-Veut was weleer door den vader tot zijne bruid bestemd.

Plotseling verdween echter het meisje; men doorzocht het park, de bosschen, men vischte in de grachten - geen spoor deed zich op.

De schoone zestienjarige bruid moest, zeide men, door den booze, en door hem alleen, ontvoerd zijn, dewijl op den grond nergens een spoor van haar te vinden was.

't Moest wel zoo zijn, beweerde men, want aan het kruis van den naburigen dorpstoren meende men iets wits te zien wapperen, en dat moest een stuk van den bruidssluier zijn!

In de luchtvaart had gewis - men ziet, de legende werd meer en meer volledig - de bruid zich te vergeefs aan het kruis willen vastklampen en zich alzo redden; de sluier werd er door gescheurd.

Wat echter de zaak zeer bedenkelijk maakte, was, dat tevens een deel van de kostbare gewijde vaten uit de slotkapel verdwenen waren.

Heiligschennis en diefstal dus!

Stonden deze twee misdaden met de verdwijning der jonge gravin in verband? Niemand kon daarover eenige opheldering geven.

Toen men eenige dagen later in het bosch kwam, om den jager van het kasteel eenige bevelen te geven, was het jachthuis ledig en alle spoor van den bewoner verdwenen.

Henri d'Ambrelle deed zich meer praktische vragen dan wel de wereld der kortzichtigen, over dat plotseling verdwijnen.

Was Anne afkeerig van haren bruidegom?

Wilde zij den man niet huwen, dien haar vader haar aanwees?

Of wel, was de reden te vinden in het gedrag des vaders, die sedert eenigen tijd tot het aangaan van een tweede huwelijk, en dit beneden zijn stand, scheen over te hellen? Was het misnoegen omtrent die nieuwe verbintenis, welke als de reden van de verwijdering zijner dochter uit het ouderlijke huis, moest beschouwd worden?

De laatste reden had den markies altijd het meest nabij de waarheid geschenen; doch in de familie Dieu-le-Veut nam men, ten minste uiterlijk, meer de eerste, namelijk den afkeer voor den markies, aan.

Hoe het zij, Henri d'Ambrelle trachtte het hinderlijke van zijn toestand, evenals zijne wispelturige bruid, te vergeten en slaagde daarin voortreffelijk.

De markies bleef echter altijd een levendig belang in de familie

des graven stellen; hij wist hoe de vader, onder het juk zijner tweede vrouw gebogen, heimelijk het verlies van zijne dochter beweende en hoe gelukkig hij zijn zou, indien hij haar nog eens aan het hart zou kunnen drukken alvorens te sterven.

Lange jaren had de graaf de hoop gekoesterd iets van zijn kind te hooren; doch eindelijk meende hij verzekerd te zijn, dat Anne zich niet meer onder de levenden bevond; terwijl het plotseling verdwijnen van de jonge gravin allengs in de vergetelheid geraakte bij het publiek, bleef de wonde bij den vader erg bloeden.

Hoeveel reden hij dan ook tot klagen over haar had, betreurde de graaf haar verlies, omdat er tegenover de schaduwzijde ook heldere lichtpunten in het karakter zijner dochter aanwezig waren.

Bij poozen, en daarin was het Henri d'Ambrelle met den vader eens, welke inderdaad eene ruime en milde bron van edelmoedigheid uit haar hart op. Dan was dit een kristalheldere fontein, in het midden van het dorre, stuivende woestijnzand, eene frissche bedauwde bloemgarf, tusschen de naakte rotsen opgeschoten!

Welk waren de lotgevallen van Anne in die jaren van afwezigheid? In welke landen en standen had zij omgezwakt? Hetgeen men van haar in den kring der hooge wereld te Brussel vertelde, deed aan een avontuurlijk leven gelooven: aan vreemde landen, vreemde toestanden, vreemde gewoonten.

Tòch was zij wel dezelfde Anne gebleven: dezelfde mengeling van losheid en etiquette, van zucht naar onafhankelijkheid en hooge onderscheiding, doch een en ander had zich, zoo mogelijk, scherper in haar karakter afgeteekend.

En wie was de graaf de Vertigneul? Waar had deze zijne vrouw aangetroffen? Waar waren zij getrouwd? Welk waren hunne lotgevallen? Wie zou ooit dit wargaren, dat sterk ingewikkelde leven, kunnen of mogen ontcijferen?

Deze en meer andere vragen verdrongen zich in den geest van den markies, terwijl zijn kamerknecht, na het ontbijt, hem in het aankleeden behulpzaam was.

Eindelijk was de jonge man gereed; hij ging nogmaals, toen de knecht de kamer verlaten had, naar de tafel aan het venster, waar de brief omgekeerd, doch nog niet gevouwen, was neêrgelegd.

De markies herlas het schrijven, en toen hij overtuigd was dat geen woord daarin hem in eenige moeielijkheid brengen kon, vouwde hij het papier en borg het in een omslag of enveloppe; daarna ontstak hij licht, liet den fijnen rooden *cir d'Espagne*, toen nog iets nieuws, brandend op de achterzijde druppelen en drukte er zijn met een wapen besneden signet in.

Dien dag zou een koerier van het gezantschap naar Parijs vertrekken, en de brief zou binnen den tijd van twee dagen en twee nachten, als de zendeling aan de heeren dieven en baanstroopers ontspringen kon, te Parijs zijn.

In den loop van den voormiddag bevond zich de markies aan den ingang der St.-Gudula-kerk, toen eensklaps de gravin de Vertigneul deze zou binnentreden.

De markies ontblootte het hoofd en zeide:

‘Mevrouw de Vertigneul.’

De aangesprokene stond stil en antwoordde koel, terwijl de bleekte haar aangezicht overtoog:

‘Wat verlangt mijnheer de markies?’

‘Loochenen dat ge de gravin Anne Dieu-le-Veut zijt, is nutteloos; ik vraag echter niets voor mij; het verledene is dood en begraven; doch, mevrouw, uw oude vader, graaf Raoul Dieu-le-Veut, verlangt innig zijne dochter weêr te zien en haar te omhelzen, alvorens te sterven.’

Eene diepe ontroering teekende zich plotseling op het gelaat der gravin af; zij herwon echter spoedig hare tegenwoordigheid van geest, en den markies met een strengen blik aanstarende, zeide zij voortgaande:

‘Ik verlang in vrede gelaten te worden, mijnheer!’

‘Mevrouw, er staat geschreven: eer uwen vader!’

De toegesprokene verwaardigde zich niet meer het hoofd om te wenden.

Henri d'Ambrelle stond als versteend; hij oogde de jonge vrouw na; zij trad voor een altaar, knielde en bad.

‘Zij bidt,’ morde hij, ‘en zij heeft geen enkelen vonk van medelijden over voor dien stokouden vader! En toch, het is Anne wel; neen, geen twijfel meer.’

VI. De geheime gerechtsdienaar.

Een uur later vinden wij den markies d'Ambrelle, in tegenwoordigheid van den luitenant van den amman der stad Brussel.

De amman, een der aanzienlijksten, doch daarom juist niet altijd de geschiktste man van de stad - iemand overladen met een dozijn titels en waardigheden, hetgeen juist de oorzaak was dat hij zich eigenlijk met geen enkele waardigheid kon bezig houden en het werk aan zijne onderhoorigen moest overlaten - de amman was er niet.

De luitenant van den amman was een man van een zestigtal jaren; zijn grijs haar was kort geknipt; hij had een meer rond dan langwerpig voorhoofd, beneden welk kleine, rondachtige en scherp verstandelijke oogen flikkerden.

De balken onder de oogen, de roode, gevulde wangen en de dubbele kin zeiden dat de luitenant juist geen vijand van goeden sier zijn moest.

Namens, en onder minder of meer toezicht van den amman, die zooals wij zeiden wel den titel maar niet de daad wilde, die liever in zijn karos reed dan in een muf kabinet naar dieven- en moordenaars-historiën te luisteren, wijdde de luitenant, meester Renunkel, zich aan de rust en de veiligheid van de goede stad Brussel toe, hierin geholpen door een leger geheime en bekende politie-beambten, die op hunne beurt hunne lagere spionnen hadden.

Het gebied van den amman was zeer uitgebreid, want het liep zelfs over alle soorten van wonderlijke reglementen: over bruiloften, tafelpracht, kinderdoopen, kerkgangen, begrafenissen, uitstallingen, samenzweringen en straatjongensstreken.

Veel liet het werk te wenschen over, doch daar de amman er niet naar omzag, werd de toestand door zijne ondergeschikten erg uitgebuit.

De luitenant stond, in de meeste gevallen, zoowel met de hand open als zijne mindere dienaren, en menig misdrijf, vooral door grooten bedreven, bleef ten gevolge der carolusgulden verzwegen en verborgen.

Terwijl diegenen welke niet konden betalen dikwijls op barbaarsche wijze, en volgens echt middeleeuwsche keuren, gestraft werden, liepen de groote schavuiten vrij, en zij die de ‘schandeleuze practyken en execrabele gedragingen’ der justicie in de herbergen brandmerkten, werden bij de tong gegrepen en voorbeeldig ‘gepunieert.’

De luitenant van den amman zat, in volle waardigheid, voor eene met groen laken bekleedde tafel; hij zat in den grooten leuningstoel van zijn meester, terwijl aan het venster een griffier een quartijn met perkamenten omslag, misschien wel Damhouder's *Praktyke ende Hantboeck in criminele Saecken*, doorbladerde en daaruit nota's nam.

De griffier scheen zich om de wonderlijke historie, die de fransche markies aangaande de gravin de Vertigneul meêdeelde, niet te bekommeren; doch ‘wat van katten komt, dat is gewoon te muizen,’ en de man had wel degelijk zijne ooren open.

‘*A priori*¹⁾ blijkt dat de graaf en de gravin de Vertigneul nog van niets degelijks kunnen beschuldigd worden,’ zeide meester Renunkel.

Hij liet met een zekere statigheid, zooals de amman altijd deed, den elleboog op tafel, de kin op de hand en den wijsvinger lijnrecht in de hoogte tegen de bolle wang rusten. ‘Eene aanhouding *ab hoc et ab hac*²⁾ is, volgens 's lands costuymen hier geheel onmogelijk.’

‘Ik wacht mij ook wel, heer luitenant,’ antwoordde de markies met een hoffelijken glimlach, ‘iets dergelijks te vragen. Ik wilde enkel uwe aandacht inroepen op den toestand dien ik u deed kennen, en u verzoeken een oog in 't zeil te houden, totdat graaf Raoul Dieu-le-Veut van zich zal hebben doen hooren. Heeft de vader geene aanmerkingen te maken, dan vervalt natuurlijk alle werking; doch heeft de graaf integendeel rechten te doen gelden, dan zal de zaak u des te gemakkelijker vallen, ten gevolge der reeds gedane nasporingen.’

‘Indien er een bepaald *corpus delicti*³⁾ bestond.....’

‘Ik kan mij daaromtrent niet uitlaten.’

‘Dat is aldus *telum imbellè sine ictu*⁴⁾,’ hervatte de luitenant,

- 1) Uit het voorgaande.
- 2) Kost wat kost.
- 3) Overtuigend bewijs.
- 4) Een pijl zonder kracht.

die gewis, om den vreemdeling een groot denkbeeld van zijne rechtskennis te geven, al zijn aangeleerd latijn - evenals de amman deed - uitkraamde. ‘Maar,’ ging hij voort, ‘iemand in “suspicie” brengen.....’

‘Ook dat verlang ik niet,’ onderbrak de markies, wiens toon eenigszins ongeduldig werd.

‘..... Hem het leven ondragelijk maken,’ zeide meester Renunkel, zonder op de bemerking van den markies acht te geven, ‘hem in al zijne bewegingen bespieden, terwijl onze costuymen, en wij schatten de daarin geschreven vrijheden zeer hoog, tot den rustigen en vreedzamen vreemdeling zeggen: *vade in pace*¹⁾, dat..... U zegt, griffier?’

‘Niets, sinjeur Renunkel.’

‘Mij dacht.....’

‘Indien UEd. mij echter eene opmerking veroorlooft.....’

Spreek, griffier.’

‘Op het *vade in pace* zou ik echter antwoorden, *si vis pacem, para bellum*²⁾.

Meester Renunkel was eenigszins uit zijn lood geslagen; hij vreesde altijd eene worsteling in het latijn, met dien duivelschen griffier.

‘Verklaar u, griffier.’

‘In het feit, dat de heer markies ter tafel brengt, schijnt mij de mogelijkheid van het een of ander strafbaar feit, een geval, in strijd met de costuymen van Brabant, te kunnen bestaan, en daarom zou het niet onnoodig zijn de handeling der beide vreemdelingen gade te slaan, zonder daarom de minste achterdocht te doen blijken.’

De markies knikte.

De griffier was een lang, mager man met grooten arendsneus, diep liggende oogen en zwarte lange wenkbrauwen: een echt politie-gezicht.

Het bleek wel, hoe, is moeielijk te zeggen, dat de twee personen nu elkander verstaan hadden; een en ander begreep, dat er een ronden stuiver uit die zaak zou kunnen geklopt worden.

De luitenant zweeg echter nog een oogenblik; hij nam uit den breeden vestzak eene zilveren snuifdoos, stak er nadenkend duim en wijsvinger in, en scheen in het Jean Nicot's kruid, nieuwe bewijsreden in deze moeielijke zaak te willen zoeken.

‘Wij zullen,’ zeide hij ten slotte, ‘de vraag van den heer markies in ernstige overweging nemen; echter ben ik verplicht aan UEd. op te merken,’ en de man aarzelde, ‘dat de daarop loopende kosten.....’

‘Natuurlijk,’ luidde onmiddellijk het antwoord. ‘Graaf Raoul

1) Ga in vrede.

2) Wilt gij den vrede, bereid den oorlog.

Dieu-le-Veut is een man van eer, een milddadig man en de diensten, hem bewezen bij het terugvinden zijner dochter, zal hij niet onvergoed laten.’

Alle moeielijkheid was nu weggenomen, de knoop was doorgehakt; de luitenant wendde zich andermaal tot den griffier en vroeg:

‘Wien zouden wij het best met dat werk belasten.’

De griffier keerde zich halverwege om en knabbelend aan de veer zijner pen, doorliep hij blijkbaar in gedachten het legio verspieders, die de amman in dienst had.

‘Mij dunkt dat Korrel.....’

‘Ja, Korrel is de man, die in dergelijke zaken het *mens divinius*¹⁾ heeft; hij is slim, scherpzinnig en voorzichtig - en schurk in de ziel,’ wilde hij er bij voegen, doch hij deed het niet.

‘Ik geloof, dat de persoon in kwestie zoo even is aangekomen.’

‘Laat Korrel binnenkomen.’

‘Ik denk,’ zeide de markies, ‘dat mijne zending ten einde is.’

‘Nog een oogenblik, als ik u verzoeken mag,’ luidde het antwoord van meester Renunkel.

De griffier opende eene deur, waar men niet zou vermoed hebben dat eene deur was, stak het hoofd binnen en fluisterde eenige woorden.

Op het oogenblik dat de scribent in het vertrek terugkeerde, verscheen ook eene andere gestalte, die als een eenvoudig burgerman in een bruin sergiën vest en een breede broek, aan de knieën vastgestrikt, gekleed was; hij droeg een halskraag en zijn hoed, dien hij in de hand hield, was zonder veer.

Had de kleeding van den binnentredene niets opmerkelijks, dan toch trok zijn donker gezicht meer de aandacht.

Korrel had een tamelijk zwaar hoofd, met borstelig geknipte haren; het gelaat was onregelmatig, de neus beneden breed, de mond eenigszins scheef en wat het kenmerkendste was, Korrel had maar één, klein, diep weggezonden, maar scherp oog; het andere was door een rond zwart lapke, dat met twee zwarte linten om het hoofd gebonden was, bedekt.

‘Korrel,’ ving meester Renunkel in het fransch aan, opdat de markies alles verstaan zou; ‘uw dienst wordt tot later orde op eene andere zaak overgebracht.’

‘Ik denk, heer amman,’ onderbrak de markies, ‘dat ik hier verder niets te maken heb.’

Het kwetste hem in kennis en gemeenschap gebracht te worden, met dien leelijken speurhond der policie.

De ambtenaar verzocht hem echter nog een oogenblik te vertoeven, ten einde eenige nadere inlichtingen te geven.

1) De ingeving van hoogerhand.

Wat Korrel betreft, deze stond stijf als een paal, geen spier verroerde zich in zijn donker, onheilspellend gezicht.

‘Gij kent,’ zoo sprak de luitenant, zich tot den verspieder richtende, ‘gij kent de herberg de *Gouden Ster*. Er zijn daar in die afspanning verschillende vreemdelingen gelogeerd.’

De hooge ambtenaar nam eene groote portefeuille die naast hem lag, en doorbladerde de daarin neêrgelegde papieren.

‘Onder deze bevinden zich..... Hoe is de naam ook, mijnheer de markies?’

‘De Vertigneul,’ antwoordde hij met blijkbaren tegenzin, en als op gloeiende kolen staande.

‘Juist zoo. *Magister dixit*¹⁾. De graaf en de gravin de Vertigneul zijn van franschen oorsprong; zij zijn nu ongeveer drie weken geleden over Bergen in het land gekomen, en per wagen van die stad naar Brussel gereisd.’

Die bijzonderheden werden slechts gegeven om den markies te overtuigen, dat er voor meester Renunkel geen geheimen waren.

‘Houd deze twee personen in het oog, weet waar zij gaan en staan, wie zij ontvangen, welke de reden is van hun verblijf alhier, hoe lang zij denken te blijven en waarheen zij zich willen begeven. Begrepen?’

Korrel knikte.

‘Gij ziet hier de genadige heer markies d'Ambrelle.’

De markies fronste de wenkbrauwen en voelde dat het schaamrood naar boven klom.

‘Ik begrijp niet, heer amman.....’ waagde hij andermaal te zeggen, doch eene beweging met de hand van wege den ambtenaar, beduidde hem dat deze nog niet uitgesproken had.

‘Indien de edele heer markies u, Korrel, aangaande gemelde vreemdelingen inlichtingen vraagt, zult gij die trouw en eerlijk geven en tevens diegenen van hem ontvangen, welke u dienstig kunnen zijn. Vooral wees voorzichtig en bescheiden.’

Het geduld van den markies was ten einde; den luitenant groetende, zeide hij:

‘Mijn tijd is kostbaar, ik moet heengaan.’

De ambtenaar liet echter den markies nog niet los; hij stond met eenige drift op, vergezelde hem tot buiten de kamer en had misschien de hoop, dat hem daar, buiten iemands weten, voorloopig eenige carolusgulden zouden worden toegestoken.

De man werd echter met een beleefd compliment afgescheept.

Schier op hetzelfde oogenblik dat Henri d'Ambrelle uit de kamer ging, verdween ook Korrel achter de geheime deur, langs welke hij was binnengekomen.

1) De meester heeft het gezegd.

Die deur gaf toegang tot eene wachtkamer, uit welke een enge steenen trap naar beneden en in een achterstraatje met blinde muren, leidde.

Toen de markies buiten en tegenover gemeld steegske gekomen was, zag hij Korrel op een dertigtal stappen van hem, naar de hoofdstraat komen, waarin de edelman zich bevond.

Eensklaps schemerde er den markies iets voor de oogen, doch wat dit eigenlijk was wist hij niet. Toen Korrel hem voorbij ging, was het Korrel niet meer, dien hij in de enge steeg had zien aankomen.

Korrel, of de persoon die hem voorbij ging, was niet meer in het bruin vest, maar in een zwart *justaucorps*, met geel zijden nestels gekleed. De kraag was verdwenen en had plaats gemaakt voor een los afhangenden, wit mouselinen *cravatte*; de hoed scheen den markies van een anderen vorm en versierd te zijn met eene kleine, stijve en gekromde veêr.

De persoon had geen kort gesneden, rosse haren, maar wel lange zwarte, die tot op de schouders hingen: de plaaster was verdwenen en de mond was niet meer scheef.

Doch was die persoon Korrel wel? Gewis neen. Echter was er niemand in het straatje dan de bruine man der politie, op het oogenblik dat de markies daar in keek.

Er had iets - zeiden wij - voor zijn oog geschemerd, doch bij die schemering was er toch niemand verdwenen, was er geen ander persoon verschenen.

't Moest echter wel zoo zijn, want de persoon in het zwart, die hem nu, zelfs zonder hem op te merken, voorbij ging, was Korrel niet.

De markies d'Ambrelle trad door de straten, nu zoo levendig als zij in den morgen grafachtig waren; de koopgoederen waren uitgestald, de werkman werkte achter in den winkel, de kinderen speelden gedruischmakend, zooals zij nu nog spelen, in de straat, en het helder zonnestraaltje, dat ruitjes en kleurige of vergulde uithangborden glinsteren deed, bracht veel bij om het straattooneel te verlevendigen.

Voor hem uit ging nog altijd de zwarte persoon, die veel had van een advokaat of een notaris.

Eindelijk verdween de roode veêr, en de markies dacht er niet meer aan, toen hij een half uur later het *Koninklijke Hof* binnentrad en de 'maerte' hem zeide, dat er een man wachtte, die hem verlangde te spreken.

In eene spreekkamer, bezijden de groote ingangpoort, stond Korrel in zijn bruin kleed, met den hoed zonder veêr, de stoppelige haren, de plaaster op het eene oog en den min of meer scheef getrokken mond.

Dat bezoek was den markies niet erg welkom; ook fronste hij de wenkbrauwen en vroeg tamelijk barsch:

‘Wat verlangt ge?’

‘Vooreerst mijne hulde en mijnen eerbied brengen aan den edelen heer markies d'Ambrelle,’ zeide de man met den scheeven mond, op een toon alsof hij daarin iets verborgen hield.

‘Dat was geheel onnoodig,’ morde de markies; ‘doch ik heb u begrepen.... Ziedaar uw godspenning.’

De edelman gaf den spion twee albertijnen¹⁾, welke Korrel, zonder een spier in zijn gezicht te vertrekken, in den zak stak.

‘Ten tweede,’ hervatte Korrel, ‘waar en op welke wijze verlangt de edele heer markies ingelicht te worden over de personen in de *Gouden Ster* gelogeed: schriftelijk of mondelings?’

‘Ik zou het liefst verlangen, dat ik enkel de berichten van den amman ontvang.’

Korrel zweeg; hij gevoelde dat de markies niet dan met huivering met hem te doen had.

‘Doch het is nu eenmaal zoo. Ik heb het liefst, dat alles zooveel mogelijk mondelings worde afgedaan.’

‘Tot uwe dienst. Waar en welk uur van dag of nacht?’

‘Niet hier; uwe aanwezigheid zou al spoedig de achterdocht opwekken. Overigens, gij zijt bij de lieden der herberg misschien bekend, als deel makende der geheime policie.’

Nogmaals zweeg Korrel.

‘Dus niet hier; waar dan?’ vroeg hij kortweg.

‘Ik ben vreemd in deze stad,’ morde de markies, wien de zaak erg verveelde, ‘en naar men mij bericht, is Brussel 's avonds en 's nachts in 't geheel niet veilig. Ik heb geen lust om hier in het donker tegen mij onbekende schavuiten den degen te trekken. Weet gij wellicht eene geschikte plaats?’

‘Ik wacht uwe orders. Elke plaats die ik zou aanwijzen, zou u verdacht kunnen voorkomen.’

‘Ik heb u door die woorden niet willen beleedigen, doch ik ken noch u, noch Brussel, en men kan niet eischen dat ik onmiddellijk vertrouwen toone. Indien gij echter eene geschikte plaats kendet...’

‘Ik wacht de bevelen van den heer markies.’

‘Dewijl ik mij in de grootste verlegenheid bevind, moet ik wel het avond-uur en deze herberg aanduiden. Echter zou ik verlangen u zoo weinig mogelijk te zien optreden. Geheel uwe figuur is zoo opvallend, zoo kennelijk.’

Korrel sprak geen woord, hij bleef stokstijf staan, alsof hij zeggen wilde: ‘Ge moet me nemen zooals ik ben.’

‘Vooral raad ik u de grootste voorzichtigheid en bescheidenheid aan, en als de vader van mevrouw, graaf Raoul Dieu-le-Veut, uit Parijs komen mocht, zal ik zorgen dat hij naar waarde uwe diensten beloone.’

1) Munt door de aartshertogen Albert en Isabella geslagen; zij gold ongeveer 6 gulden.

De markies stak den spion nog een albertijn toe.

‘Is er nog iets van uwe dienst?’ vroeg Korrel.

‘Neen, ik dank u.’

‘Dan heb ik de eer uwe genade te groeten.’

De markies antwoordde niet: doch hij dacht bij zich zelven: ‘Die eer kunt ge wel voor u houden.’

Henri d'Ambrelle hoorde Korrel de laatste woorden uitspreken en de deur toetrekken; hij zag den persoon niet meer, want hij had den rug naar de deur gekeerd en stond voor het venster, dat uitzicht op straat had.

Korrel moest slechts de poort van de herberg verlaten, om het venster voorbij te gaan. Er ging inderdaad iemand voorbij, doch 't was de bruine, stoppelige, eenoogige Korrel niet, maar wel de man in het zwarte pak, met gele nestels en den hoed met roode veêr.

Dat trof ook nu weêr den markies; er liep eene rilling over zijne leden, zonder dat hij zich reden van die ontroering kon geven. De man met de roode veêr kwam daar immers slechts toevallig voorbij, en Korrel sloeg gewis de andere zijde der straat in!

De markies ging uit, zonder te weten waarheen zijne schreden te wenden. Toen hij gevoelde hoe gloeiend heet het was, hoe brandend de zon op de straatsteen scheen, dacht hij aan de koele boomen van den vestingwal.

Al gaande ontmoette de gezantschaps-sekretaris den jongen graaf de Berlaymont, en deze noodigde hem uit meê naar het onlangs geopende koffiehuis op den Magdalene-Steenweg te gaan, waar zich de *jeunesse dorée* vereenigde.

De loopmaren of duidelijker gesproken de ‘courangten’ waren aangekomen, zeide hij, en naar men hem verteld had, waren zij opgevuld met allerbelangrijkste tijdingen over de flibustiers of boekaniers.

Dat woord was te dien tijde genoeg om aller ooren te spitsen, aller aandacht gaande te maken.

Men sprak van de stoute daden der vrijbuiters, kapers, roovers zooals zij vooral door de spaanschgezinden genoemd werden, naar gelang het denkbeeld dat men van hen had opgevat.

Men sprak er van in het vergulde salet, gelijk in den winkel van den schoenlapper; aan de hoven van Europa, gelijk in de taveerne; in de prachtige staatsiekoets, gelijk op de arme hottende boerenkar.

De kindervertelsels liepen over die gevreesde zeebonken en menig jong hoofd, zoo vrouwelijk als mannelijk, toonde vrees en bewondering voor die roovers en helden, welke koningen op hunne troonen deden verbleeken en beven!

VII. Tijdingen van de zeeroovers.

Er was veel volk in het koffiehuis, dat in de 17^e eeuw voorzeker zoo'n prachtig uiterlijk niet had als nu in onze dagen; doch reeds vroeg had die plaats eene staatkundige tint, welke zich later in zoo ruime mate ontwikkelde.

Londen had zijn koffiehuis in 1651, Parijs had het zijne eigenlijk wel twintig jaar later.

Een zeer voorname klas der samenleving, doch vooral de jonkheid, bezocht die oostersche instelling; men rookte er dapper de lange pijp, men dronk er koffie, chocolade, ook rosolis en ratafia - kortom, 'allerlei gedistilleerde wateren' zegt zeker poëet.

Op het oogenblik dat de markies en zijn geleider binnentraden, heerschte er eene verwonderlijke stilte onder de aanwezigen.

Slechts ééne stem liet zich hooren, het was die - en zij was helder en welluidend - van een jong mensch, dat luidop de aangebrachte tijdingen voorlas.

'De bezetting van Carthagena,' zoo hoorde men, 'wetende dat de beruchte Lorenzillo, of eigenlijk Laurens de Graaff geheeten, zich in den omtrek en aan boord van eene kleine bark bevond, nam maatregelen om dien stouten flibustier machtig te worden. De galjoenen van den admiraal en den vice-admiraal, met zestig stuk gewapend, voeren uit. De fransche vrijbuiters zagen den dood voor oogen en hun kommandant, Lorenzillo, plaatste volgens gewoonte, een konstabel met een brandende lont aan de kruitkamer, om op gegeven bevel en in geval van neêrslag en overrompeling, vriend en vijand in de lucht te doen springen.'

Er liep een gemompel onder de aanwezigen, dat zonder twijfel in toejuiching zou losgebersten zijn, hadde men de spaanschgezinden en de onbekende luistervinken niet gevreesd.

Aan het venster stond graaf de Vertigneul, met de armen over de borst gekruist; hij luisterde, even als de anderen, naar de nieuwstijdingen, zonder echter de minste goed- of afkeuring te doen blijken.

De lezer ging voort:

‘Nu nam Lorenzillo een stout besluit, dreef zijn klein vaartuig tusschen de twee schepen in, ving een hevig geweervuur aan, en acht en veertig Spanjaarden vielen.....’

Eene driftige afkeuring liet zich hooren. De couranten vertelden niets dan dwaasheden! zoo vertelde men hier; dat alles had geen gezonden zin! zoo zeide men daar. Twee admiraal-schepen nemen met eene soort van notendop! lachte men ginder.

De scherpszichtigen meenden, dat het beter was dergelijke aanhitsende en oproerige tijdingen niet onder het volk te verspreiden; iets dergelijks wond het publiek op, en het was de schuld van de nieuwsgagers, dat er zooveel menschen van slechte conditie naar de west-indische zeeën afzakten, om het getal boeven daar te vergrooten en den handel in die zeeën onmogelijk te maken.

Al die tijdingen, zoo zeide men luid, waren dan ook slechts fransche windmakerij, welke men zoo gereedelijk niet mocht aannemen. *A beau mentir qui vient de loin.*

‘Als ik u verzoeken mag, mijnheer,’ onderbrak graaf de Vertigneul, ‘ik beken, het nieuws is niet ten voordeele der spaansche partij. Twee admiraalschepen nemen met eene soort van notendop, zooals daar even gezegd is; een paar dozijn geweerloopen stellen tegenover honderd en twintig vuurmonden - voorwaar, dat is een schier ongelooflijk feit; doch daarom zijn de tijdingen niet onwaar...’

‘Bah, een roover!’

‘Een gemeene bandiet!’

‘Een galgenaas!’

‘Al wat ge verkiest, mijneheeren; ik pleit niet voor dien flibustier of vrijbuiters; maar indien de man zonder eenige waarde was, zou het spaansche gouvernement, niettegenstaande de afbreuk die hij aan spaansche schepen toebrengt, hem dan wel uitnoodigen om in zijn dienst, en dit met den rang van onder-admiraal, over te gaan?’

‘Onmogelijk!’ riep een der spaansche officieren, don Garcia.

‘En wanneer ik u kan verzekeren dat het waarheid is?’

‘Nooit!’ riep een ander.

‘Ja,’ onderbrak de ritmeester don Garcia, ‘om hem aan de gouden nestels van zijn kleed op te hangen.’

‘t Kan zijn. Maar laat mij u opmerken, dat gij het gouvernement dan niet veel loyauteit toekent!’

De opmerking was juist en gepast.

‘Ik kan,’ liet de markies d'Ambrelle er op volgen, ‘ik kan verklaren, dat de heer graaf de Vertigneul de waarheid gesproken heeft. Spanje heeft wel degelijk aan den vrijbouter in franschen dienst, den rang van onder-admiraal aangeboden.’

De graaf groette den markies vriendschappelijk met de hand.

‘De tijdingen,’ sprak de graaf voort, ‘zijn overigens tamelijk oud; zij dagteekenen van voor vele maanden. Ik zal het verhaal voortzetten. Ja, het geweervuur doodde acht-en-veertig Spanjaarden, en een welgemikte kanonskogel sloeg den mast van het grootste vaartuig neêr. Van dat oogenblik was er een geducht strijder uit de baan.’

‘Maar de tweede?’

‘Gaf zich over, omdat hij vreesde dat de boekanier hem enteren en al de manschappen over de kling jagen zou.’

Er ging onder de aanwezigen een lang weêrhouden kreet van bewondering op; de spaanschgezinden morden en beten zich op de lip; in hunne fonkelende oogen las men wrevel en spijt.

‘En gij bewondert dit toeval, of hoe men het ook noemen moge, mijnheer de Vertigneul?’ zeide don Garcia op tamelijk uitdagenden toon en met verkropte woede.

Met de grootste kalmte en zelfs met onverschilligheid, antwoordde de toegesprokene:

‘Waar hebt gij gehoord dat ik bewonderde? Ik meen, niet waar mijneheeren, mijne denkwijze over de zoogezegde piraten nog niet openbaar te hebben gemaakt. Ik heb enkel aangevuld wat de lezer niet gezegd heeft, en verder wat hij of de nieuwstijdingen niet wisten. Doch als ik niet zeg wat ik van den kaper denk, mag ik toch wel zeggen, dat niet alleen het hof van Madrid zoowat hoogschatting voor hem toonde, maar ook Lodewijk XIV, *le roi soleil*. De koning zond aan dien....’

‘Aan dien moordenaar!’ riep een der aanwezigen.

‘Zooals gij verkiest: aan dien moordenaar, anderen geven hem een anderen naam en titel. De koning zond hem het brevet van majoor en benoemde hem tot eene aanzienlijke kommandantsplaats.’

‘Dat strekt den koning niet tot eer!’ zeide men hier.

‘Zoo min als het Madrid tot eer strekt hem eene admiraalsplaats te hebben aangeboden!’ antwoordde men daar.

‘Mogelijk, mijneheeren,’ liet er de graaf op volgen; maar die koningen zullen ook wel hunne redenen in te brengen hebben, en, neem mij niet kwalijk, daar zal altijd een zeer talrijk publiek zijn, dat met de koninklijke denkwijzen en niet met de uwe zal instemmen.’

De spotternij was vergiftig en trof don Garcia.

‘Ik zeg dat het eene schande is!’ riep deze rood van toorn.

‘Zeg dat te Madrid en ook te Parijs...’ antwoordde de Vertigneul kalm.

‘Die kerel,’ ging de ritmeester voort, zonder op de laatste woorden acht te geven, ‘die kerel heeft meer misdaden en gruwelen op het geweten dan haren op het hoofd. Nog eerlang, zoo lazen wij in de tijdingen, sloeg hij een zijner gezellen verraderlijk dood.’

‘Ik wil Lorenzillo niet vrijpleiten; hij denkt waarschijnlijk dat het hem vrij staat oorlog te voeren, zooals hij het goedvindt, en dat hij als vrijbouter doen mag wat de koningen zich permitteeren. Dat zijn onze zaken niet. Dat zal hij met Dien van Hierboven afrekenen; doch gij spreekt van een moord. Bedoelt gij den dood van van Hoorn, den Oostendenaar?’

‘Ja, dien dood heeft hij, onder veel anderen, op het geweten.’

‘Ik weet daar iets van....’

‘Hoe, gij, graaf de Vertigneul?’ riep men van drie of vier kanten, en de kring rond de twisters werd enger.

‘Wel ja; ik heb u reeds gezegd, mijneheeren, dat ik op mijne reizen naar de Antillen in de handen der zoogenaamde roovers gevallen was, en eenigen tijd onder hen geleefd heb.’

‘En gij kendet Lorenzillo?’

‘Voorzeker. Veel is er op hem af te wijzen, dat lijdt geen twijfel; maar ik moet bekennen dat men hem veel op het geweten legt, waaraan hij geen schuld heeft. Als hij op een geduchte wijze vecht, verwint of sterft - en daarin ligt zijne kracht en de vrees voor zijnen naam; als hij ongenadig en kortbondig straft, dan toch pleegt hij die lafheden niet welke men hem aanwrijft.’

Die woorden werkten gunstig; de held, waarvan men sprak, won in de achting van een deel der aanwezigen.

Men vroeg nieuws over Tortuga, over Hispaniola en hunne natuurwonderen; men wilde weten welk uiterlijk de gevreesde vrijbouter had, voor wien de troepen des konings de vlucht namen enkel op het hooren van zijn naam; men wilde weten hoe hij leefde aan wal, hoe hij handelde op zee.

Volgens de beschrijving van zijn persoon, die van genen kant der zee naar het vasteland was overgewaaid, was die vrijbouter een reus van zes voet, met duivelsch uitzicht, een afschuwelijken baard, haren van een el lang en was hij gekleed in een hemd, letterlijk rood geverfd van menschenbloed.

‘Och neen, mijneheeren,’ riep glimlachend de Vertigneul, ‘het portret gelijkt in 't geheel niet. Lorenzillo is een man zooals een van u of ik; hij is hoegenaamd geen duivel, en heeft schier meer van eene vrouw dan wel van een man. Wat zijne kleeding betreft.... Doch,’ ging hij spottend voort, ‘ik wil geenszins, zooals men hier gezegd heeft, de gemoederen ophitsen.’

‘Dwaasheid!’

‘Geen dwaasheid!’

‘Kom vertel voort!’

‘Neen, maar ik wil toch een woord zeggen over den dood van

van Hoorn, waarvan zoo even gesproken werd. 't Was na de inneming van Vera-Cruz door de flibustiers. Van Hoorn was een stout en ondernemend man, de schrik van den vijand op zee; maar hij was bovenal een zorgeloos man, die, als hij eens goed gevochten had, zich gaarne aan een zinneloos vermaak, aan cynieke spotternij met alle gevaar, overleverde.'

'Men heeft te Vera-Cruz wel iets anders gedaan dan gefeest!' onderbrak don Garcia spottend; 'men heeft er vermoord, gebrand en geplunderd.'

De Vertigneul scheen wel besloten in die beschuldigende bijzonderheden niet te treden: recht duivelsche feesten, welke hij overigens niet rechtvaardigen kon, tenzij de zaak der vrijbuiters van die hunner opperhoofden te scheiden - en dat ware eene spitsvinnigheid, welke gewis niet zeer ridderlijk zou geweest zijn, en de boekanier roemde gaarne op ridderlijkheid.

De graaf zweeg dan ook, alsof hij in niets de zaken beoordeelen wilde, op de woorden des ritmeesters.

'Middelerwijl', zeide de Vertigneul, 'dat de overwinnaars, en van Hoorn met hen, zich aan de meest dwaze uitspattingen, aan dans-, drink-, dobbel- en braspartijen overgaven, zag men eene vloot van veertien zeilen opdagen¹⁾ en toen de boekaniers moesten afzakken, wilde Lorenzillo vijftien honderd gevangenen aan land werpen. Van Hoorn wilde integendeel dien buit niet lossen. Echter was daartoe een zeer groote reden, de proviand ontbrak. Over dit punt ontstond er twist tusschen de beide commandanten. Die twist liep zoo hoog, dat de sabels getrokken werden.'

'Een tweegevecht!'

'Juist mijneheeren, en in dat tweegevecht bracht Lorenzillo zijnen makker een sabelhouw op den arm toe. Het scheelde niet veel of de vrijbuiters vingen onderling den strijd aan, en 't was slechts aan de tegenwoordigheid van geest van Lorenzillo te danken, dat de overwinnaars niet allen als buffelvliesch aan de ra's der schepen hingen te droogen. Met moeite gelukte men er in aan de talrijke vloot te ontsnappen.'

'Verwonderlijk, dat ook hier de notendoppenhistorie niet werd toegepast!' spotte don Garcia. 'Waarom niet veertien schepen kraken gelijk veertien amandelen?'

De graaf luisterde niet, hij sprak altijd kalm voort:

'Was het nu de schuld van Lorenzillo dat van Hoorn, in die brandende luchtstreek, zich om die wonde niet bekreunde? Dat hij aan boord van zijn vaartuig bleef tieren, brassen, drinken, cyniek spotten met de pijnen, tot het koud vuur in de wonde kwam en hij, ten gevolge van eigen nalatigheid, stierf?'

Er liep een gromp van goedkeuring door het koffiehuis.

1) Thornbury.

De vrijbouter had, wel is waar, een machtig voorspreker gevonden, maar hij werd echter bij al de aanwezigen niet wit gewasschen, zelfs niet toen de Vertigneul lachend zeide:

‘Indien een van u, mijneheeren, ooit het geluk of het ongeluk mocht hebben in de handen van Lorenzillo te vallen, zoudt gij, ik ben er zeker van, voortreffelijk onthaald worden, en wie weet of zij, die hem nu den steen toewerpen, over dat onthaal niet even verrukt zouden zijn, als werden zij aan het hof te Madrid of te Parijs ontvangen.’

De ritmeester had op die vergelijking wel eene opmerking willen maken, doch hij weêrhiel zich, om op gepasten tijd toe te schieten en dien verwaanden Franschman zijne snoeverij, op eene geduchte wijze, betaald te zetten.

VIII. Degen en bessemstok.

Allengs werd het gesprek in het koffiehuis algemeener, vrijer en ook lieten zich verschillende denkwijzen hooren.

‘Ik denk,’ zeide de graaf andermaal, ‘dat die jagers van Hispaniola, welke in 1630 nog slechts op het wild rundvee jacht maakten, het doodden en in hunne *boekan*, dat is in hunne hut, het vleesch rookten, en die later ter zee gingen om jacht te maken op de koopvaardij schepen, dat die jagers de nieuwe wereld zouden beheerscht hebben, hadden zij geen gemis aan eendracht gehad.’

‘Gelukkig, voorwaar!’ juichte don Garcia.

‘Waarom? De eerste grondslagen van rijken en steden werden niet zelden door avonturiers gelegd; hunne samenleving werd langzamerhand rustiger en ordelijker. Hadden die ondernemende mannen het niet gedaan, wie zou de verwezenlijking van menige stichting hebben durven droomen?’

‘Dat is waarheid.’

‘Men ziet dus dat men die boekaniers, hoe schuldig ook, zoo onvoorwaardelijk niet veroordeelen moet.’

‘Maar dewijl gij nu bekent dat de geest van eenheid, het eenige middel om iets grootsch te stichten, ontbreekt, zult gij ook bekennen hoe noodig het wordt, dat wespennest, in het midden der zee, uit te roeien en aan de koopvaardij hare rust weêr te geven!’ merkte een bezadigd man op.

‘Over dat punt wil ik niet twisten,’ antwoordde de Vertigneul ontwijkend. ‘Laat mij enkel zeggen, dat de uitroeiing hoogst moeielijk zijn zal. Eene enkele kreek geeft toegang tot de haven; het overige

van Tortuga is letterlijk ongenaakbaar. Die avonturiers hebben zich daar op eene geduchte wijze gevestigd, en terwijl de vlootvoogden zich het hoofd afbeulen, om te weten hoe dat wespennest, zooals gij zegt, uit te branden, leeft de boekanier daar rustig en lustig, en kranst er zich, figuurlijk gesproken, met rozen. La Basse-Terre, zooals men de stad noemt, geeft hem daartoe, jammer genoeg, volle gelegenheid. Zij is overkropt met volk van, wie weet van waar! gekomen. Elk huis is een wijn-, dans- of dobbelhuis. De duivel voert er den dans aan, rammelt er met den dobbelsteen, en laat dikwijls twist en tweedracht in den verhittenden cognac en brandewijn droppelen.’

‘En als de buit gemaakte schatten verteerd zijn?’

‘Dan zeilt de vloot uit om, op de hoogte van Cuba, de vaartuigen af te wachten, welke van Nieuw-Spanje naar Maracaïbo varen. Zeilen zij op, dan hebben zij zilver, komen zij weêr, dan hebben zij cacao aan boord. Die voor Carracas bestemd zijn, brengen de prachtigste zijde en andere stoffen uit Spanje over; die van Havanna hebben vooral spaansch gemunt zilver aan boord¹⁾.

‘Zoodat de kajuit niet alleen hunne geldkas, maar ook hunne kleêrkamer is.’

‘Dientengevolge zijn hunne zeden dan ook aanzienlijk veranderd. De jagers zagen er zoo wat uit als slachtersjongen; zij droegen een bebloed hemd, hooge mocassins, sandalen van varkenshuid, een leêren kap op het hoofd en het jachtmes in de leêren scheê. Als wapen hadden zij het lange boekaniersgeweer en droegen den lood- en kruitzak ter zijde. Flibustier, dat is jager ter zee geworden, behoudt hij het donkerroode hemd en de leêren sandalen; doch al wat in de spaansche kajuiten gevonden wordt, is hem voor het overige welkom. Hij wikkelt zich in het goudlaken, hij kleedt zich in het brocato, hij siert zich op met lint en strik, plooit de prachtigste veêren om den hoed, hangt den bandelier, dikwijls met peerlen overzaaid, om; doch uit al die verblindende pracht, piept zijn oorsprong, het bloedroode hemd.’

‘Waarop hij blijkbaar fier is!’

‘Waarom niet? Indien een leger, door een vorstelijk persoon bekrachtigd en aangevoerd, zooveel overwinningen behaald had als de boekaniers..... doch neen, op dit punt zouden wij het wellicht oneens worden.’

‘Ik herhaal,’ hervatte de ritmeester, ‘dat Spanje ongelijk heeft die gruweldaden nog een oogenblik te dulden.’

‘Het bevecht sedert lang den boekanier, zoo dunkt me ten minste, maar Spanje, ik zeg dit niet met een inzicht van minachting, heeft de zaak geheel verkeerd aangevat.’

1) Thornbury.

‘Volgens u, misschien,’ wierp de ritmeester op.

‘Oordeel zelf: om van de jagers op Hispaniola verlost te worden, roeide Spanje de wilde kudden uit, die den rijkdom der jagers waren. Wat was er het gevolg van? Dat de jagers honger kregen en naar zee afzakten, om te zien of daar niets voor hen te vinden was. Die jagers werden vrijbuiters. Eens op zee viel men de koopvaardij-schepen aan, en nu Spanje zijnen handel op de Indiën staakt, zullen zij zich meer en meer op de rijke bezittingen in Zuid-Amerika werpen, en daar steden en landen aantasten. Spanje heeft nooit het kwaad zelve durven aantasten.’

‘Durven?’ spotte de ritmeester met uitdagend gebaar.

‘Uw toon is bits, uw gebaren al te vrij, mijnheer.’

‘Neem dit zooals gij verkiest.’

‘Ik heb in den aanvang verklaard, niemand in dit gesprek te willen beledigen; doch gij drijft mijn geduld schier ten einde. Ik verwittig u dus, mijnheer, dat.... als gij op dien uitdagenden toon voortgaat.....’

‘Mijnheer! ....’ en de ritmeester werd woedend.

‘Dan,’ ging de Vertigneul dood bedaard voort, ‘dan zal ik verplicht zijn te zeggen, dat zekere Spanjaarden in de bezittingen niet altijd moed toonden.’

‘Ik zal niet dulden! ....’

‘Peis, peis!’ riep men rechts en links.

De vrienden drongen van beide zijden vooruit; er heerschte eene sterke beweging in het koffiehuis.

‘Dan zal ik er bijvoegen, dat ik wel eens galjoenen met veertig en zestig stukken kanon, zonder slag of stoot heb zien nemen; dat twee duizend man terugdeinsden, omdat zij vernamen dat Lorenzillo aan het hoofd der vrijbuiters opdaagde.’

‘Gij liegt!’ brulde de ritmeester.

‘Dat is een onbeleefd woord, mijnheer. Zoo iets zegt geen fatsoenlijk man.’

‘Ik eisch satisfactie!’ raasde de officier.

‘Wees gerust, wij zullen die zaak onmiddellijk afrekenen,’ hervatte de graaf altijd dood bedaard. ‘Doch ik vertelde u veel van de boekaniers, mijneheeren’, sprak hij voort, op een toon alsof er niets gebeurd was, ‘gij zult ook wel benieuwd zijn naar het heerlijke, tooverschoone land, waar al die schier ongelooflijke feiten gepleegd worden.’

‘Mijnheer!’ bulderde de ritmeester, ‘ik wacht.’

‘Een oogenblik geduld, mijnheer!’

‘Gij zoekt uitvluchten!’

‘O, in 't geheel niet! .... Ik zal,’ ging de graaf voort ‘ik zal nooit dien avond vergeten, toen ik, met eenige bekenden, onder de veranda van Lorenzillo's woning gezeten, luisterde naar de heerlijke muziek zijner speellieden - want hij houdt er een heel korps muzi-

kanten op na. In de diepte lag de stad, waar de dans- en speelholen rijkelijk verlicht waren; voor ons verhief zich het maagdelijke woud, nu eens donker, dan door groenachtige lichtspranken overgoten, alsof daarbinnen tooverachtige vuurvonken dansten, verdwenen en verschenen.'

'Mijnheer!' herhaalde de ritmeester, bevend van toorn.

'Ge wilt dan niet, dat ik de beschrijving van dien hemelschen nacht doorzette? Ik was echter in goede luim om aan de geachte vergadering te vertellen, hoe, na dien avond van rust, vriendschap en vreugde, de twist in den feestbeker droppelde en een zeker iemand Lorenzillo uitdaagde.'

'Ik ben uwe hatelijke spotternijen doodmoede!'

'Dan zullen we verplicht zijn u te slapen te leggen, mijnheer! Welnu, indien ge niet wilt dat ik aan die heeren het vervolg der geschiedenis in woorden vertelle, zal ik hun in daad toonen, hoe weinig bloedig het tweegevecht op Tortuga tusschen den vrijbouter en een spaanschen kapitein afliep.'

'Ook hier moet die zaak ter zijde gesteld worden!' zeide een der aanwezigen.

'Neen, neen, er moet niet gevochten worden!'

'Dat zijn uwe zaken niet, mijneheeren!' zeide de ritmeester.

'Ik ben overtuigd,' antwoordde de markies d'Ambrelle, 'dat de heer graaf de Vertigneul aan deze zaak een vredelievend einde geven wil.'

'Volgaarne!' liet deze er onmiddellijk op volgen.

'Omdat gij uitvluchten zoekt', spotte don Garcia.

'In alle geval, mijneheeren,' zeide de Vertigneul, 'ik neem u tot getuigen, dat ik het niet ben die dit tweegevecht gewild heb.'

'Neen, zeker niet!'

'Dat de heer ritmeester van het eerste oogenblik, mijne woorden hoe onschuldig ook, verkeerd heeft opgenomen.'

'Ja, dat is zoo!'

'En dat ik hem nogmaals de verzekering geef, dat ik noch hem persoonlijk, noch de spaansche regeering heb willen krenken.'

'Gij hebt èn mij, èn het spaansche leger beledigd, en dit deed men nooit straffeloos in mijne tegenwoordigheid.'

'Het zij dan zoo, mijnheer, wij zullen vechten.'

'Het tweegevecht is door onze costuymen verboden!' riep eene stem.

'Ik ben nog gereed terug te treden en uwe wetten te eerbiedigen,' zeide de Vertigneul.

'Uitvluchten!' brulde don Garcia

'Mijnheer de Vertigneul,' zeide de markies naderende, 'kan ik u soms van eenigen dienst zijn, hier of bij mevrouw de gravin?'

'Ik dank u, mijn waarde markies, dat alles is slechts kinderspel.'

'Bedrieg u niet,' fluisterde hem de heer de Berlaymont toe; 'de ritmeester is een der beste schermmeesters van de stad.'

‘Ja, hij is buitengewoon sterk,’ zeide een ander met een bedenkelijk gezicht.

‘De graaf de Vertigneul zal een slachtoffer te meer zijn.’ herhaalde men ginder.

Deze hoorde dat kruisvuur van opmerkingen; hij bleef echter kalm, glimlachte en ledigde zijn ‘mutsje’ ratafia.

Men ging op de binnenplaats van het koffiehuis; vele nieuwsgierigen drongen naar buiten; anderen liepen den trap op en zouden plaats nemen aan de open vensters, die op de binnenplaats uitzicht hadden; nog anderen gingen op stoelen staan.

De krijgshaftige modejonkers vonden het spektakel zeer plezierig; doch de vrouw en de ‘maerten’ liepen bleek en bang heen en weêr, riepen om den amman en zijne dienders; zij dachten niet anders of het bloed ging in stroomen over de steenen loopren, en in dat geval zouden zij, de huisgenooten, daardoor het ergst besmeurd worden. De wet was immers niet voor de grooten heeren gemaakt?

Men riep reeds om den wondheeler, om linnen windsels, om pluksel en water, vóór dat er een degen getrokken was.

Op de binnenplaats stonden de nieuwsgierigen als haringen gepakt, en wie het verst verwijderd was, klom op het groene hekken, met slingerplanten begroeid en dat een kleinen hof van de binnenplaats scheidde.

De ritmeester, een reusachtige kerel en sterk gebouwd, een echte *spadassin*, had reeds het bovenkleed uitgeworpen, de hemdsmouwen opgestroopt, de borst ontbloot, en terwijl hij den degen in de rechterhand geklemd, met de punt op den grond hield, wrong en krulde hij met de linker vingers den overgrooten knevel.

Geheel zijn uiterlijk zeide: ik wacht!

De graaf ontknoopte bedaard zijn *justaucorps* en hing die bedaard, doodbedaard aan een nagel in den muur.

‘Maar gij hebt geen degen?’ merkte de markies op.

‘Gij hebt gelijk,’ was het antwoord, en hij zag naar een wapen rond. ‘Het uwe, als ik u verzoeken mag?’ vroeg hij, op den degen van den franschen edelman wijzende.

‘Een paradedegen!’

‘Kom, kom, hij zal voortreffelijk genoeg zijn!’

De aanval had plaats. Van den kant van don Garcia was deze des te meer bemoedigend, daar hij wel bemerkte dat zijne tegenpartij een slecht wapen had, dat voorzeker tegen het zijne niet bestand was.

De ritmeester had echter misgerekend; de graaf de Vertigneul toonde weldra dat hij een onovertreffbaar meester was. In het midden van den strijd wierp hij plotseling den degen weg, ontweek den welgemikten stoot, greep bliksemsnel een bij den bornput staanden bessemstok en hervatte het gevecht.

Hier steeg een luid gelach, daar een klinkend bravo en verder eene hevige protestatie op.

De tegenpartij brulde van woede, noemde het gebruik van den stok eene nieuwe belediging, en wilde den onbeschofte op eene bloedige manier straffen; hij was geen mensch meer, maar wel een leeuw die zich gekwetst gevoelende, op zijn aanvaller stortte.

De graaf luisterde naar niets; hij deed den stok inderdaad bliksemen, en onder die beweging sprak hij met afgebroken woorden:

‘En zoo ook greep Lorenzillo een stok..... of het juist een bessemstok was, weet ik niet.... maar dat geeft ook niets.... Hij pareerde de flinke degenstooten zijner tegenpartij..... en na er eenigen afgeweerd te hebben..... echter niet zonder moeite..... want de tegenpartij was zeer sterk..... ja, zoo sterk als de ritmeester..... sloeg hij.... in een, twee, drie.... den degen van den aanvaller tot in de sterren!’

En bij die woorden vloog inderdaad de degen van den ritmeester naar boven, en viel klingelend op het dak neêr, terwijl de punt van den stok in de volle borst terecht kwam.

Had de graaf de Vertigneul een degen in de hand gehad, de ritmeester ware doodelijk getroffen.

Nu tuimelde hij slechts achterover en viel in de goot; het opspattend en sprenkelend water vormde een oogenblik eene aureool rondom don Garcia.

Een gekwetste tieger kan gewis niet brullen gelijk de ritmeester; hij vloog op, hij moest bloed hebben, dien de Vertigneul het hart uit het lijf rukken en het hem lillend in het aangezicht slaan!

De vrienden waren echter tusschen beiden getreden, men hield den ritmeester met twintig handen te gelijk vast, men drong bij den graaf aan om heen te gaan - en dat deed hij ook, nadat hij zich weêr had gekleed.

Fluisterend ving in het koffiehuis de lot van den graaf aan, om weldra tot een luidruchtigen donder, die door heel de stad weêrklonk, aan te groeien.

Neen, zoo'n schermmeester was er in geheel Brussel niet! Den ritmeester, hem, de schrik van al de degendragers, met een bessemsteel neêrslaan - voorwaar, 't was ongehoord!

Zou die graaf de Vertigneul wellicht Lorenzillo in persoon zijn? Zijt ge dwaas? Nog zoo dwaas niet! In alle geval heeft hij voortreffelijk van de lessen des boekaniërs geprofiteerd!

Zoo liep de mare van straat tot straat.

Was het Lorenzillo zelf niet, dan toch was die graaf de Vertigneul een handlanger of een werver van dien piraat - en aan die veronderstellingen, vergiftig gevonden inderdaad, hielden zich de vrienden van don Garcia.

Hoe het zij, geheel Brussel sprak van de behendigheid van graaf de Vertigneul; zijne faam klom met het uur; iedereen wilde hem zien, hem aan zijne tafel noodigen of ten minste met hem in betrekking komen.

Men zeide wel dat de ritmeester eene ijselfijke wraak nemen zou; dat de graaf geheel de kompagnie kurassiers van don Garcia op den hals krijgen zou; doch de Vertigneul trok de schouders op.

Overigens de kompagnie van den ritmeester lag te dien tijde te Namen en zij bestond, zooals meestal de kompagnieën, uit een luitenant, dien men niet wist waar hij was; uit een wachtmeester en een werf-sergeant, die, de eerste den eerzamen stiel van barbier, en de tweede dien van schoenlapper uitoefende.

Wat erger mocht genoemd worden, was, dat er bij den gouverneur der Nederlanden rapport over de zaak was ingebracht; dat men het gebeurde als een hoon, den spaanschen landaard aangedaan, beschouwde; dat de vreemdeling inderdaad als een werver van de vrijbuiters, of als eene soort van spion, werd aangezien.

In alle geval, niettegenstaande de prachtige aanbevelingsbrieven en vrijgeleide, zette men weldra andere speurhonden dan Korrel, den duëllist op het spoor.

Wat het gebeurde in het koffiehuis betreft, de zaak was onderzocht, doch de graaf de Vertigneul had een aantal achtbare getuigen voor zich, en dan, de costuymen en meester Renunkel waren immers zoo inschikkelijk voor de grooten en edelen!

IX. Oude vrienden.

Het venster der kamer van den graaf en de gravin de Vertigneul, in de *Gouden Ster* stond open en van tijd tot tijd verscheen daarin de ranke gestalte der edelvrouw.

Mevrouw zag minder naar de voorbijgangers dan wel naar de kinderen, die beneden op de trappen der kerkdeur of onder de boomen op het plein, rondom de kerk, speelden.

't Was een vroolijk leventje daar beneden, de wereld in het klein en in kinderschoenen! De kinderen van gisteren zijn de kinderen van heden.

't Was alsof daar, op die trappen, onder die boomen en op het kerkhof, in den gouden zonnestraal, een groote bieënzwerf danste.

De groepen woelden, juichten, twistten en verzoenden zich weêr, zonder zich aan de wereld buiten hen, zonder zich aan de dooden te storen, die onder het gras en de zerken, na het levensspel, lagen uit te rusten.

Alles scheen met de knapen meê te zingen, meê te juichen; of de dooden echter in hunne graven trilden, juichten en lachten, weten wij niet; maar de twee torens hadden oogenblikken dat zij al ruim zoo gek waren als de kinderen; want als twee grootouders, die met de kinderen willen meêspelen, schenen zij van tijd tot tijd te jubelen door hunne klingelende klokken.

Gelukkige kindertijd! Dacht mevrouw de Vertigneul aan die dagen van haar eigen jeugd, toen zij nog niet begreep hoeveel tweedracht en kommer zich, na het doodsbed harer moeder, aan den huiselijken haard zouden neêrzetten?

Zoo oplettend staarde zij de vroolijke, zonnige en bloemrijke kinderwereld in, dat zij den marskramer niet bemerkte, die beneden in de straat, door het in de hoogte houden en doen dansen van een aantal nestels, de aandacht tot zich wilde trekken.

De marskramer droeg aan een leêren band, over den schouder geslagen, een langwerpig, vierkant kaske met verschillende schuifkens ter berging zijner koopwaren; vele dezer laatsten waren zelfs buiten aan het kaske gehangen.

Die groote dame daar boven, scheen er juist geene die nestels en band noodig had; doch het zal u verwonderen wat al andere snuisterijen de *à la mode*-kramer in mars of kas verborg.

Daar gelaten vingerhoed en naaigerief, tandenstoker, oorlepels en stalen gespen, zal hij u aanbieden:

Hartjes, die na muscelaet
Ruycken.....
Menig hanght ze om den hals
Des nagts voor swaere droomen.

Die rijke mevrouw heeft misschien zoo'n hartje erg noodig: wie weet! Voor haar of voor haren lieven man heeft de kramer nog:

Ook pendant of bracelet
Schoenbant en corsetten,
Borsteltjens van varkens-haer
Om knevels op te zetten.

Verder zal hij u aanbieden tandenpoeier, postpapier en verguld lak, waslichtjes, potloodstokjes, waaiers en parfumeriën.

Boeckjes daer men oock in schryft
Voor een kort memorie,
Agter met een brieventas
In groene kaphetory.

En wat u nog meer dan dit alles verwonderen zal, en wat ge misschien altijd als eene nieuwigheid van onzen tijd hadt beschouwd, de man zal, als hij de onderste schuifjes open trekt, u aanbieden: 'fray yvoore tanden.'

Welke schoone en aangename zaken nu juist de gravin de Vertigneul aanlokken - misschien was het ook enkel en alleen verveling, of lust om eenige guldens te versnipperen - weten wij niet; doch zij wenkte den kramer om boven te komen.

Nu wij dezen den trap van de herberg zien opklimmen en hem van nabij beschouwen, zouden wij veel verwedden dat die kramer niemand anders is dan Korrel, ofschoon hij de plaaster niet op het oog draagt en in 't geheel geen scheeven mond heeft.

De 'maert' welke hem in den gang ontmoette, terwijl zij met

emmer en heibessem gewapend, eene wandeling door haar bovenrijk maakte, stond stil en vroeg tamelijk barsch:

‘Waar naar toe, koopman?’

‘Wel, naar de schoone mevrouw, die voor aan de straat woont.’

‘Dan dient ge eerst en vooral beneden iemand aan te spreken, en zoo vrijpostig niet naar boven te komen.’

‘Wel, wel, gij, frisch, blozend engeltje, waarom zijt gij zoo boos? ..... En zoudt gij inderdaad willen beletten, dat een eerlijk koopman hier wat negocie kwam doen?’

‘Eerlijk, eerlijk!’

‘Gij zijt een knappe deerne, maar als zondag uw kruis met een lint van zilverdraad aan den hals hangen zal, zult ge nog veel knapper zijn. Zie!’ De koopman toonde het glinsterend lint, hield als een duivelbekoorder het sieraad in de hoogte en de ‘maert’ met schelmsche oogen bekijkende, zeide hij fluisterend:

‘Schoon, niet waar?’

‘Ik heb geen duiten, koopman.’

‘Wie vraagt u naar duiten, lief kind? Ik ten minste niet. Neem het lint en ik voeg er nog een “carolyneringske” bij; doch vooral geen lawaai.’

‘Nu, ik wil het u later betalen,’ zeide de meid, iets of wat kleurende.

‘Gekheid!’ en de koopman deed een gebaar met de hand, alsof hij zeggen wilde: nu, laat dit alles maar rusten. ‘Zeg me nu maar eens waar de kamer is van die rijke mevrouw, welke mij zoo even gewenkt heeft?’

De meid was omgekeerd als een handschoen; zij wees de deur en ging snel heen, om aan dit of dat venster lint en ring te gaan bewonderen.

De kramer bleef een oogenblik staan om haar na te zien, en toen zij op den dorpel der kamer nog eens vluchtig omzag, legde hij waarschuwend den vinger op den mond.

‘Zoo gaat het in de wereld,’ dacht de man, met een valsch lachje; ‘die daar versjachtelt zich voor een smal stuk lint, zooals de grooten der eeuw te winnen zijn met ridderketen en titel. Nu, nu, ik heb in mijn leven alles met geld en..... goede woorden gekocht, en ook hier ben ik nu andermaal, door middel van beiden, binnen de vesting!’

De kramer klopte en mevrouw de Vertigneul opende zelve de deur, alsof zij den man met ongeduld verwachtte.

De marsdrager trad binnen, doch bleef blijkbaar erg ontsteld en als verstomd staan. Hij staarde mevrouw de Vertigneul zóó strak, zóó wonderlijk aan, dat deze een stap achteruit deed, en terwijl zij haar vlamvend oog op den binnentredende richtte, en hem geen wenk uit het oog verloor, omklemde hare kleine gespierde hand eene pistool, die op een pronktafeltje lag.

‘Is het mogelijk?’ stamelde de kramer.

‘Wat wilt ge?’ zeide mevrouw. ‘Indien gij met een boos inzicht hier binnenkomt, zal ik u een kogel door den kop jagen!’

‘Die woorden alleen zeggen mij, dat ik mij niet bedrieg!’

De kramer sloot de deur en sprak fluisterend, doch meer en meer onthutst:

‘Ja, ik heb u herkend!’

De gravin haalde met eene vastberadenheid, die den graaf de Vertigneul zelven zou vereerd hebben, den pistoolhaan over.

De man ontroerde niet in 't minste; het was zelfs alsof de onharmonische muziek, door den pistoolhaan veroorzaakt, zijne aandacht niet trok.

‘Zie ik dan in waarheid de Bloem der Savanna's voor mijne oogen!’ en bij het hooren van die woorden dreef plotseling het donkerste deel der wolken, die sedert eenige oogenblikken op het voorhoofd der gravin hingen, voorbij en een vriendelijker sterrenlicht blikkerde in haar oog.

De naam, dien de kramer haar gegeven had, scheen haar aangenaam in de ooren te klinken.

‘Wie zijt gij?’ vroeg de gravin nog altijd streng.

‘Wie ik ben? Zou de schoone Bloem der Savanna's, den Rooden-Duivel niet meer herkennen?’

De gravin legde langzaam de pistool weêr op het pronktafeltje neêr; doch de haan bleef overgehaald.

‘Ik begrijp, als mevrouw de gravin Anne Dieu-le-Veut, de Vertigneul, of hoe zij zich ook moge noemen, in deze wereld verplaatst wordt, zij reden heeft om niet door iemand herkend te worden; doch,’ en hier sprak hij meer en meer fluisterend, ‘ik zou u hier menige dienst kunnen bewijzen, en ik ben een te trouwe knecht van de Bloem der Savanna's geweest, onder den schoonen hemel van Indië, dan dat zij mij hier nog zou kunnen verdenken.’

De gravin bleef nog altoos besluiteloos.

‘Mijn leven was te lang aan het uwe verbonden, mevrouw, dan dat gij mij niet zoudt herkennen. Van het oogenblik dat gij het kasteel uws vaders verliet, heb ik uwe schreden geleid.....’

Mevrouw maakte eene beweging van ongeduld.

‘Ik weet van ouds, dat gravin Anne Dieu-le-Veut ongaarne over de gebeurtenissen, na hare ontvluchting, hoort spreken; doch ik raakte deze slechts aan om hare herinnering op te wakkeren. Laat dien donker vurigen blik varen, mevrouw; ik wil u niet beledigen, ik wil integendeel u blijde dagen te binnen brengen.’

‘Met wat inzicht komt gij hier?’

‘Om de Bloem der Savanna's te dienen; om mij aan hare schreden te hechten, zoo trouw als een hond, en als zij ooit naar het land van beloften, zooals ik de West-Indiën noem, terugkeert, haar andermaal te mogen volgen..... Herinnert gij u, mevrouw, toen

wij pas onder de bescherming van den gouverneur d'Orgeron, in de eilanden waren aangekomen, dat gij met de stoute jagers naar de Savanna's trokt, dat gij het paard bereedt hetwelk Taurel voor u had gevangen en tam gemaakt: Taurel, die den rug voor u kromde en zich tot voetschabel liet bezigen?’

De gravin verloor allengs al meer de strengheid en staarde droomend naar den grond.

‘Herinnert ge u,’ hervatte Taurel met iets hartstochtelijks in de stem, ‘de wilde zwijnen- en stierenjachten, waarin de Bloem der Savanna's een zoo vreeselijk gebruik maakte van de lans met de halvemaanspits? O, die heerlijke dagen in de bosschen en savanna's doorgebracht, als men geen anderen beker had dan de kalebas, geen ander brood dan de banaan, geen ander lekkernij dan geboekaneerd vleesch en wat de natuur ons aanbood! En dan de tochten op zee, de zucht naar buit, de kajuiten met rijkdommen gevuld en daarna het feest, waarin Anne Dieu-le-Veut over tapijten van goudlaken en zijden stoffen trad, of op de gespierde armen der vrijbuiters in triomf werd gedragen!’

Taurel was een duivelbekoorder; de tafreelen welke hij ophing, moesten wel verlokkelijk geweest zijn voor de jonge vrouw, want eensklaps het hoofd oplichtende, zeide zij, zich als 't ware vergetende:

‘Ja, Taurel, dat waren gelukkige dagen! Ik had u wel herkend, maar ik wantrouw hier iedereen.’

‘En niet zonder reden; geloof mij, het is tijd dat gij vertrekt. Hebt gij den markies d'Ambrelle reeds ontmoet?’

‘Ja, die heeft zich bij mij aangeboden.’

‘Welnu, uw vader wordt hier verwacht?’

‘Hoe weet gij dat, Taurel?’

‘De komst is mij door den markies bekend gemaakt.’

‘De tegenwoordigheid van Henri d'Ambrelle maakt de tweede aanwezigheid zeer waarschijnlijk..... Kan ik mij op u vertrouwen, Taurel?’

‘Op mij? Heb ik u ooit bedrogen? Toen gij tien jaar geleden aan den jachtopzichter uws vaders uw hart ontsloot, en bloedige tranen van wee en wanhoop weendet; toen gij verklaardet te willen heengaan, verre van het kasteel uwer voorouders - wie heeft u toen in uwe vlucht bijgestaan?’

De gravin zweeg; het was slechts met tegenzin dat zij zeide:

‘Gij, Taurel; doch het ware beter geweest dat gij mij aan mijn ouden vader teruggegeven haddet! Dat is nu eenmaal zoo; ik wil, neen, ik wil dat toegeslagen boek niet meer openen, Taurel, ik wil vergeten!’

‘Ik beken, dat ik in mijn leven meer dan eens mijne diensten voor eenige albertijnen verkocht; maar ik heb mij toch nooit jegens u bezondigd!’

De gravin ging met gebogen hoofd door de kamer, en luisterde naar die laatste verklaring niet.

‘En gij zegt dat mijn vader hier zal aankomen?’

‘Ja, uwe ontmoeting met den markies staat met die aankomst in verband.’

‘Zeer mogelijk.’

‘Twijfel er geen oogenblik aan, ik herhaal het u.’

‘Ik wil, ik mag mijn vader niet ontmoeten, Taurel; dat zou al mijne plannen en wenschen vernietigen. Ik wil integendeel terug, terug naar de Indiën.’

De gravin hield de oogen neêrgeslagen; maar uit de gebalde vuist, de saamgenepen lippen sprak wel duidelijk de vastberadenheid dezer vrouw.

‘Ik ook,’ zeide Taurel, ‘ik zou willen terugkeeren! Het verveelt mij, hier als een schildpad door de straten te moeten kruipen, altijd onderdanig voor de grooten, nooit het hoofd vrij en onafhankelijk opgeheven. Ik vraag slechts eene genade, mevrouw: laat Taurel u vergezellen en ge zult nooit trouwer slaaf gevonden hebben. Laat aan Taurel het geluk u hier te redden uit de strikken der blanke beschavers, gelijk hij u vroeger voor de wilde honden en de spaansche degens op Tortuga vrijwaarde.’

‘Welnu, gij zult andermaal met mij gaan!’ zeide zij en echter huiverde de gravin toen zij die woorden uitsprak.’

‘Heb dank,’ en Taurel wilde de hand der jonge vrouw kussen.

‘Laat die flauwiteiten varen, Taurel,’ morde zij.

Die afwijzing hinderde den boekanier niet. Zonder er acht op te geven, sprak hij voort:

‘Ik had eene vaderlijke zorg voor u, voor dat jonge, moedige, stoute kind opgevat. Als ik de wilde dieren in de bosschen of de Spanjaards op zee gekeeld had, en mijne armen nog rood van het bloed waren, droeg ik gaarne de Bloem der Savanna's door de distels en doornen, door het drabberig moeras; ik hing hare hangmat aan de lommerrijke takken, weerde de moskieten en strooide, in eene jongelingsluim, de schoonste bloemen: de witte amarillis, de paarsche jasmijn, de donkerroode cordia rondom haar.’

‘Duivel, ge wordt dichter!’ spotte de gravin.

‘Hier, onder de koude lucht, neen, onder dien aschgrauwen zolder, onder die schimmelplekken, die men sterren gelieft te noemen, lach ik ook soms met al die dwaasheden; maar ginder, onder dien zuiver blauwen hemel met gouden sterren overstrooid, denkt men anders. Ginder zag men het leven en wat ons omringde geheel anders in, en de droogste en ijskoudste oogen zouden daar somtijds weenen.’

Had nu een ander dan Taurel die woorden maar uitgesproken!

De gravin antwoordde niettemin:

‘Dat is waar, Taurel; ja, 't is ginder beter. Ginder had God een

zoet gevoel van verzoening en vergiffenis in mijn hart gestort, en ik keerde naar Europa terug, om nederig de knieën van mijn ouden vader te omhelzen; doch eens hier gekomen, eens in dat koude ijsland teruggekeerd, verstierf dat gevoel weêr in mij. Ja, ja, 't is beter voor ons dat wij heen gaan.'

En de gravin had eene sombere uitdrukking in haar donker oog.

'Taurel, ik reken op u; help mij uit de handen van diegenen welke mij vervolgen; wat mijne verdediging in zekere gevallen betreft, deze heeft een ander thans op zich genomen.'

De deur werd geopend: de graaf trad binnen.

'Graaf de Vertigneul, mijn echtgenoot!' zeide de gravin.

Deze, die regelrecht van het vroeger beschreven tweegevecht terugkwam, scheen het zeer warm te hebben en wierp, nog op den dorpel der kamer staande, zijn hoed reeds op de tafel.

'Kapitein Lorenzillo, uw echtgenoot?' riep Taurel met eene klimmende verbazing, en de binnentredende beantwoordde dien kreet, door hem in het neêrduitsch te zeggen:

'Wat, de Roode Duivel? Leeft die nog? Hoe komt ge hier verzeild, ouwe jongen?'

'Ja, de Roode Duivel, kapitein!' sprak hij in den vlaamschen tongval en ging daarna weêr in het fransch voort: 'Die naam van Roode Duivel klinkt mij nog goed in de ooren, al heb ik hem dan ook in jaren niet gehoord. Of ik nog leef? Zooals gij ziet. Door een Hollander op mijne beurt gekaapt, ben ik bij den noorderbroeder niet zonder moeite den strop ontsprongen. Terwijl gij allen dacht dat ik naar de haaien was, leefde ik hier onder den naam van Korrel, en diende in het leger spionnen van den amman,' voegde hij er fluisterend bij.

'Prachtig,' onderbrak lachend de gravin. 'Taurel gelast met dieven, met zijne vrienden te vangen!'

'En toch moogt gij den hemel danken, mevrouw, dat het zoo is; want in dit geval zal de policie van den amman u weinig nadeel doen, en ik zal u integendeel voortreffelijk kunnen begunstigen. Op dit oogenblik was ik zelfs gelast alle mogelijke inlichtingen te nemen over den graaf en de gravin de Vertigneul, die mij onbekend waren; ik moest hunne gangen en wegen bespieden, op verzoek van markies d'Ambrelle.'

'Van hem?' riepen de beide echtgenooten gelijktijdig; in beider toon lag verontwaardiging: doch in dien der gravin was dit meer duidelijk dan in dien des mans.

'Minder voor hem dan wel voor uw vader, graaf Raoul Dieu-le-Veut.'

'Verlangt mevrouw de gravin graaf Raoul te ontmoeten?' vroeg de Vertigneul.

'Neen,' antwoordde de toegesprokene, 'ik verlang heen te gaan.'

'Dan geloof ik,' hervatte de graaf, 'dat wij den hemel mogen

danken, dat hij dien Rooden Duivel op onzen weg heeft gezonden.’

‘En trouw zal hij u zijn totdat wij allen ginder, in de behouden haven, zullen aankomen!’ verklaarde Korrel.

‘Aangenomen! Eene andere reden, die mij zegt dat het tijd wordt de Spaansche Nederlanden te verlaten, is het tweegevecht dat ik zooeven gehad heb.’

‘Een tweegevecht?’ vroeg mevrouw met belangstelling.

‘Ja, ik heb daar zooeven een spaansch ritmeester afgestraft, hij met den degen en ik....’

‘Met den stok,’ onderbrak de gravin op blijden toon.

‘Juist zoo. Het feit is ruchtbaar geworden; men beweert dat ik Spanje, zijn leger en zijn hof heb beleedigd, en ik geloof dat de gouverneur met genoeg mij zijne speurhonden op de hielen zetten zal. Weet men wie ik ben, Taurel?’

‘Neen, kapitein, doch men weet, door markies d'Ambrelle, wie de gravin is.’

‘Alzoo eene stipte geheimhouding. Een woord en men zou zeer gelukkig zijn de hand op mij te leggen, en mij als eene soort van gekroonden os naar Madrid te zenden. Wij moeten dus zoo spoedig mogelijk vertrekken.’

‘Wanneer?’

‘Vandaag of morgen, en het liefst vandaag.’

‘Waarheen wilt ge, kapitein?’

‘Naar den zeekant, beste maat! Ik keer naar Frankrijk, en vandaar naar de Indiën terug. Kom, Taurel, ook u zal het ginder wel gaan, indien gij u trouw en eerlijk schikken wilt.’

‘Dat is bepaald, kapitein.’

‘Wij moeten eerst Middelburg en Oostende aandoen.’

‘Twee gevaarlijke plaatsen.’

‘Dwaasheid!’

‘Welnu, wij zakken op Antwerpen af, kapitein.’

‘t Is mij wel.’

‘Hier, in het hotel heet het dat gij naar Frankrijk reist, om graaf Raoul Dieu-le-Veut te gemoet te gaan. Hebt ge koffers? In dat geval doen zij een omweg per wagen langs Mechelen. Gij zult onder eene vermomming, met de trekschuit naar Antwerpen reizen. Weest gerust, de Rooden Duivel zal den amman en al de anderen wel een rad voor de oogen draaien! Voor den wagen zal ik zorgen, hij vertrekt vandaag.’

‘Een wagen is onnoodig; ons reisgoed is zoo omvattend niet.’

‘Des te beter, kapitein; pak in, binnen een paar uren keert de marsdrager weêr, onder den schijn van uw oud kleergoed te koopen. Te Antwerpen zult gij alles terug vinden. Men moet denken dat gij op weg zijt naar Frankrijk, en gij zult u veilig op den tegenovergestelden weg bevinden.’

‘Ik vertrouw mij op u, Taurel!’

‘Nog één woord: de oude boekanier is hier onbekend, de marskramer en de spion heet hier bij den amman en de gezworen sergeanten “Korrel”.’

‘Ik begrijp u.’

‘Mocht gij soms een man ontmoeten die op Korrel gelijkt, maar een lap op het eene oog draagt, of wel een heer in 't zwart met geele nestels en roode veêr op den hoed, houdt u alsof gij hem niet kent.’

‘Zeer goed.’

Korrel of Taurel ging heen, en toen hij de meid, aan welke hij zoeven zooveel schoone dingen ten geschenke gegeven had, in eene naburige kamer vroolijk hoorde zingen, verwenschte hij zijne vrijgevigheid.

Die vrijgevigheid was inderdaad niet noodig geweest, dewijl Korrel daar, in die woonkamer, plotseling in een bekend land viel.

Toen hij beneden aan den trap gekomen was, kwam de meid te voorschijn, en om den deurpost loerend, fluisterde zij hem toe:

‘Welnu, koopman, goede zaken gedaan?’

‘Voortreffelijke, lief kind, ik kom zelfs binnen een paar uren terug.’

‘Geluk, koopman.’

‘*Adieu*, lief kind.’

Haastig stapte de kramer door de straten, zonder zich zelfs de moeite te geven zijne waren te venten; hij daalde door kleine stegen naar de benedenstad af en trad in eene vuile en smerige taveerne, waar de sterrekijkers, planeettrekkers, koorddansers, vuur-eters, goochelaars, olifant- en beerenleiders der kermissen kwamen vernachten.

Daar ging Korrel niet zelden met die zwervende bohemers drinken en dobbelen; hij leefde dan ook op een zeer gemeenschappelijken voet met hen, en had niet zelden in hun zwervend leven gedeeld.

In dat gezelschap kende men noch den man met den lap op het oog, noch dien met de roode veêr op den hoed.

X. Dorica de waarzegster.

De herbergkamer was laag van verdieping en werd slechts door een enkel venster verlicht; doch bij dage stond de deur altijd wagewijd open.

Men zag er houten banken, een zware tafel en roodsteenen vloer, witgrauwe muren, eene zwarte zoldering, en tusschen dit alles een oud, vuil, zwaar, grof en sterk gekneukeld wijf, met grijze oogen in het bruin geroosterd gezicht, en op dit laatste eenige grijze stoppels.

Korrel vroeg een kroes jenever, *drinkbaar vuur*, zeide men toen, welke drank toen nog slechts door het gemeen volk en in de gemeene kroegen gedronken werd, en dien zelfs een student - en deze durfden reeds vroeg alles - niet zou gewaagd hebben openlijk te drinken.

‘Is Dorica weêr hier, moeder Bob?’ zeide de kramer tot de waardin.

‘Neen - weggegaan - terugkomen,’ mompelde het zware oude wijf, met eene stem die als uit een kelder kwam.

Zij streek het geld op en slefte weg, terwijl Korrel, den elleboog op de tafel geleund, denkend op het sombere venster met zware dwarsbalken en ijzeren spijlen staarde.

Waarom dacht de spion?

Hij zag daar weêr een onmeetlijk spinneweb voor zich, waarvan hij zelf de groote, monsterachtige spin was, gereed om al de vliegen te verslinden die zich in dat net kwamen verwarren.

Wie waren de vliegen?

Niet alleen de markies d'Ambrelle, de graaf Raoul, de graaf en de gravin de Vertigneul, maar zelfs de amman; allen waren goede en volbloedige vliegen, dat is, ze hadden 'bucht in den avelcoert'¹⁾ en het was Korrel hetzelfde op welke vlieg hij de lange pooten neêrsloeg, om ze tot den laatsten drop leeg te zuigen.

De amman betaalde hem, d'Ambrelle was niet gierig geweest, graaf Raoul zou hem dapper de duimen smeren om de Vertigneul's te leveren, wier geheimen hij nu kende, en van den anderen kant kon hij de Vertigneul's doen betalen om hen uit de moeilijkheid te redden.

Maar tusschen twee moeilijkheden moest hij, Korrel zelf, zich wachten het slachtoffer van al die kuiperijen te worden. Aan beide partijen had hij hulp beloofd en niemand kan twee heeren dienen!

Toch wel; het was Korrel in zijn leven meer dan eens gebeurd zulks te doen; doch nu was er een gevoel dat hem belette het evenwicht te zoeken; immers, de zucht om naar het piratenleven terug te keeren deed hem bepaald partij kiezen.

Ja, hij wilde toonen dat hij trouw was aan zijn woord; hij zou de twee edellieden en den amman zooveel mogelijk aan hunne 'vossen'²⁾ zitten; doch zijn woord, in de *Gouden Ster* gegeven, zou hij gestand zijn.

Nu wilde hij enkel Dorica zien, Dorica de waarzegster, en haar in de lijnen der hand, dat mysterieuse boek der toekomst, laten lezen of hij in zijne nieuwe onderneming gelukkig wezen zou.

Het waarzeggen, het sterrenkijken en kaartleggen waren in den tijd, waarin wij ons bevinden, eene algemeene ziekte geworden, en mocht Korrel aan hel noch hemel denken, toch wilde hij wel eens weten wat hem achter de gordijn van het onbekende beschoren was, op het oogenblik dat hij zich in die groote onderneming waagde.

Korrel werd uit zijne gedachten opgewekt door eenig geschuifel op het zand van den steenen vloer: hij zag op en liet zich op blijden toon 'Dorica!' ontvallen.

De toegesprokene toonde wederkeerig niet de minste vreugde, integendeel, haar donker oog, door gefronste wenkbrauwen overschaduwde, was streng, en zij neep hare fijne bleeke lippen nijdig op elkander.

Dorica was eene jonge vrouw, even twintig jaar oud, met een mager, koperkleurig gelaat, bruine oogen en lange haren als git, die onder uit een rooden doek te voorschijn kwamen en in klissen en vlechten tot op den schouder hingen.

Om de schouders en lenden had zij een stuk versleten sergiën

1) Dieventaal: geld in de tesch.

2) Goudstukken.

stof, met roode en groene strepen, geslagen en beneden uit die soort van omslagdoek verscheen een zwarte rok, waarop hier en daar een spoor van vuil wit galon overbleef.

Hals en naakte voorarm waren met zilveren slangen, in den vorm van halssnoer en braceletten, omvat; in de ooren droeg zij groote zilveren, en om den naakten enkel, boven de sandalen, koperen ringen.

Dorica was juist geene zeer aantrekkelijke figuur, en de uitdrukking van haar gelaat was ook niet erg gunstig gestemd voor den kramer.

‘Ik wachtte u hier, Dorica!’ zeide Korrel op zachten toon.

‘Als gij Dorica noodig hebt, zal het wel met een eigenbaatzuchtig doel zijn.’

‘Nu, slorp wat aan mijn *drinkbaar vuur!*’ en onder die woorden schoof hij de vreemdsoortige vrouw den kroes toe; zij bewoog zich echter niet.

‘Hebt ge soms weêr besloten gewijde vaten te versjachelen, en eene rijke, jonge vrouw weg te voeren, zooals nu zoo wat tien jaar geleden, Taurel?’ vroeg de vrouw spottend, ‘en is de hulp van Dorica u andermaal noodig om het meisje aan de nasporingen des vaders te onttrekken? Moet Dorica andermaal haar oostersch gewaad, hare plaats in den kermistroep en op den witten olifant afstaan, om dat dwaze schepsel heimelijk over de grenzen te brengen, en moet zij daarna door diezelfde helleveeg als een hond geslagen worden?’

‘Denkt ge nu dáár nog aan?’

‘Die zweepslag brandt mij nog altijd op het aangezicht.’

‘Gij hebt een boos hoofd, Dorica.’

‘En zij, zij had een boos hart, Taurel.’

‘Heb ik u voor al die bewezen diensten niet betaald, Dorica?’

‘Ja, eenige penningen, terwijl gij u ruimschoots deelt beloonen, niet alleen door het meisje om haar in vrijheid te brengen, maar, gij hebt het bekend, door de tweede vrouw, die haar vader huwen en zich gaarne van dat voorkind ontmaken wilde. Gij drijft overal en altijd dubbele koopmanschap, Taurel.’

De marskramer maakte eene beweging van ongeduld, doch bedwong zich.

‘Gij zijt achterdochtig van aard, Dorica, en neemt soms uwe gloeiend rijke verbeelding voor waarheid.’

‘Wie weet of gij nog niet zeggen zult, dat ik mij nooit over u te beklagen had? ....’

‘Dat zal ik niet zeggen; maar ik heb u, sedert gij hier in deze stad rondzwerft, bij de dienders van den amman reeds menigen dienst bewezen.’

‘Die diensten heb ik niet noodig.’

‘Niet meer? Misschien hebt gij zelve dienst genomen in het

leger spionnen van den genadigen heer amman?’ zeide Korrel lachend.

‘Wat uwen persoon betreft, dien verdenk ik sedert lang een der speurhonden te zijn!’

‘Zijt ge dwaas, Dorica!’

‘Wel, bij het verraden van ons, arme zwervers, kan er soms een enkel albertijn te winnen zijn.’

‘Wees toch bedaard en roer uwe slangetong zoo niet!’

‘Ik heb altijd gedacht dat gij voor Judas in de wieg gelegd waart.’

‘Nu, dan zal ik in uw kamp nooit dertig zilverlingen verdienen!’ antwoordde Taurel brutaal lachend.

‘En was er zoodanig een dáár te vinden, dan zoudt gij hem wel met meer winst, en voor 't minste een half dozijn maal, weten te versjachelen!’

‘Waartoe dienen toch al die bittere verwijtingen, Dorica?’

‘Ik veracht u uit het diepste mijner ziel’

‘Dwaasheid! Wilt ge niet met mij drinken? Of hebt ge liever een lepel brandewijn met suiker en muskaat?’

‘Wat zijt ge vrijgevig!’ spotte zij. ‘Zijt gij bang voor de kwade hand?’

‘Gij hoeft zulke akelige dingen niet aan te raken.’

‘Wat held! Ziedaar die beruchte Taurel!’ spotte Dorica. ‘Hij heeft zooveel misdaden op het geweten als er witte haarstoppels zijn rossen kop ontsieren; hij durft den grooten geest van Hierboven uitdagen, en 't was hem onverschillig, of hij de oneerlijke hand legde op een kroes of op een gewijden kelk, en nu - nu vreest hij dat ik hem betooveren zal! Nu wil hij die duivelsche macht ontrefbaar maken, door mij uit denzelfden kroes te doen drinken! Nu 't zij zoo.’

Bij die woorden greep zij den kroes met *drinkbaar vuur* en slokte den brandenden jenever in, zonder dat een spier in haar gelaat zich vertrok.

Dorica zette zich naast den marskramer neer; zij hield het oor naar hem gekeerd en haar aangezicht eenigszins afgewend, gewis om hem haren achterdochtigen oogslag niet te laten bespeuren.

‘Ik heb eene onderneming in 't oog, Dorica,’ ving de spion aan.

‘Daarvan was ik overtuigd.’

‘Gij, zoo bedreven in alle geheimzinnige kunsten, gij moet, alvorens ik mij daarin waag, voor mij het boek der toekomst ontsluiten, en in de lijnen der hand of in het wiegelend licht der kaars lezen wat mij te wachten staat.’

‘Of gij nogmaals den strop ontspringen zult?’ spotte Dorica.

‘Neen, of mijne onderneming gelukken zal’ en hij hield haar de bruine, knokkelige hand voor; doch al staarde zij er eenige oogenblikken in, zij sprak geen woord.

‘Welnu, Dorica?’

‘Als gij mij het antwoord op mijne vragen in het oor zult gefluisterd hebben.’

De slang neigde het oor om naar het antwoord, op hare blijkbaar zeer onbescheiden vragen, te luisteren; doch de marskramer boog zich niet onder de tooverkracht, welke hij Dorica toeschreef: hij weigerde haar dit voorgenomen plan, met namen en bijzonderheden te doen kennen, en zij, plotseling opstaande, scheen hem dan ook te willen verlaten.

Taurel hield echter zeer sterk aan de voorzegging der boheimster, en legde de hand op haren arm, om haar andermaal te doen neêrzitten. Eindelijk gaf hij een woord hier, een woord daar en dewijl Dorica de scherpzinnigheid zelve was, had zij alles reeds volledig begrepen, toen de spion meende nog niets gezegd, nog niets verraden te hebben.

‘En zij, zij is dezelfde die mij eens met de hondenzweep sloeg?’ zeide Dorica.

‘Laat die oude kinderachtigheid varen!’

De marskramer trok misnoegd de schouders op, en vroeg andermaal aan den ouden kurassier in vrouwenkleêren, die juist door de gelagkamer kwam, een kroes *drinkbaar vuur*.

‘Ik had,’ zeide de man tot de waarzegster op wreveligen toon, ‘ik had beter gedaan u van die onderneming niet te spreken. Zoo zijt gij immer geweest, Dorica. In plaats van gebruik te maken van het tegenwoordige, haalt gij dingen op die lang zouden moeten vergeten zijn, en enkel kunnen dienen om u in het tegenwoordige te dwarsboomen.’

‘Taurel, neem mij meê naar dat vreemde land. Ik ben het leven hier moede. Ik haak naar verandering, als een dorstig hert naar water!’

‘Als een tieger naar bloed,’ verbeterde de toegesprokene.

‘Ik wil heengaan, verre van hier, waar armoê, vuurwater, twist, mishandeling en misdaad onze gezellen zijn. Ik wil leven onder dien nieuwen hemel, hier sterven en ginder als eerlijke vrouw verrijzen.’

De spion zag spottend op; doch het denkbeeld lachte hem toe: Dorica was deelgenoot van zijne geheimen geworden, en geen beter middel om haar te doen zwijgen, dan haar dien ‘slaapdrank’ in te geven.

‘t Zij zoo,’ zeide Taurel, en dit zelfs zoo natuurlijk, dat de waarzegster geen argwaan opvatte.

‘Wanneer vertrekt ge?’

‘Binnen acht dagen,’ en de kramer fluisterde haar eenige woorden toe, die niemand, al had hij naast het weinig aanlokkelijk paar op de bank gezeten, zou verstaan hebben.

‘Ik zal er zijn,’ zeide Dorica beraden en haar oog flonkerde.

Het oude, stoppelige wijf kwam nogmaals binnen en de waarzegster zweeg. Had er zij belang bij dat de waardin niets van hare

inzichten merkte? Dorica greep nu de hand vast, en zag scherp in de diepe en grove lijnen van den palm.

Ja, uit de hand, uit haren vorm, uit teêrheid of sterkte, uit de spieren en lijnen, kon zij gewis veel opmaken over den lichamelijken en geestestoestand van dengene, die haar kwam raadplegen; maar dit alles vroeg Taurel niet. Aan de toegestoken hand zag men wel dat hij sterk, gezond en vol wilskracht was; doch de toekomst, in die lijnen verborgen, moest Dorica ontsluiëren.

De waarzegster mompelde onverstaanbare woorden, volgde met haren wijsvinger, door een bloedrooden ring omvat, de lijnen in den handpalm, en 't was alsof die vingertop vuur was.

‘Dorica,’ zeide Taurel, en zijn hart klopte snel, en zijn adem ging sneller van ongeduld, ‘Dorica, indien gij dat kremerslatijn daarliet en mij in verstaanbare taal zeggen wildet wat gij ziet.’

‘Ik zie,’ liet de waarzegster er op volgen; ‘doch gij belooft mij heilig dat gij mij met u neemt?’ onderbrak zij.

‘Dat beloof ik u.’

‘Speel ditmaal den schurk niet, want ik zou mij verschrikkelijk wreken!’

‘Heb ik er geen belang bij u met mij te voeren, nu gij bezitster zijt van mijn geheim?’

‘Ik zie,’ morde zij, ‘dat ge onder de gelukssterre geboren zijt; zij glimde boven het stroo uwer wieg; zij zal slechts bij uw graf ondergaan. Nu eens verdween die ster achter de donkere onweêrswolken, dan weêr verscheen zij en verlichtte helder uw pad. Nu is uw baan vol kronkelingen. Machtigen zullen oprijzen en uwen weg belemmeren. Levenden zullen dreigende armen, zelfs uit de muren, langs uwe baan gelegen, tegen u opsteken. Dooden zullen hunne knokkelige beenderen uit de graven tegen u willen verheffen. De levenden zullen u met gloeiende brandnetels in het aangezicht geeselen; de dooden zullen u met hun ijskoud doodlaken in het heete wezen slaan, om u tegen te houden.’

Taurel beefde; hij vond die beelden recht akelig.

‘Kunt gij dat alles niet in meer begrijpelijke taal zeggen?’ vroeg hij.

Dorica antwoordde niet.

‘Doch gij zult een gids vinden op iederen kruisweg, en zoo dikwijls die gids verschijnt, zal ook de gelukssterre uit de zwarte wolken te voorschijn komen..... Hier loopt de groote lijn, zij is rood gekleurd.... 't kan bloed, 't kunnen ook rozen zijn..... Rozen zou gemakkelijk wezen, maar van bloed gruwet Taurel niet: het lekt hem immers reeds van de vingertoppen? .... De roode lijn loopt in eene blauwkleurige ader verloren. Dat is de zee. Daar komt de roode lijn weêr te voorschijn en loopt in het duistere weg. Ga in vrede; gij zult gelukken: Dorica zegt het u zoo waar als.....’

Dan mompelde zij weêr een soort van abracadabra, draaide op de teenen rond en zakte op de bank neêr.

De marskramer was bevredigd; hij verliet de taveerne. Dorica was wel is waar bezitster van zijn geheim - zijne duivelsche tong had hij nooit, bij die verwenschte tooverkol, kunnen snoeren! - doch hij zou haar zoo lang hij in veiligheid was aan 't lijntjen houden, en haar daarna overboord werpen. Hij was nu overtuigd dat hij gelukken zou in zijne onderneming, en dit was hem alles waard. Vooruit nu!

XI. De netten worden gespannen.

Een half uur later trad de man in den bruinen kazak en met den zwarten lap op het oog, de herberg het *Koninklijk Hof* binnen, en vroeg of men den markies d'Ambrelle wilde verwittigen, dat een bode hem verlangde te spreken.

De markies was juist op de binnenplaats en vermaakte zich met eenige heeren op de kegelbaan. Naast deze en onder de lommerrijke linden, stonden tafels vol kroezen en bekers, roomers en kruiken Rijnwijn, ten bewijze dat de heeren voor een ruim verteer speelden.

Toen Henri d'Ambrelle van verre den bruinen man ontdekte, verliet hij onder eenig voorwendsel, zijne vrienden en trad in het spreekkamerke naast de poort, waar Korrel zich reeds bevond.

De gezantschaps-secretaris was blijkbaar niet in zijn schik over het bezoek van den speurhond.

‘Welnu?’ ving de markies wrevelig aan.

De man trok een memorieboekske uit, met grauwlinnen omslag en met een vettig grauw lint toegebonden. Langzaam maakte hij het lint los en opende het boekske, terwijl hij de punt van het potlood tusschen de lippen stak.

‘Graaf en gravin de Vertigneul bewonen de voorkamers in de herberg de *Gouden Ster*.’

‘Bekend, bekend! Voorwaarts!’

‘De gravin is Anne Dieu le-Veut.....’

‘Voor den drommel, dat weet ik maar al te goed!’

‘De graaf komt in het land voor familie zaken, die hier hangende

zijn, en waarvan de stukken gedeponeed zijn bij een notaris, wiens naam ik later weten zal.'

Korrel loog zonder haperen.

'Het vertrek van de twee grafelijke personen is op handen; de graaf keert naar Frankrijk terug; hij reist met de gravin den ouden vader dezer laatste te ontmoet.'

'Hoe, hij weet dat graaf Raoul herwaarts komt?'

't Blijkt wel.'

'Alzoo zou het schaap in de kooi terugkeeren!' mompelde de graaf meer tot zich zelve dan wel tot Korrel. 'In dat geval zou uwe zending ten einde zijn, doch ik denk dat ik uwe diensten nog niet missen kan. Graaf de Vertigneul is Franschman.'

Korrel knikte toestemmend, ten teeken van antwoord op het laatste gezegde.

'Er zijn aangaande hem gansch andere geruchten in omloop.'

'Graaf de Vertigneul is wel degelijk de afstammeling van eene fransche familie, die sedert vele jaren uitlandig is geweest.'

't Zij zoo; doch een geval in het koffiehuis zal zonder twijfel de oogen op hem doen vestigen. De gouverneur is erg gebeten op hem, en heeft zich in verstandhouding gezet met den amman, om den graaf, op een zeker oogenblik, hier den voet dwars te zetten.'

Korrel luisterde zonder teeken van leven te geven.

'De graaf,' hervatte de markies, 'zou zich in die moeilijkheid op het gezantschap van den hertog de Chantilly kunnen beroepen, en in dit geval wil ik in geweten overtuigd zijn, dat ik mijne diensten aan geen onbekenden bewijs. Op welken dag is de afreis bepaald?'

'Ik zal den heer markies daaromtrent verwittigen; doch dit zal waarschijnlijk per brief plaats hebben, aangezien ik mijne personen op den voet moet volgen.'

'Het zij zoo.'

De markies ging naar de deur, ten teeken dat hij van Korrel's aanwezigheid verlangde verlost te zijn; zonder nog het hoofd om te wenden, keerde hij naar de kegelbaan terug.

Een spottende glimlach speelde om Korrel's lippen, toen hij de herberg verliet, en mompelend: 'nu naar den amman!' in de straat voortstapte.

't Werd reeds schemeravond; Korrel stapte snel voort. De burgers zaten op hunne banken onder de luifels en hielden een buurpraatje in de zoele avondlucht; doch de man in den bruinen kazak trok hunne aandacht niet.

Korrel verdween in de donkere steeg, stiet eene lage deur open, strompelde een steenen trap op en bevond zich weldra in eene kamer met rood steenen vloer en hooge zoldering, aan welke een ijzeren kroonkandelaar met drie oliebekken hing.

Aan de tafel met zware, ronde olifantspooten, zat de oude helle-

bardier te dutten. De man werd wakker en wreef zich rekkend en geeuwend de oogen.

‘Zijt gij het, sinjeur Korrel?’ zeide hij in brusselschen tongval. ‘Nu, de heer luitenant heeft reeds tweemaal naar u laten vragen. Goed dat gij hier zijt.’

Juist toen die woorden uitgesproken waren, ging de deur andermaal open; de magere griffier stak het hoofd binnen, en zeide op misnoegden toon:

‘Is Korrel nog niet daar?’

‘Om u te dienen, heer griffier!’ luidde het antwoord, en na den hoed afgenomen te hebben, ging de gevraagde binnen.

De luitenant van den amman was in het kabinet; het licht was nog niet ontstoken; de schemering liet, ten gevolge der hooge vensters, nog toe de personen te onderscheiden.

‘*Lupus in fabula,*’¹⁾ morde meester Renunkel.

Korrel gaf verslag in den zin als hij deed bij den markies d'Ambrelle; de luitenant was niet tevreden.

‘Gij hebt niet veel opgespoord, Korrel’ zeide de magistraat. ‘*Fama volat*’²⁾ in Parijs, en men heeft er ons bericht van gezonden, dat graaf de Vertigneul een verdacht persoon is. Gij moet morgen weten wie hij is. Pas op dat gij u niet, zooals sommigen uwer konfraters, laat omkopen.’

‘Indien Uedele mij wantrouwt.....’

‘Zwijg, of gij zoudt wel eens gaan logeeren waar gij liever niet logeert. Doe uw plicht. Ik ben zulke onvolledige en onbeduidende inlichtingen van u niet gewoon, Korrel.’

‘De zaak is uiterst moeilijk.....’ waagde de spion te zeggen.

‘Ik zal u een paar guldens op voorschot geven en die van den markies d'Ambrelle terugvorderen. Ziedaar.’

‘Uedele zal tevreden zijn,’ was het deemoedige antwoord, terwijl Korrel de geldstukken opnam.

‘Ook Zijne Exellentie de gouverneur dringt op inlichtingen aan. Dezen morgen heeft er in het koffiehuis een verdacht gesprek, ik zal zeggen, een zeer oproerig gesprek plaats gehad, waarin de graaf de Vertigneul zich al te vrij over de eer der wapens van den genadigen koning van Spanje uitliet; daarna een tweegevecht..... hm! hm! *Caveant consules.*’³⁾

Korrel trok, na nog eenige vermaningen en bedreigingen, af. In de wachtkamer teruggekomen, meende hij den luitenant van den amman nog te hooren grommen. Hij wenschte den ouden hellebardier een ‘Brisseleer’ in den volsten zin des woords, ‘goên avond’ en spoedde zich den trap af.

‘t Was reeds donker in de straten, welke geene andere verlichting

1) Als men van den wolf spreekt is hij niet verre.

2) Het gerucht loopt.

3) Opgepast.

hadden dan de lantaarns voor de Heiligenbeelden op sommige hoeken, het licht dat hier en daar door de reet van een vensterluik drong, of, waar een winkel nog open was, van het vlammeke op den bek der blikken olielamp, die men, over de gesloten onderdeur heen, op de toonbank zag staan.

Hoeveel spoed Korrel ook maakte, toch dacht hij, en was er van overtuigd, dat het er voor 't grafelijke paar niet zeer rooskleurig uitzag. Ook niet voor hem: want indien men het dubbele spel dat hij aanving, ontdekte, zou de luitenant van den amman hem ongetwijfeld eene goede geeseling en een brandmerk doen toedienen - als er nog plaats was op het schouderblad.

Eene reiskoets met drie paarden bespannen, verscheen, toen het nog geen morgen was, voor de Hallepoort; de koetsier wilde blijkbaar vóór de opening naar buiten; doch de beëdigde poortwachter, die het benedengedeelte der poort bewoonde en op het gedommel van den wagen, het geklop en geroep van den koetsier, met sleutelbos en lantaarn buiten trad, wilde aan het verlangen niet toegeven.

Toen echter een der gordijntjes van de koets werd opgeheven en eene vrouwenhand te voorschijn kwam, om den poortwachter een briefke en een geldstuk toe te reiken, scheen de man toegerender te worden.

Na het papier bij het lantaarnlicht onderzocht te hebben, gaf hij de toelating terug, aangezien er eene tweede toelating in begrepen was, namelijk die, van andermaal na poortsluiting in de stad terug te keeren.

De zware sleutel kraste in het breede en soliede slot; de poort sjierte op hare hengsels; de koets reed onder het donker gewelf door en rommelde over de ophaalbrug.

Een paar uren later tintelde het eerste morgenlicht nog maar flauw op de oude poort en het daarop prijkende stadswapen, toen de wachter de poort voor goed ontsloot, om de boeren die met hunne hondenkarren en wagens ter markt kwamen, in de stad toe te laten.

Op het oogenblik dat hij de met ijzer beslagen poort op hare zware hengels draaien deed, greep men den man plotseling bij den arm. Hij wendde zich om, ten einde te zien wie hem zoo onbesuisd overviel.

‘Zijt gij het, Korrel?’ zeide de sleuteldrager, zoo haast hij den man met de zwarte plaaster op het oog zag; hij kende den verspieder zeer goed en had bij nacht en ontij Korrel meer dan eens de stad in- en uitgelaten.

‘Dorp’, sprak Korrel fluisterend, ‘is er geene koets de stad uitgereden?’

‘Inderdaad.’

‘Lang geleden?’

‘O, reeds voor meer dan twee uren.’

‘Hoe, voor het openen der poort?’

‘Ja, met toestemming van den amman.’

‘Waar is die toelating, Dorp?’

‘Ik heb het papier andermaal ter hand gesteld, aangezien het eene tweede toelating bevatte, om op onbepaalden tijd, doch altijd binnen de drie dagen, na poort-uur, binnen de stad terug te keeren.’

‘Wie zat in die koets?’

Dorp, de portier, hief de schouders op en zijne beweging scheen tevens te zeggen: ‘Dat zijn mijne zaken niet.’

Korrel scheen nadenkend op het donker water van de stadsgracht te staren, als moest uit die zwarte diepte voor hem het licht opstijgen; hij schudde peinzend het hoofd.

‘In die koets moet de graaf en de gravin de Vertigneul gezeten hebben’, zeide de spion, ‘en voor hen zou de amman op dit oogenblik geen toelating mogen schrijven.’

Dorp verschrikte.

‘Maar ‘t was, dacht mij, het geschrift van den amman zelven!’ liet hij er zeer angstig op volgen.

‘Mogelijk: of het was het schrift van den luitenant, en dan beschouw ik het voor valsch; of het is dat van den amman, en die zal zonder den minsten twijfel niet weten wat er gaande is.’

‘Gaande is?’ zeide Dorp met jagend hart.

‘Sst!’ liet er de spion op volgen. ‘Zwijg over dit alles; ‘ik ga mij over de zaak vergewissen’, en bij die laatste woorden stapte hij voort. Hij bezon zich echter, stond stil en zeide fluisterend tot Dorp: ‘Zeg aan meester Renunkel, als hij dezen middag zijne ronde doet, dat ik het spoor volg, zooals hij mij bevolen heeft. Adieu!’

‘En verder?’

‘Verder niets; hij zal u door die weinige woorden volkomen verstaan.’

Een lijnrechte weg met zware boomen beplant, hier en daar door het loof verdonkerd, deed zich voor Korrel op, om weldra met honderd slangachtige kronkelwegen of armen, in het onmeetlijk Soniënbosch verloren te loopen.

Dat bosch, hetwelk zich tot boven Waterloo uitstreekte, was een wezenlijke doolhof; in zijn midden lagen gehuchten, kloosters, kasteelen, bidplaatsen, hermitages, visscherijen en jachtparken.

Pas was Korrel aan een kruisweg gekomen, of hij zag achter zich, rechts en links, en toen hij niemand bemerkte, rimpelde een duivelsche lach zijn aangezicht.

‘Laat die koets maar rollen’, zoo dacht hij, niemand zal er aan denken ze te volgen vóór dezen avond, en dan nog zal niemand ze meer vinden. Zij zal in het bosch als weggetooverd zijn. Komaan, heer markies en amman, denkt gerust dat de vogels den weg naar Frankrijk op gevlogen zijn! Middelerwijl nemen zij, dank zij het valsche poortbiljet, door Korrel gemaakt, eene gansch andere vlucht.

XII. Aan boord der trekschuit.

Het morgenlicht brak mild in het oosten door; uit de witte, dommelige nevel schoot een gouden gloed op. Hij kleurde de randen der wolken met vurige lijnen, en deed den bedauwden grond en de boomtoppen tintelen en flikkeren, als waren zij met millioenen glimwormen bezaaid. Korrel volgde den weg, met hooge en spitse populieren beplant, die hem naar Anderlecht geleiden zou.

De torenklok sloeg in de verte het uur; de kettinghond blafte aan deze of gene hoeve en de haan kraaide; hier en daar fladderde over het frissche weiland een vogel; geen ander gedruisch stoorde nog de stilte van het landschap.

Korrel nam echter, voorzichtigheidshalve, den lap van het eene oog weg, hing zijne sergiën mantel over den rechter schouder en had daardoor het uiterlijk van een reizend ambachtsman.

Terwijl de spion van den amman snel over het zandpand en door de frissche gouwen, afgewisseld door kreupelhout, wei- en bouwland, voortstapte, trof het geluid van menschenstemmen zijn oor.

Die stemmen naderden; hij kon echter niet bespeuren vanwaar zij kwamen, aangezien de weg ter plaatse waar hij zich bevond, eene sterke kromming maakte.

Korrel sprong over de gracht en verdween in het kreupelhout.

Weldra verscheen op de baan eene gansche karavaan: eene groep mannen, vrouwen en kinderen. In het midden stapte, log en regelmatig, een groote, witte olifant, die een vierkant gevaarte met rood laken gedrapeerd, op den rug droeg.

Drie of vier kinderen en eene vrouw, die er allen erg bohemer-

achtig uitzagen, hadden boven op den rug plaats genomen; de mannen en vrouwen, die in een wagen, met twee oude paarden bespannen, of wel te voet, het monsterachtige dier volgden, droegen verwarde, vuile, veelkleurige en vreemdsoortige kleedingen.

De mannen waren voorzien van stokken en broodzakken; verscheidene vrouwen hadden den bovenrok opgeslagen en droegen daarin op den rug, kleine bohemers met schelmsche oogen.

Het was een troep kermiskunstenaars, waarzeggers, handkijkers, zwaarddansers, vuureeters en ander volkske, dat de groote stad verliet om dieper het land in te gaan.

Mannen en vrouwen klaptten en lachten luid, doch zij bezigden eene taal, die de gewone sterveling niet verstond; Korrel echter hield den adem in en luisterde met gespannen aandacht; hij toch verstond die taal wel, en toen de karavaan zich vlak tegenover hem bevond, herkende hij de personen ook zeer goed.

Het was het volkske, dat in de taveerne van de oude Bob intrek nam; doch hoe scherp hij toezag, Dorica was er niet. Eene andere dan zij reed op den witten olifant, en die eereplaats zou zij gewis niet lichtelijk hebben afgestaan.

Dat zij zich niet in de karavaan bevond, zeiden ook de afgebroken woorden welke Korrel opving. Hij hoorde dezen en genen, op eene grove wijze, zijn misnoegen uitdrukken, dat Dorica zich uit de voeten had gemaakt, zich aan het zwervend leven onttrokken, of zich bij eene andere karavaan aangesloten had.

De olifant was voorbij, de wagen hottelde voort, de mannen en vrouwen volgden, en na een oogenblik waren ook de kleine kroeskoppen en geelgetinte bohemerjongens, die langs den weg met aardklotten wierpen, verdwenen.

Korrel sloop te voorschijn, en toen hij wel overtuigd was dat de weg vrij was, stapte hij op de baan voort.

‘Dorica was niet meer bij den troep,’ dacht de spion. ‘Zou zij dan ernstig hebben opgenomen, dat ik haar meê naar de West-Indiën nemen wil? Dwaasheid! Wat zou ik ginder met dat meubel aanvangen? Bah! wij zullen ons van haar wel weten te ontdoen!’

In den voormiddag, toen de zon reeds tamelijk hoog aan den hemel stond, bevond zich de man in 't zwart, met de gekromde haneveêr op den hoed, op een groot uur afstand van de stad en op den oever van de vaart, die van Brussel naar de Schelde leidt.

Men moest inderdaad scherp toezien, om in dien persoon Korrel te herkennen.

De man zat onder den grooten lindeboom en voor de deur eener herberg, die nabij den kant der vaart stond; het gerstenbier, brood en vleesch hadden hem voortreffelijk gesmaakt, en nu zat hij op het landschap te staren, dat zich voor zijn oog uitstreckte en inderdaad verrukkelijk schoon was.

Zag hij rechts of links van zich, dan staarde zijn oog in eene

laan van schoone, frissche boomen, wier takken schier op den grond hingen en zich diep, maar nog dieper de blauwe hemel, in den donkeren waterschoot afteekenden.

Voor zich uit en aan de overzij van de breede, diepe vaart, met groen bewassen hellingen, dwaalde zijn oog op uitgestrekte weiden, met grachten doorsneden, begrensd door een boschrijk landschap, boven 't welk zich een toren met gouden weêrhaan en twee molens met roodgeverfde wieken verhieven.

Groen loof, blauwe hemel, gouden weêrhaan, roode wieken - en dat alles door de zon beschenen, vormde, niettegenstaande het verschil der kleuren, een harmonisch geheel.

‘Vroeg bij de hand, sinjeur!’ zeide plotseling eene stem achter hem, en toen Korrel zich omwendde, zag hij den dikken, waggelenden waard der herberg, die in een rood slaaplijf gekleed, blauwe topmuts op en een dampend pijpken in den mond, in het bovenvenster leunde. ‘Aangenaam morgentje, niet waar?’

‘Zeer aangenaam. Op welk uur komt de schuit hier aan?’

‘Kan nog een half uur uitblijven. Naar Antwerpen, heerschap?’

Korrel deed alsof hij de laatste vraag niet gehoord had; hij stond op, wandelde langzaam onder de hooge boomen op en neêr en bleef eindelijk aan den houten steiger, waar de schuit zou aanleggen, staan.

Luisterde hij naar het getjilp der vogelen, zag hij naar den visch die soms in het water opsprong, of naar de bieën, die over de groote waterplompen in de vaart gonsden?

Niets van dat alles hield hem bezig; hij staarde op de breede, lijnrechte vaart, die allengs al smaller scheen te worden, totdat haar tintelend water in de verte onder de boomen verloren ging.

Uit die donkere schaduw loste zich iets kleurigs op; 't moest de verwachte schuit zijn, want uit de stalling der herberg werd een opgetuigd paard geleid.

De schuit naderde; statig sneed het vaartuig door het water en liet eene lange witte streep achter, alsof deze een staart met glinsterende schubben ware.

Het vaartuig was rood en wit geverfd, en eene grauwlinnen tent met rooden nestel geboord, vrijwaarde de passagiers tegen de zonnestrallen, daar waar de boomen niet tot zonnenscherm dienden.

Toen de schuit aan den steiger lag, trad de man in 't zwart aan boord; hij zette zich onder de tent en betaalde den schipper vijftien stuivers. De overtocht kostte slechts dertien stuivers, doch hij deed een teeken met de hand, dat hij de twee te veel betaalde stuivers als drinkpenning aan den schipper liet.

‘Niet in de kamers gaan, sinjeur?’ vroeg deze.

Het gebruik der kamers kostte nog zes penningen boven het vervoergeld.

‘Neen,’ zeide Korrel opstaande, maar ik zou er wel eens een

oogslag in willen geven, hetgeen de schipper dan ook gereedelijk toestond.

Pas stak hij het hoofd binnen, of hij stiet schier tegen een jong en schoon jongeling met lange zwarte krullende haren, blauwen *justaucorps*, waaraan groote zilveren knopen, grijzen hoed met witte veêr, kanten *cravate*, die met lange tippen op de borst hing, gele mollige laarzen met zilveren sporen.

Korrel deed eerbiedig een stap achteruit; de jongeling ging groetend doch hem beloerend, voor hem door.

Hij zette zich op de bank onder de linnen tent, waar hij met de karwats, welke hij in de hand hield, ofwel tegen de laarzen trommelde, ofwel min of meer over den boord gebogen, naar de witte waterleliën sloeg.

Een man van zekeren leeftijd, in het zwart gekleed en met witte pruik, zat in den hoek der kamer; hij had een neusnijper op en las een boek met perkamenten omslag.

Nog andere personen hadden zes penningen boven den prijs betaald: eene jonge vrouw, die haar klein masker voor het gezicht hield, eene oude coquette matrone, die gedurig kermde nu over een tochtje, dan over de hitte, nu over het killige van het water, dan over 't smachtende der zon. Ook klaagde zij over het langdurige der reis, alsmede over het zesmaal veranderen van schuit tusschen Brussel en Willebroeck.

Korrel had echter gezien wat hij zien moest en keerde onder de linnen tent terug, waar een deels rookend gezelschap had plaats genomen.

Ook de jongeling in den blauwen jas rookte. De man met de roode veêr zat op eenigen afstand van gemelden persoon, doch geen van beiden schenen op elkander te letten.

Deze en gene staarde rechts en links naar den kanaaloever, waarop hier een roodsteenen huis, daar een koepel met schaliën dak, ginds een sierlijk landgoed, verder een roodgeverfden steiger zich verhieven en door het water werden weêrgespiegeld.

Hier voer men een bruin beurtschip voorbij, aan den kant door twee knechts getrokken; daar eene boot met scherpe kleuren geverfd en waarin heeren en dames spelevaarden, en op den kanaalkant blaffende honden en juichende kinderen op hunne bloote voetjes.

Op eenigen afstand van de twee personen, die wij vooral onder de linnen tent opmerkten, zat eene gestalte neêrgehurkt, die alzoo meer op een baal goed dan op een levend wezen geleek.

Toen Korrel of Taurel zijn oog naar dien kant wendde, stond plotseling Dorica voor hem; zij leunde tegen de kamers der schuit en haar zwart oog bleef op den jongeling in het blauw gericht.

De spion ontstelde, doch deed geen gebaar dat hem kon doen verraden.

Dorica was ditmaal in een beter gewaad dan toen wij haar voor

de eerste maal ontmoetten; zij had nu inderdaad geen onvoordeelig uiterlijk, misschien wel omdat hare kleeding zoo zonderling, zoo vreemd was.

Om haar hoofd droeg zij een groen-rood gestreepten doek; geheel hare gestalte was door een vuurrooden mantel omgeven; gele, toegeknoopte en nauwsluitende brodekijns bedekten voet en beenen.

Sloeg de mantelslip door eenige beweging open, dan zag men den naakten voorarm met zilveren slangen omkneld, zooals toen wij haar in de herberg van de oude Bob ontmoetten.

De jongeling beschouwde die ranke gestalte met eene onbepaalde nieuwsgierigheid. Van waar toch kwam zij zoo onverwacht opdagen? Niemand had haar, zoo scheen het, in den aanvang bemerkt.

Dorica was juist bij velen onder de grauw linnen tent niet erg welkom; men duchtte die roode figuur en menigeen maakte ruimbaan.

Vrijmoedig naderde de waarzegster den jongeling in het blauwe kleed, en sprak in gebroken spaansch:

‘Wil de edele heer dat ik in de lijnen zijner hand leze?’

‘Waarom niet?’ was het luchtige antwoord. ‘Dat zal een goed tijdverdrijf zijn op de eeuwig lange reis. Doch ik zeg u vooraf, dat ik geen woord geloof van alle hand- en sterrenkijkerij.’

Dorica hield haar donker oog op den jongeling gevestigd, en een bittere glimlach speelde om hare dunne lippen.

Zonder zich op te richten stak de laatste spreker haar achteloos de hand toe; de vrouw in den rooden mantel zette zich voor hem op de knieën en nam de tengere vingers in de hare.

De aanwezigen onder de tent hielden, op zekeren afstand, het oog op de vrouw in het rood gericht en vooral de man in het zwart en met de kromme haneveêr, richtte zijn brandend oog op de twee personen en spitste zijne ooren om eenige woorden, tusschen beiden gewisseld, op te vangen.

Dorica sprak echter fluisterend.

‘Wat lieve, kleine hand!’ zeide zij met een glimlach. ‘Wel is er spierkracht in haar om eene pistool en den teugel van een woest arabisch paard te omklemmen; maar toch is het eene vrouwenhand...’ en bij die woorden hief zij de donkere oogen op en zag den jongeling strak in het oog.

Slechts eene lichte trilling in de hand en eene vluchtige poging om deze terug te trekken, verraadde eenige ontroering in den persoon.

De jongeling behield een diep stilzwijgen; zijn blik was gansch onverschillig, zelfs uitdagend, spottend.

‘Wil de senora....’ ving Dorica met een fijnen glimlach aan.

‘Senor....’ verbeterde de jongeling.

‘Wil de.... senior het toekomstige of het verledene kennen?’

‘Het toekomstige is een gesloten, het verledene ten minste is een gelezen boek, en ik heb er nog genoeg van onthouden om mij te overtuigen of gij uwe kunst wel goed verstaat.’

‘Gij lacht?’

‘Ja, zelfs uitdagend!’

‘Wees niet al te stout! .... Door die fijn geteekende lijnen uwer hand stroomt adellijk bloed en ik zie er de alpha en oméga, het teeken der Godheid, doch erg wegwijnend, in afgeteekend.... Waarom beeft uwe hand?’

‘Beeft ze? Ge zult u vergist hebben.’

‘Neen, ik vergis me niet.... Uw leven is als de loop eener stille beek geweest. Bloemen groeiden op den oever en langs de oppervlakte des waters. Allengs is dat water onstuimig en troebel geworden door de booze driften die in u woelden, en 't heeft zich als een wilde stroom in eene bruisende zee gestort.’

‘Dat alles is zeer onduidelijk.’

‘Gij wilt dat ik duidelijker toezie? .... Gij hebt jong zijnde gehoor gegeven aan den duivelbekoorder, die u ver weg lokte van den huiselijken haard; gij hebt een vaderhart tot bloedens toe genepen, een bruidskrans verplukt, en onder uw baldadigen voettrap spleet de grafsteen uwer moeder, zoodat de ijskoude regendroppels nu op hare asch neêrlekken....’

Driftig trok de jongeling zijne hand terug; zijn gelaat was bleek; hij staarde de vrouw met den rooden mantel scherp in het aangezicht.

‘Anne Dieu-le-Veut! ge ziet dat ik uw verleden ken!’ fluisterde zij.

‘Wat wilt ge van mij?’

De gravin zag wel dat zij herkend was.

‘Ik wil u de toekomst doen kennen!’ antwoordde Dorica.

‘Onnoodig!’ en de gravin stond overeind.

‘Ik zie,’ ging Dorica altijd fluisterend voort, ‘dat de gramschap u vervoert. Wees bedaard. Ik weet alles; doch ik zal u niet verraden. Enkel vraag ik eene gunst.’

‘Wie zijt gij?’

‘Wie ik ben? Kent ge mij dan niet meer? 't Is waar, tien jaar hebben mij erg veranderd en het zwervend leven, de armoê, het lijden hebben het waas der jeugd vroeg weg geveegd. Wie ik ben? Ik ben Dorica, die, toen gij het vaderlijk kasteel ontvlucht zijt, u hare plaats op den witten olifant afstond, om u des te beter aan alle nasporingen te onttrekken. Ik had toen eene zuster voor u willen zijn, maar gij waart trotsch en laatdunkend.’

Een donker vuur glinsterde in de oogen der toegesprokene.

‘Ten slotte wat wilt ge? Geld? ....’

Dorica schudde het hoofd.

‘Ik beken, gij zijt meesteres van meer dan een geheim, en gij zoudt mij in moeilijkheden kunnen brengen, maar in dat geval zou ik u ook de hersens tot morzels schieten.’

Er speelde een glimlach om Dorica's lippen.

‘Ik weet wie gij zijt’, zeide zij; ‘ik weet wie de graaf de

Vertigneul is, ik heb u hier, hier in mijne hand.....' en zij toonde de magere, bruine, gespierde vuist.

'En om dat geheim te eerbiedigen, vraagt gij? ....'

'Dat ik u volge naar genen kant der zee, naar het land der wonderen.'

De gravin begreep dat zij tusschen twee vuren stond; zij fronste de wenkbrauwen en scheen na te denken welke partij zij kiezen zou. Van die boheemster had zij een diepen afkeer; ja, zij herinnerde zich wel hoe zij, tien jaar geleden, aan dat arme meisje zweepslagen toediende, en hoe Dorica toen, met vuur in de oogen en sissende als eene slang, zwoer haar die slagen betaald te zetten; maar van den anderen kant begon zij te vreezen ontdekt te worden en het genot der hooge positie, door den koning aan haren echtgenoot in de Indiën toegekend, te zullen moeten missen.

'Gij zult mij volgen,' zeide de gravin met vaste stem.

'Gij hebt gelijk,' was het antwoord, 'ginder zal ik u van dienst zijn, hier.....'

'Onverschillig.'

't Is altijd beter ginder verheven, dan hier vernederd te zijn; ginder in fluweel en zijde, hier verborgen achter een slecht mom; ginder als koningin vereerd, hier door de politie achtervolgd. En Lorenzillo? Ginder als een koning op zijn troon gebiedend, hier aan een boomtak spartelend als een gestrafte galeiboef.'

De gravin sidderde, hare tanden knarsten bij die stoute spotternij, en deze laatste kenschetste machtig al het booze, onverbiddelijke en cynieke karakter van die vrouw.

Er was in Dorica iets van Anne Dieu-le-Veut; beiden waren stout, ijzersterk in haar voornemen, ongenadig in de uitvoering; maar deze was de leeuw, gene de slang.

De gravin had plotselinge opwellingen van toorn en haat; doch getemperd door voortreffelijke hoedanigheden; bij Dorica, was de haat gelijk aan het vergif in de plant: 't was haar levenssap geworden.

Anne Dieu-le-Veut, of welken naam men haar ook geven wil, had zich, bij het hooren der laatste woorden van Dorica, driftig omgewend en keerde naar de kamers der schuit terug.

Dorica zette zich neêr en volgde de vermomde gravin met het oog, en toen zij verdwenen was, boog de vrouw met den rooden mantel zich over den rand der schuit, en staarde in het donkere water, waarin de boomen, de diep blauwe hemel en de wolken zich weêrspiegelden.

Haar eigen roode gestalte werd ook door het water terug gekeatst en 't was daar, onder in hetzelfde, of een brandend vuur zich aan de schuit vastklampte.

Dorica zag niet dat de jongeling in het blauw gekleed, andermaal een oogenblik op den dorpel der kamer verscheen, voorbij den man met de roode veêr ging en iets zeide.

‘Taurel,’ mompelde de gravin, ‘ik wil, ik wil van die vrouw ontslagen zijn.’

Niemand had iets van de betrekking tusschen die twee personen bemerkt, en Taurel bewoog zich zelfs niet, alsof die woorden n[iet] tot hem waren gericht.

Eene poos daarna speelde de jongeling met den heer, die in [de] kamer te lezen zat, eene partij schaak. In de derde schuit diende men aan de twee heeren het middagmaal op, en Monconnys zegt ons, in zijne naïeve reisbeschrijving: *dans la troisième (schuit) on y disne bien et fort proprement.*

XIII. Een helsche avond.

In den namiddag vinden wij drie van de personen, welke wij in de schuit ontmoet hebben, op den weg die van Boom naar Antwerpen geleidt.

Nabij dit dorp hadden de oudere en de jonge heer de schuit verlaten, waren door den man in 't zwart en met de gekromde veêr, opgevolgd en hadden in een der voornaamste afspanningen vertoefd, zonder te toonen dat de eersten met den laatste in eenige betrekking stonden.

De overige reizigers hadden langs de Schelde de reis per zeilschip voortgezet.

Een wagen was er in het dorp niet te vinden, doch eene witgehuifde kar zou de voorname personen naar Antwerpen brengen.

De huifkar rolde traag over den zandweg, die aan weêrskanten met hooge boomen beplant was; de voerman ging naast de kar, en een eind wegs achter deze stapte de man met de roode veêr.

Het bleek wel uit den stap, dat hij de kar niet wilde voorbijgaan; nu eens rustte hij op den met gras begroeiden kant der baan, dan trad hij eene eenzame herberg binnen, toefde er eenigen tijd en haalde dan op zekeren afstand de kar weêr in.

't Was zeer laat in den namiddag. De hemel werd donker; de warmte was drukkend, smachtend zelfs; de wolken pakten zich meer en meer saam en toen de voetganger eens naar boven keek, overtuigde hij zich dat het zou gaan stormen.

Een oogenblik daarna suisde de wind in de boomtoppen, en van tijd tot tijd joeg een draaiwind wolken zand in de hoogte.

De man met de roode veêr hing zijn sergiën mantel om, nam zijn hoed af, frommelde dezen eenige oogenblikken in de handen, en toen hij den vilt weer opzette, was de roode veêr verdwenen en had de hoed een gansch ander fatsoen gekregen; de meer neêrhangende randen zouden zijne ooren ruimschoots tegen den regen beschermen.

Huizen waren nergens op te merken; maar het dichte loof der boomen kon een goede regenscherm voor hem zijn.

De voerman sloeg dapper op het paard en de voetganger verhaastte den stap. Wie weet of men geen dak zou bereiken, vóórdat de avond viel en bovenal vóórdat het onweêr zou losbersten!

De wind huilde heviger; de hemel werd donkerder, een bliksemstraal doorkliefde de zwarte lucht; de rommelende donder volgde en groote regendruppels vielen dwars door het loof der boomen.

De huifkar was voor het oog des voetgangers verdwenen; zoo vlammend was de bliksem, zoo ratelend weldra de donder, dat de man bevend onder een boom stilstond.

‘Ik heb veel onweêren beleefd, te land en ter zee,’ mompelde hij, ‘maar zooals dit nog nooit een.’

Een nieuwe donderslag scheen vlak boven zijn hoofd, den boomtop in stukken te slaan.

‘Heere God!’ mompelde de spion, en als voortgejaagd door den schrik, ijde hij andermaal de baan op.

Als de bliksem zijn weg niet verlichtte, was het donker; de regen sloeg hem vlak in het aangezicht en het water spoelde over de baan.

Na eenige oogenblikken met gebogen hoofd te zijn voortgegaan, meende de man in de verte een lichtje te zien flikkeren en, beter dan dat, stemmen te hooren.

Weldra bemerkte hij inderdaad de kar, die voor een klein gebouw langs den weg stil stond; 't was eene soort van kapel met breede vooruitstekende luifel, onder welke en voor een groot kruisbeeld eene lantaarn aan eene ijzeren stang brandde.

Onder den luifel vond hij de twee reizigers van de schuit, die te vergeefs van den voerman eischten, dat hij zijn weg zou voortzetten.

‘Ik ga niet verder,’ antwoordde hij hardnekkig. ‘Dat is geen weêr om een hond door te jagen. Gij zult daarenboven de stadspoort gesloten vinden.’

De oudste der twee reizigers sprak nu zeer opgewonden neerduitsch, met een hollandschen tongval; hij dreigde geweld te zullen gebruiken; doch de voerman bleef onverbiddelijk en had middelerwijl veel moeite, om het paard, dat, verschrikt door den bliksem en den donder, snoof, zijsprongen maakte en dreigde te steigeren, stil te houden.

Eensklaps maakte het paard rechtsomkeert en den voerman als

het ware meêslpende, verdween het in de duisternis; slechts nu en dan verlichtte de bliksem den weg en zag men kar en paard, als door vuur omgeven, zich verwijderen.

‘En geen middel om dien kerel tegen te houden,’ zeide de jongste reiziger in het fransch. ‘Wat nu aanvangen?’

‘Bah, hier vertoeven!’ morde de andere. ‘Hier hebben we toch eene schuilplaats en kunnen we wachten. Hebt gij uw mantel om? ... Ha! zijt gij ook daar? Die bui zal ons heugen! Hebt gij ooit zoo'n verschrikkelijk weêr beleefd?’

Die laatste vragen waren tot den voetganger gericht, die middelerwijl onder de luifel was aangekomen.

Een knetterende donderslag belette het antwoord te vernemen.

‘Stil, hoort gij niets?’ vroeg de jongste reiziger.

‘Niets dan het huilen van den wind in de boomtoppen en het plassen van den regen,’ antwoordde de oudere.

‘Neen, het schokken van een rijtuig?’

‘Inbeelding.’

‘Zelfs ginds verre zweeft licht.’

‘Een dwaallicht misschien.’

‘Neen, dat flikkert bij zoo'n barsch weêr niet.’

‘Mij dunkt ook dat ik soms een rijtuig hoor,’ wierp de derde persoon op.

‘Des te beter.’

Inderdaad, bij het bliksemlicht zag men een zwart gevaarte naderen en men bemerkte weldra, dat het een reiswagen was met twee paarden bespannen; rechts en links van de paarden gingen mannen met een brandende lantaarn in de hand.

‘Hola, hei!’ riep men onder de luifel; het was de stem van den voetganger.

Op hetzelfde oogenblik blonken de rapieren in de hand van de personen naast de paarden.

‘Goed volk!’ luidde het antwoord. ‘Kan die wagen twee voorname edellieden verder brengen?’

‘Wie daar?’ vroeg men op den weg.

‘Zijt gij 't die door den voerman, dien wij ontmoet hebben, verlaten zijt?’ vroeg eene stem uit den wagen.

‘Dezelfden.’

‘Met wien heb ik de eer te spreken?’

‘Met fransche edellieden en hun secretaris, die naar Antwerpen reizen.’

De secretaris werd zonder de minste aarzeling geïmproviseerd.

De oudste der twee reizigers trad vooruit, en terwijl hij den knecht verzocht de lantaarn in de hoogte te heffen, ten einde te kunnen gezien worden en zelf te kunnen zien, richtte hij het woord tot een oud heer, die warm in zijn mantel gewikkeld, voor in den wagen zat.

‘Gij kunt Antwerpen niet meer bereiken,’ zeide de oude man zeer beleefd in het fransch, ‘de eerste herberg is nog verre van hier; ik heb wel is waar de eer niet u te kennen, maar wilt ge plaats nemen in den wagen, dan zal ik u altijd verder, tot aan een naburig huis, brengen. Wellicht klaart het weêr op, en kunt gij later de herberg bereiken.’

‘Ik dank u voor uwe goedheid; ik aanvaard uw gastvrij aanbod.’

De oudste reiziger keerde naar de luifel terug, de twee andere personen in hunne mantels gewikkeld, naderden.

‘Gij hebt veel moed,’ zeide de eerste tot den man in den wagen.

‘Waarom?’

‘Omdat gij drie onbekenden in uw rijtuig neemt.’

‘t Is waar, er loopt hier nog al aardig volkske in het ronde,’ antwoordde hij lachend; ‘doch indien men in ieder reiziger een baanstrooper moest zien....’

‘Ik hoop u te bewijzen dat ik uwe goedheid waardig ben.’

Een hevig vlamme bliksemstraal verlichtte het landschap en hulde een der hooge boomen, die op een twintigtal stappen van den weg stonden, gansch in vuur; de donderslag, die onmiddellijk volgde, was krakend en knetterend op den top des booms gevallen.

Een kreet van ontzetting steeg uit ieders borst op; de meeste personen maakten het kruisteeken, de paarden sprongen onrustig zijwaarts; het rijtuig werd door brand- en solferreuk omgeven.

Toen de slag afgedreven was en men weêr om zich heen durfde zien, zeide de oude heer tot zijne reisgenooten:

‘Hebt ge die vrouw onder den boom gezien? Zij was letterlijk door het vuur omringd.’

De jongeling had gesidderd; de secretaris fluisterde hem zacht in het oor:

‘t Was Dorica!’

‘Huibert,’ hervatte de heer in het vlaamsch, ‘ga eens even zien of de vrouw, die onder den boom stond, geen letsel bekomen heeft.’

De knecht, tot wien deze woorden gericht waren, wendde zich met de lantaarn opgeheven en aarzelend, naar de zijde waar de boom staan moest.

‘Er staat niemand meer, mijnheer,’ zeide de man, toen hij op eenigen afstand van den stam gekomen was. Inderdaad, er was geen levend wezen onder den boom te bespeuren.

‘Toch was er iemand, Huibert.’

‘Ja, mijnheer, eene vrouw met een rooden mantel om.’

Het gebeurde maakte op allen een zonderlingen indruk. Voor diegenen, welke Dorica niet kenden, had de plotselinge verschijning en verdwijning onder den boom wel iets van eene tooverij. Men verhaastte den stap en dreef de paarden aan.

De wind suisde tamelijk akelig door de boomtoppen, de regen plaste neêr. Iedereen scheen in den wagen met zijne eigen ge-

dachten bezig; er werden slechts zeer weinige woorden tusschen de reizigers gewisseld.

Na een half uur stapvoets te zijn voort geschokt, riep de koetsier: ‘ho!’ en bij den flauwen schijn der lantaarns, zagen de twee reizigers dat men voor een langen en tamelijk hoogen witten muur stond, in welken slechts eene donkere poort met ronden boog, de eentonigheid afbrak.

Het gedruisch buiten, onder ander van den zwaren klopper op de poort en het geblaf van drie of vier honden, aan de binnenzijde, had de bewoners wakker gemaakt; weldra werd de poort geopend en de wagen reed binnen.

Op eenige stappen van de poort stond een groot huis met witte muren, eene verdieping en eene deur, die men langs zes of zeven trappen bereikte. Op het dak moest een toren met klok geplaatst zijn, want de klokketoon die het uur verkondigde, scheen wel van boven te komen.

Op de trappen verschenen bedienden met licht, en ook een paar personen die blijkbaar de eigenaars der woning waren.

‘Zijt gij daar, heeroom?’ vroeg eene vrouwenstem.

‘Ja, kindlief,’ was het antwoord, ‘en ik breng u zelfs gezelschap meê.’

‘En wie dan?’

‘Reizigers, door het onweêr overvallen.’

‘Dat zij welkom zijn!’

De twee personen stapten af; hij, die zich de secretaris genoemd had, bleef op eerbiedigen afstand.

De man, wien men heeroom noemde, droeg het geestelijk gewaad; sneeuwwitte haren hingen tot schier op zijne schouders; zijne gestalte was eenigszins gebogen.

In het ruim portaal, waar een helder licht voor een Mariabeeld brandde, richtte de priester zich tot de reizigers, en vroeg wie hij de eer zou hebben voor te stellen?

De oudste reiziger antwoordde zonder aarzelen:

‘De gravin en de graaf de Vertigneul.’

‘Mevrouw de gravin en mijnheer de graaf,’ zeide de heer des huizes, een nog jong man, ‘door mijn achtbaren oom den pastoor voorgesteld, zijt ge welkom ten mijnent.’

‘Mijn nicht en mijn neef, ridder Aloïs Moreri,’ hervatte de oude priester.

Men trad in eene helder verlichtte kamer met veel smaak versierd, en waar zich een aantal prachtige schilderijen van vlaamsche meesters aan den donkeren wand deden opmerken; het ontbrak er niet aan stoelen met kussens, spiegel en dressoir met glinsterend kristal- en zilverwerk.

‘Ik heb de eer niet u te kennen, mijnheer de ridder,’ zeide de oudste reiziger; ‘maar ik heb zonder aarzelen mijnen naam bekend

gemaakt, ofschoon ik er een zeker belang bij had, dat hij geheim blijven zou. Ik vertrouw dan ook dit geheim aan uwe gastvrije woning.'

'En dat geheim zal geëerbiedigd worden,' liet er de ridder met vaste stem op volgen, hoewel dit woord 'geheim' een lichte nevel over de intree wierp.

'Ontstel u niet over dat woord, mevrouw', zeide de Vertigneul hoffelijk en met een geruststellenden glimlach: 'er is niets dat u moet onthutsen; een gansch persoonlijk en familiebelang dwingt mij u de bescheidenheid te verzoeken.'

De eerste plichtplegingen waren ten einde; de oudste reiziger ontdeed zich van mantel en pruik en verscheen voor de oogen der familie Moreri als een krachtvol, schoon en blond man, terwijl mevrouw de Vertigneul, zonder mantel en hoed, doch in haar manskleed, met de huisvrouw in schoonheid wedieverde.

Die buitengewone kleeding bracht juist niet veel opschudding te weeg; meer dan eene voorname reizigster had zich in dergelijk gewaad voorgedaan. Of was zelfs de beroemde en schoone koningin, Christina van Zweden, eenige jaren vroeger, niet in manskleed door de Nederlanden gereisd?

XIV. Het verraad in een kroes wijn.

De aankomst van het gezelschap had eene tamelijk levendige opschudding in de keukenwereld te weeg gebracht, en toen knechts en meiden eindelijk van rechts en links terugkeerden, deinsden zij van schrik achteruit.

In den hoek van de schouw stond de vrouw met den rooden mantel. Haar gelaat was bleek, haar oog gloeide en de gitzwarte haren hingen als pinnen van glimmend ebbenhout op den schouder; gansch die gestalte blaakte en rookte als brandde zij van binnen.

Hoe was zij daar gekomen? Gewis was zij vlak achter het rijtuig de poort binnengeslopen. Zoo'n eenvoudige reden nam men echter in de 17^e eeuw zoo lichtvaardig niet aan: het onnatuurlijke speelde destijds eene te groote rol, vooral bij de mindere klas.

Zonder den minsten twijfel hadden de dienstboden gansch het huis in opschudding gebracht, ware Taurel niet vooruit getreden.

‘Wees gerust’, zeide de zoogenaamde secretaris, ‘ik heb die vrouw aan boord der schuit ontmoet.’

Taurel sprak met de vrouw in den rooden mantel; hij sprak eene vreemde taal: hij drong er op aan dat zij zou heengaan; doch zij zag hem vertoornd in het aangezicht en weigerde.

Waar hij was, mocht en moest zij immers ook zijn!

De spion wendde zich tot de dienstboden, die in een hoek der keuken als haring stonden saamgepakt; hij vroeg een roomer wijn voor de vrouw, en dewijl de kruiken reeds op de tafel stonden, schonk hij zelf een kroes vol.

Dorica greep den kroes en dronk hem gulzig leeg; een tweede kroes, boordevol, volgde.

Nu eens sprak Taurel smeekend, dan weêr dreigend; hij nam haar eindelijk bij den arm en onwillens ging de boheemster meê; hare oogen, strak op den spion gericht, gloeiden als karbonkels, grijzend liet zij de witte tanden zien.

't Was als een wild dier, dat op 't punt is zijne prooi aan te vallen.

'Wees bedaard', zeide Taurel; ik zal u geleiden. Dat glas wijn zal u kracht geven. Ziedaar nog een zilverstuk.

Met eene krampachtige beweging greep zij het geldstuk, en onder een boosaardig gebrul wierp zij het over den vloer.

Buiten gekomen sprak Taurel nog altijd zacht en bemoedigend; hij zeide haar fluisterend, eenige stappen verder te gaan en in de hoeve te gaan vernachten, zooals een der dienstboden gezegd had. Den volgenden dag zou zij haren weg voortzetten, en men zou elkander op eene bepaalde plaats te Antwerpen terug zien.

Een der knechts opende de poort en Dorica, altijd denkende dat Taurel haar tot geleider dienen zou, trad buiten; doch pas was zij buiten, of de spion sloeg geweldig de poort toe en deed de arme vrouw, door den slag zelven, in het slijk tuimelen.

Taurel lachte helsch: hij vreesde immers de kwade hand niet meer, dewijl Dorica en hij uit denzelfden kroes gedronken hadden, en die talisman was geldig tot na de eerste maansverandering.

Eene poos hoorde men den klopper onstuimig op de poort vallen; eene scherpe en snijdende stem huilde vervloekingen en verwenschingen.

Daarna zweeg de stem. De regen kletterden en de wind huilde.

Het gedruisch aan de poort had, tot in de kamer, opschudding gebracht en al de daar aanwezige personen snelden naar buiten.

Juist had het gedruisch buiten opgehouden en Taurel kwam reeds den trap op, die naar het portaal geleidde. De keukenwereld raasde en kakelde over de vrouw in den rooden mantel, die, men wist niet vanwaar, gekomen was en er allervreeselijkst uitzag.

'Wat is er gaande, Taurel?' zeide de gravin de Vertigneul.

't Was de boheemster, die wij aan boord der schuit gezien hebben, mevrouw.'

'Alweêr zij?'

'Zij zal ons niet meer hinderen,' fluisterde Taurel.

'En gij hebt haar buiten gebracht?' vroeg de oude pastoor. 'Gij hebt haar ten minste den weg naar de hoeve gewezen? Neen? Dat is niet zeer kristelijk handelen. De vrouw met den rooden mantel? 't Was gewis dezelfde vrouw die straks onder den boomstam stond.'

De knechts werden uitgezonden, doch of zij hun onderzoek niet scherp doorgedreven, ofwel dat zij in geweten en te vergeefs gezocht hadden, zij keerden weêr met de boodschap, dat de vreemdelinge nergens te vinden was.

Dorica plonste echter, op eenigen afstand van de poort, in het

donker, door dik en dun, voort; zij zag voor zich uit een lichtje en ging er recht op af. Dat was het licht der hoeve, waarvan heerroom gesproken had. De boheemster kon echter de deur van de hoeve niet naderen uit hoofde van den bandhond, die razend aan zijn ketting opsprong.

Tastend ging zij nu langs het huis om; alleen het bliksemlicht was haar geleider; ook door dat licht zag zij, dat zij aan de schuur met leemen wand stond en dat eene opening daarin, haar toegang tot het binnenste van dit gebouwtje geven zou.

Van dat nachtverblijf had Dorica geen afschuw. Hoe dikwijls had zij, in haar avontuurlijk leven, zelfs onder den blooten hemel geslapen en zou een bos stroo voor haar een verguld bed geweest zijn! Nu echter meende zij recht te hebben, te blijven waar Taurel bleef - en hij had haar integendeel als een hond de deur uitgestooten, en als een hond zou zij nu dáár die opening, dat hol invluchten, als er eenig gevaar mocht opdagen.

Dorica's hart joeg onstuimig; het vuur van den haat brandde hevig in haar. De vulkaan dreigde telkens los te bersten en al wat zich in zijn omtrek bevond te zengen, te blaken, te branden.

Een gedruisch steeg langs den kant van de baan op, de bandhond sloeg geweldig aan: Dorica zette zich op de knieën, zocht de opening, en zooals zij over zich zelf gedacht had - de hond kroop in zijn hok.

Daar ten minste vond de boheemster stroo; wat er rondom en boven haar lag, verontrustte haar niet.

Een wonderlijk gevoel doorliep gansch haar lichaam; het was eene koude trilling, eene pijnlijke inkrimping der spieren, eene griezeling die hare tanden deed klapperen, en dit alles was vergezeld door vlijmende steken, die haar den adem afsneden.

Dorica richtte zich half overeind, en met eene half gesmoorde stem vroeg zij aan zich zelve:

‘Wat is dat?’

Eene loodzwaarte overmeesterde gansch haar lichaam en de boheemster viel achterover, terwijl rechts en links hare handen zich krampachtig in het stroo neêrsliegen.

‘Die wijn..... die beker wijn.....’ morde zij.

Een scherpe kreet, alsof hij aan de longen van een wild dier ontsnapt was, brak die woorden af.

‘Taurel, Taurel heeft dien wijn geschonken,’ brulde zij. ‘Taurel heeft dien drank vergiftigd..... Ik ken dat vergif..... ja, ik ken het. De schurk heeft zich alzoo van mij willen ontdoen. Vloek, vloek over hem!’

De haat, de zucht naar wraak gaf aan die vrouw eene bovenmenschenlijke kracht; zij richtte zich in de duisternis op, sloeg de armen woedend rond, klampte zich aan de balken der schuur en viel, door de pijn overmeesterd en onder een akeligen gil, op het stroo terug.

‘Ha, Taurel, gij hebt u van mij willen ontmaken,’ morde zij. ‘Dorica was een last voor u, voor die gravin, voor dien kaper! Huichelaars! Zij zeiden ja, zij meenden neen! Voor tien jaar den zweeps slag, vandaag het vergif! Maar, ik zal u verraden, ja, verraden zal ik u! Hola hei, hulp! Hier, moord, brand!’

Niemand antwoordde op die kreten, zelfs geen weêrklank. De schuur en de omtrek waren stil en doodsch, tenzij dat de ratten verschrikt over de hanebalken wegvluchtten.

Ja, Dorica had er de overtuiging van, zij was vergiftigd en niemand anders had haar dat vergif ingeschonken dan Taurel: zij kende het tegenvergif wel, maar zij lag verlamd en begreep dan ook dat zij sterven zou - sterven, alléén en zonder zich te kunnen wreken!

Alléén sterven gaf haar weinig; immers, zij had geene familie in de wereld, en de vrienden sloegen haar met de zweep, traptten haar en gaven haar ten slotte vergif in. Verzoening met God kende zij evenmin. Men had haar nooit van God, van liefde en barmhartigheid gesproken. Zich wreken, dat was het eenige vertroostende denkbeeld dat haar bezielde; zij was de doodelijk gewonde tieger, die nog bijten en verscheuren wil alvorens te sterven.

Geen blijde jeugd, geen streelende moeder, geen liefde en geluk lagen in het verledene; dat boek zeide niets over hare wieg en haren naam, en daar, waar de bladzijden leesbaar werden, bevatte het slechts eene geschiedenis, geschreven met tranen en bloed.

Daar, waar op de verschillende bladzijden een straaltje hoop doortintelde, werd dit weldra versmacht; daar, waar eene illusie het levensblad kwam vergulden, gelijk een straal der winterzon het sneeuwveld, verdween deze weêr spoedig achter de zwartste ontgoocheling: haat, nijd en wraakzucht schakelden dat leven aan elkander.

Het leven had te weinig bloemen voor haar opgeleverd, dan dat zij het zou betreuren, maar zich niet kunnen wreken, dat was haar wee, haar jammer!

Het onweêr was afgedreven; plotseling viel een lichtstraal in de donkere schuur. Door eene breede opening in het oude dak drong het maanlicht binnen, en door die opening zag Dorica nu weêr den blauwen hemel, bezaaid met glinsterende sterren - glinsterend als de valsche diamanten op haar donker kokelaarskleed.

Een brandende dorst kwelde haar, en echter had zij de kracht niet zich op te beuren. Een regendroppelekte langs de opening van het dak naar beneden; hij viel koud als ijs op haar brandend aangezicht; een tweede droppele volgde.

Dorica opende den mond, in de hoop dat de druppels op hare smachtende tong zouden te recht komen: te vergeefs! Geen enkele regendrop mocht haar laven: zij leed, in den vollen zin des woords, de straf van Tantalus.

Het morgenlicht schemerde door de opening van het dak; de droppele die aan het zwarte stroo hing, glinsterde met de heerlijkste kleuren.

‘God,’ morde de ongelukkige, ‘indien gij u ook over de arme boheemster erbarmt, laat dan dien droppel op mijne brandende tong vallen!’

Het was alsof God haar verhoorde, want de droppel viel daar, waar zij het zoo vurig verlangde; een tweede, een derde volgde.

‘t Was weinig, maar ‘t was toch iets!

De haan kraaide, de kerkklok klonk in de verte en riep de geloovigen ten gebed op. De vogelen zongen, de zon overgoot het landschap met haar warmen gloed.

Ja, Dorica gevoelde dat zij den dood nog niet ontsprongen was, doch de zwarte, afgrijselijke, verschrikkelijke nacht, de nacht met zijne spookachtige eenzaamheid, was voorbij! Zij was nog niet dood en met den aanbreekenden dag hoopte zij ook weêr te leven!

Had het vergif, dat Taurel altijd bij zich droeg, deels zijne kracht verloren? Ofwel was het in te geringe mate toegediend? Ofwel hadden zekere geheimzinnige omstandigheden, de verschrikkelijke, altijd zoo doeltreffende werking ditmaal verlamd?

Onverschillig: Dorica leefde nog en dit beantwoordde gewis niet aan het vermoeden van den spion, die wel stellig in het denkbeeld verkeerde, dat men 's morgens hier of daar Dorica dood, stokdood zou gevonden hebben.

‘Alleen de dooden bijten niet meer!’ zeide Taurel immer, gelijk Theodotus, toen hij den dood van den vluchtenden Pompejus eischte.

Een schokkend gedommel klonk tot in de schuur door.

‘t Was alsof Dorica begreep, dat dit gedruisch met Taurel in betrekking stond; zij deed eene bovenmenselijke poging om de verlamming haars lichaams te bestrijden en richtte zich halverwege op; zij staarde door de opening in den leemen wand en zag den weg op, die langs de schuur liep.

Met hare twee handen omklemde zij een hout, dat dwars boven haar lag; het aangezicht, bleek en blauw, was akelig verwrongen; de oogen waren met bloed bevekt; het schuim stond op haren mond; hare kleeding en haren waren losgewoeld.

Neen, zij had zich niet bedrogen: een wagen, met twee paarden bespannen, verscheen op den weg naar Antwerpen; naast dien wagen stapte Taurel.

Eene wezenlijke razernij maakte zich van Dorica meester; zij wilde roepen, schreeuwen, vervloeken; die poging bepaalde zich enkel bij een machteloos kreet. Zij viel en bleef stuiptrekkend liggen, met de groote verglaasde oogen, met den ontcleurden mond wijd open, met de armen wijd uitgestrekt.

Een kind had op dit oogenblik de vreeselijke Dorica kunnen afmaken; een dolksteek, neen, een trap met den hiel had haar in de eeuwigheid geslingerd, zonder dat zij bij machte ware geweest eenigen tegenstand te bieden!

XV. De laatste van zijnen stam.

In de herberg de *Gouden Ster* heerschte eene drukke beweging, op den tweeden dag na dien, welke wij in ons vorig hoofdstuk beschreven hebben; er was een nieuwe gast aangekomen, die door markies d'Ambrelle met veel hoffelijkheid ontvangen werd.

Het was graaf Raoul Dieu-le-Veut.

Terwijl de knechts, de 'broodeters' zeide men destijds, met het reisgoed, de koets en de paarden bezig waren, vinden wij den graaf zelven in de kamer van den markies.

De kaarsen op de twee armlakkers, naast den spiegel voor de schouw, verspreidden wel is waar geen zeer helder licht in de kamer; doch het was helder genoeg, om den pas aangekomene tot in zijne minste deelen op te nemen.

Graaf Dieu-le-Veut was een lang, mager man, met sneeuw witte haren, lange witte wenkbrauwen, een fijnen arendsneus en met een paar oogen, waarin van tijd tot tijd een vonk van strengheid glom.

Zijn *justaucorps* met groote opslagen aan de mouwen, was van groen laken; het was van boven tot onder toegeknoopt; een kanten halsdas hing tot op de borst; om het middel was een gekleurde sjerp vastgemaakt en de rijlaarzen reikten tot over de knieën.

Kleeding en houding duiden den edelman, den persoon uit den hoogen stand aan. Geen wonder! de graaf had lang aan het hof geleefd, en meer dan eens den *roi soleil* vlak in het aangezicht mogen staren.

Bij den eersten oogslag, moest men bij hem wel aan de streng-

heid in den volllen zin des woords, dat is, aan vaste en onwankelbare stelregels in alles gelooven; streng, onverbiddelijk streng was hij, de edelman van den ouden stam, voor zich zelven en voor anderen altijd geweest.

De reusachtige eik biedt weêrstand aan de stormen, doch eens wordt toch zijne kruin door den ontketenden wind gebroken, en dat was ook de geschiedenis van dien machtigen adellijken heer.

‘En ge zegt, markies d'Ambrelle, dat mijne dochter sedert gisteren de stad verlaten heeft,’ ving de oude edelman, met een lichten glimp van ontroering in den toon der stem, aan.

‘Inderdaad.’

‘En zij sloeg den weg naar Frankrijk in, en meer tot zich zelven dan tot den markies, vervolgde hij: “gewis om haar ouden vader nog eens te zien”

“Vergeef me, heer graaf, maar ik kan u in die begoocheling niet laten verkeerren; wij meenden, dat de gravin den weg naar Frankrijk was ingeslagen.”

“Och ja,” mompelde de oude man, “gij hebt gelijk; 't was voor mij een zoet denkbeeld te denken, dat er een geest van terugkeer in het hart van mijn kind was opgerezen; gij hebt later bevonden....”

“Dat de personen, in de koets gezeten en die 's morgens de stad verlaten hebben, niemand anders waren dan de twee vrouwelijke bedienden van mevrouw de gravin; dat de koets en personen spoorloos, en als bij tooverslag, verdwenen zijn.”

“Verder.”

“Het bevel van den amman, om de poort vóór het uur te ontsluiten, was valsch en de spion, door den magistraat afgezonden, is mede verdwenen.”

“Zoodat wij op het oogenblik andermaal in het donker rondtasten..... Ge noemdet, mijnheer de markies, den naam mijner dochter?”

“Gravin de Vertigneul.”

“Juist zoo.... de Vertigneul,” mompelde de oude man nadenkend, de Vertigneul.... Ja, er bestond in Frankrijk, of liever in de bezittingen, een dergelijke naam; doch de stam der de Vertigneul's was, langs mannelijke zijde, naar ik stellig vermeen, uitgestorven, en ik begrijp niet wie gemelde personage wezen mag.’

‘Hij is een flink, stout, behendig man, die den degen, of liever den stok tegenover den degen, voortreffelijk hanteert; hij heeft veel gereisd, onder wilden en roovers verkeerd, en, ofschoon hij de hoffelijkheid zeer wel verstaat, heeft hij toch soms iets of wat dat aan eene hooge afkomst niet eigen is.’

De oude man fronste de lange, witte wenkbrauwen.

‘Ik moet echter bekennen,’ zeide de markies weêr, ‘dat de afwijking niet erg stootend is.’

De oude schudde het hoofd.

‘Hoe legt de heer graaf Dieu-le-Veut dan zijne hooge betrekkingen en aanbevelingsbrieven, van wege voorname personen, uit?’

‘Men bezigt in onze dagen alle hout, wat tot timmering dienen kan. De blazoenen en kwartieren worden niet meer geteld. De gemeene burger, met een ver dwaasd hoofd en eene sterke vuist, en die zich stout vooruit werpt, is den grooten en soms zelfs den koningen welkom.’

‘Ik verwerp het denkbeeld niet onvoorwaardelijk; doch de bewijzen hiervan zouden, in deze omstandigheden, moeten ingewonnen worden. In dat geval zou alles, zelfs zijne oostersche schatten, in hem bedrog kunnen zijn.’

‘De familie de Vertigneul was in mijne jongelingsjaren totaal geruïneerd; zij was gevallen adel.’

‘Er zijn in de indische bezittingen zoovele fortuinen op nieuw gemaakt,’ wierp de markies op.

‘Ja,’ antwoordde de graaf, ‘ja, en de hemel weet op welke wijze: hier door alchimie en sterrenkijkerij, daar door afpersing, ginds door roof en moord.’

De oude man stond op en wandelde blijkbaar diep aangedaan, in de kamer heen en weêr; zijne lange gestalte deed op den wit gekalkten muur en aan de overzij van het licht, eene overgrootte schaduw ontstaan, die tot het midden der zoldering reikte en door de kromten, fantastische vormen aannam.

Die wonderlijk gebochelde schaduw volgde hem als een spook, bootste elk zijner bewegingen na, en scheen niet zelden een spottende duivel te zijn.

De graaf stond stil en op de schaduw wijzende, zeide hij:

‘Zoo trouw als die schaduw volgt mij de straf voor dat tweede huwelijk.....?’

Dat was eene bekentenis, die tot nu toe nog nooit over zijne lippen gevloeid was. Niet zonder reden verwonderde zij dan ook den markies. Ongelijk bekennen - dat had die oude Dieu-le-Veut bij zijn weten nog nimmer gedaan!

Was zijne trotschheid dan eindelijk tot zoo ver gebroken, dat hij, de edelman, wiens geslachtsboom van af de kruistochten dagteekende, voor het aanschijn der menschen, berouwvol op de borst klopte?

Ja, het was inderdaad zoo als wij gezegd hebben.

‘Er was,’ hervatte de graaf, ‘eene overlevering in onze familie, welke ik nooit had moeten vergeten. Ik droeg den naam van Dieu-le-Veut, die kreet der kruisvaders, welke naar het Heilig Graf optrokken. Die naam gaf Godfried van Bouillon aan mijnen stamvader op de muren van Jerusalem, welke hij, de eerste van mijn geslacht, onder zijn gespoorden hiel verpletterde. Hij was een van die, welke met paus Urbanus II te Clermont verscheen, en het kruisteecken niet op de kleêren hechtte, zooals de meesten deden,

maar met een gloeiend ijzer dat kruis op het voorhoofd liet branden, ten bewijze dat hij niet rusten zou, vóór dat het H. Graf veroverd was.'

Er lag in den toon, waarop die woorden uitgesproken werden, een bewustzijn van macht en trotschheid.

'Die naam,' zeide de graaf nog, 'werd ook met ons gansch bestaan vereenzelvigd. Wat hooger ten onzen opzichte geschreven stond, moest ook volbracht worden, en daartegen mocht ik mij niet verzetten. Het afsterven der gravin Dieu-le-Veut, zonder mij een mannelijken afstammeling te hebben gegeven, was een bewijs dat mijn geslacht moest uitsterven; ik heb den wil des Heeren uitgedaagd met een tweede huwelijk aan te gaan. Ja, het stond hooger geschreven, dat niemand na mij nog waardig was, den naam van Dieu-le-Veut te dragen.'

Vinnig straalde de adellijke trots in die woorden door; de edelman hield op dit oogenblik het hoofd opgeheven; zijne lange gestalte was pijlrecht, zijne schaduw maakte daarentegen zooveel bochten, dat zij een gekromden en spottenden Quasimodo geleeke.....

De markies zweeg; hij kende het zwak van den ouden edelman, wanneer hij over zijnen stamboom en de kruistochten aanving; hij eerbiedigde dan ook stilzwijgend de denkbeelden van den grijsaard.

De graaf gevoelde echter, dat hij den markies wellicht gekwetst had en hervatte:

'Die woorden, waarde heer markies, moeten u niet kwetsen. Gij waart bestemd de laatste vrouwelijke afstammeling der Dieu-le-Veut's te huwen; doch den naam kon ik u niet geven, zelfs dat vermocht de machtige koning van Frankrijk niet. Die naam komt van hooger.... Ja, die naam moest in mij uitsterven! God wilde het zoo, en tegen Zijnen wil ben ik ingegaan. Ik heb met grijze haren aan eene nieuwe verbindtenis gedacht, in het dwaze vertrouwen dat ze mij eenen zoon zou hebben gegeven. Een grijs hoofd willen omkronen met de frissche rozen der liefde, 't was eene dwaze gedachte; een denkbeeld dat niet uit eene reine bron voortkwam.'

De oude graaf wierp een schuinschen blik op de lange schaduw, alsof deze de booze zelve was; hij maakte een kruisteeken.

Toen echter de schaduw op een linksche manier dezelfde beweging maakte, nam de oude man dit als eene spotternij aan; hij wendde het aangezicht naar het licht, om den zwarten man niet meer te zien.

Toch zag hij nog eens schuw en halvelings om, als om te weten of de spotter nog altijd achter hem stond.

Er was een oogenblik gekomen, dat het verstand bij den ouden man onder het bepaald denkbeeld bezweek. Die verdwaling, het gevolg der dweeperij, duurde echter slechts eene poos.

De graaf streek met zijne lange, magere vingers over het hoog gewelfde voorhoofd, en zijne gedachten kregen allengs haren regelmatigen loop terug.

De markies stond aan de schouwplaat; hij sloeg niet zonder onrust die tijdelijke geestverdwaling gade. Henri d'Ambrelle poogde echter niet, den grijsaard door overreding tot andere denkbeelden te brengen.

‘Ik had,’ zeide de graaf en hernam ook nu weêr zijne wandeling door de kamer, een bewijs dat de zwarte schaduw hem niet meer hinderde, ‘ik had bij het doodbed mijner gade het hoofd moeten bukken en geen rozen planten in de sneeuw. En vooral...’

Hij hield op. Wilde hij misschien zeggen, dat hij vooral geen huwelijk met eene vrouw buiten den adel had mogen aangaan?

Misschien wel; doch om die bekentenis te doen was hij op dat oogenblik te trotsch, hij, die toen men hem deze opmerking maakte tijdens zijne verloving, antwoordde: ‘Wie een Dieu-le-Veut trouwt, wordt door dat huwelijk alleen geadeld!’

De spreker zette de afgebroken zinsneê niet voort.

‘Gij, markies, wien ik als echtgenoot voor mijne dochter bestemd had,’ hervatte de graaf, ‘gij zoudt met haar een nieuw leven rondom mij hebben doen ontstaan en in mij den laatsten Dieu-le-Veut, den laatsten afstammeling der kruisvaders geëerbiedigd hebben; doch neen, dat tweede huwelijk heeft alles bedorven; ja, dat was eene uitdaging!’

‘Ik was,’ antwoordde de markies, zonder op de slotwoorden te letten, ‘de man niet volgens het hart van Anne, ofschoon ze mij geen afkeer toonde.’

‘Hoe, de man niet volgens het hart, als ik, de vader, u had aangewezen?’

De oude graaf sprak die woorden op strengen toon uit en staakte een oogenblik zijne wandeling.

‘De gravin Anne heeft zich zwaar jegens mij bezondigd; zij heeft het vaderlijk gezag miskend; zij heeft heimelijk het vaderlijk huis verlaten, en nu, zooals gezegd wordt, buiten 's vaders wil een huwelijk aangegaan. De gravin is schuldig, zeer schuldig!’

‘Uwaarts, voorzeker; doch ik heb geen recht de gravin Anne rekenschap over hare handelwijze te vragen. Ik eerbiedig haren wil, hare beslissing....’

‘Markies!’ riep de oude man met gefronste wenkbrauwen.

‘Ik eerbiedig haar huwelijk, en als ik u behulpzaam ben, heer graaf, in het opsporen uwer dochter, dan is dit niet uit een gevoel van wraakneming of om weêr aan te knopen wat voor jaren reeds gebroken werd; maar wel om uwen wensch te voldoen en haar de gelegenheid te geven zich met u te verzoenen.’

De oude man zette zich neêr, liet de handen op de knieën rusten en mompelde:

‘Ja, ik zou mijn kind nog eens willen zien, hoe zwaar het zich dan ook aan mij bezondigd heeft,’ en het schoone, edele hoofd des grijsaards zakte mismoedig naar de borst; ‘ik zou mij willen over-

tuigen, dat zij het blazoën der Dieu-le-Veut's niet heeft miskend door eene onedele daad.'

De graaf scheen geen rust te vinden; hij stond weêr op en hernam zijne wandeling.

'Ik wil niet morren, neen, zeker niet.... Ik meende dat mijn kind dood was en deed haar naam in den familiekerker reeds op het marmer griffelen, die, na mij, moest toegemetseld en door niemand meer mocht ontheilgd worden; want gij weet, ik ben de laatste van mijn stam....'

De grijsaard stond stil; hij was nog een grootsch beeld gelijk, zooals de beeldhouwer dit voor lange, lange jaren had ontworpen en uitgevoerd; doch dat nu, vermolmd en beschadigd, weldra in puin en stof storten zou.

'De laatste Dieu-le-Veut reikt in dien grafkerker de hand aan den eersten, en de verkeerde stap, dien de laatste deed, zal hem niet worden aangerekend, neen! daartoe beseffen zij te goed wat het zegt een Dieu-le-Veut te zijn. 't Zal daar, in dien kerker, een groote familie-doodendans zijn, waarin de witte mantel des kruisvaders, die met het roode kruis des tempeliers, het purper des prelaats, de maliënkolder des ridders, het hermelijn der vorstinnen zullen vermengd zijn.'

De oude man zou zich misschien nog dieper in de takken van zijn stamboom verward hebben, hadde men den markies niet een bezoek aangekondigd, dat bijzonder dringend scheen te zijn.

'Ik verwijder mij, heer markies!' zeide graaf Raoul. 'Tot weldra, *que Dieu vous garde!*'

De edelman verliet het vertrek en ging op den dorpel der kamerdeur meester Renunkel, den luitenant van den amman, voorbij, die diep buigend voor den ouden edelman staan bleef.

De luitenant trad binnen en was op dit oogenblik juist geen onwelkome gast; de markies verlangde inlichtingen over al het geheimzinnige dat hem omringde, en in hetwelk hij in het diepste zijns harten wel wenschte nooit de hand te hebben gestoken.

'Welk goed nieuws, heer luitenant?' ving de markies d'Ambrelle aan, en schoof een stoel voor den binnentredende bij.

'*Pauca sed bona,*'¹⁾ zeide lachend meester Renunkel, terwijl hij zich neêrzette. 'Wij zijn, niettegenstaande alle voorzorgen door beide personen genomen, op het spoor der vluchtelingen.

'Des te beter.'

'Ge weet, heer markies, het poortbiljet was valsch; in de koets zaten slechts twee vrouwelijke bedienden. Korrel scheen even misleid als de poortwachter.'

'*Connu, connu.*'

'Wij waren dus Korrel, koets en vluchtelingen kwijt, en zelfs de

1) Weinig, maar goed.

kramer, die de oude kleëren der beide personen in kwestie gekocht had, is nog niet opgespoord. We dachten dan ook dat Korrel zich had laten omkoopen, doch *plaudite cives*¹⁾, dat is zoo niet.’

‘Verder, verder.’

‘Die Korrel is een vlugge schurk! Gij dacht dat hij op weg naar Frankrijk was? Toch niet. De knaap heeft bemerkt dat men hem van het rechte spoor had afgeleid. Dat doet men niet straffeloos met Korrel! Ziehier een brief dien hij uit Antwerpen schrijft. De beide vluchtelingen zijn daar, doch reeds is de schuit om te vertrekken gehoord. Wanneer en waarheen? Dat zegt Korrel niet.’

‘Wat aanvangen?’

‘*A priori* blijkt, dat de heer graaf Raoul Dieu-le-Veut, die men zegt aangekomen te zijn - ge ziet, heer markies, dat wij volkomen ingelicht zijn - geen oogenblik te verliezen heeft, wil hij zijne dochter nog opsporen.’

‘Maar hebt ge in uwe brabantse wetten geen enkel artikel, waardoor men de hand op die twee vluchtende personen leggen kan, al was het slechts voorloopig?’

Meester Renunkel zag achterdochtig rond of niemand zijne woorden betrappen kon en fluisterde den markies toe:

‘Zijne Excellentie de gouverneur heeft wonderlijke geruchten en, wat meer is, wonderlijke brieven ontvangen omtrent dien graaf de Vertigneul. Weet ge wien men vermoedt dat die man zijn zou?’

‘Neen.’

‘Niemand anders dan de befaamde Lorenzillo, de gevreesde fransche flibustier.’

‘Onmogelijk! Die man.....’

‘*Omnis homo mendax*!²⁾ Het uiterlijke kan erg bedriegelijk zijn, heer markies! Zijne Excellentie is reeds erg gebeten over het duël met den bessemstok; de ritmeester wil zich wreken, al de spaansche officieren willen in tweegevecht komen tegen dien vreemdeling, en nu, nu zou de gouverneur zich te Madrid een schoonen naam maken, indien hij den vreeselijken boekanier, dien Spanje reeds met list en vleierij poogde in handen te krijgen, kon leveren. Van de andere zijde zou men het Zijner Excellentie nooit vergeven, indien men wist, dat die zeeroover uit het diep der West-Indiën, hier te Brussel, vrank en vrij den *tour à la mode* volgde en zelfs schier eene uitnoodiging aan tafel van Zijne Excellentie heeft ontvangen. *Mirabile visu!*³⁾

De markies stond als verpletterd.

‘En de bewijzen van dit alles?’

‘Ik heb de vrijheid genomen, heer markies, u te zeggen, dat

1) Juicht toe burgers.

2) Ieder mensch is bedrieger.

3) Wonderlijke zaak.

men hier nog altijd op suspicie te werk gaat; maar alles drijft ons aan te denken, dat wij juist zullen ingelicht zijn: die verre reistochten, die gewaande gevangenschap onder de roovers, dat plotseling vertrek.....’

‘Bewijzen nog niet veel in mijn oog; doch gij hebt nu reden om voorloopig de hand op beiden te leggen, en graaf Raoul Dieu-le-Veut in de gelegenheid te stellen zijne dochter te zien, te spreken of, welke zijne voornemens ook zijn, deze uit te voeren.’

‘Juist zoo.’

‘Mag ik zijn edele hiervan bericht geven?’

‘Ik zie daarin geen beletsel.’

De markies verwijderde zich een oogenblik en trad met graaf Raoul andermaal binnen, wiens lange en achtbare gestalte wel geschikt was om indruk te maken, zelfs op minder slaafsch onderworpen personen dan meester Renunkel was.

‘Heer luitenant,’ zeide de graaf, ‘ik dank u voor de inlichtingen, welke mij de heer markies zoo even gebracht heeft. Ik zal mij naar Antwerpen begeven. Wat aangaande den graaf de Vertigneul gezegd is, kan echter slechts in de verbeelding van sommige personen bestaan: eene dochter der Dieu-le-Veut's kan zich niet verlagen de echtgenoot te zijn van een man, die een valschen naam draagt.’

De luitenant stamelde eenige woorden van verontschuldiging; hij herhaalde, dat Zijne Exellentie de gouverneur die geruchten had ingewonnen, en zij ook uit Parijs herwaarts waren overgebriefd.

‘De Vertigneul,’ hervatte de graaf ‘is geen valsche naam; ik, die de namen van den ganschen franschen adel hier, in het hoofd, opgeteekend heb, kan u verzekeren dat het geslacht der de Vertigneul's een voornaam en hoogadelijk geslacht is.’

Meester Renunkel boog zich, ten teeken dat hij die aanhaling niet betwistte.

‘Alzoo zullen wij onmiddellijk vertrekken,’ zeide de oude man van toon veranderende.

‘Morgen vroeg met de schuit, of langs Mechelen per koets of te paard,’ wierp de ambtenaar van den magistraat op.

‘Mij dunkt dat de zaak spoed eischt.’

‘Ik moet echter den heer graaf opmerken,’ liet er de markies op volgen, ‘dat de wegen slecht en onveilig zijn en het meer dan waarschijnlijk is, dat men, door onmiddellijk te vertrekken, weinig zou gevorderd zijn. Overigens, wij kunnen binnen weinige uren, voor het poort-uur vertrekken, indien de heer luitenant ons de toelating wil doen geworden.’

‘t Zij zoo,’ zeide de graaf. ‘Ik dank den heer luitenant voorshands.’

‘Die toelating zal u geworden, edele heer. Wij zijn gelukkig, in dit geval, een lichten dienst aan uwe genade te kunnen bewijzen. Ik denk, mijneheeren, dat mijne zending hier afgeloopen is. Uedele's dienaar!’

De luitenant van den amman was heen gegaan; pas had hij de kamer verlaten, of de gemoedstoestand van graaf Raoul ontspande zich.

De man van marmer of brons, wat hij zoo even nog scheen, zakte nu ineem als ware hij van plaaster of sneeuw gemaakt; hij zeeg op een stoel neêr, bedekte met opengespreide handen het aangezicht en snikte luid:

‘God, mijn God, moest een Dieu-le-Veut die vernedering, die schande nog beleven! Zijne dochter zou de echtgenoot van een roover zijn! Ik ben onteerd, ja, onteerd! God straft mij op eene vreeselijke wijze!’

‘Heer graaf, vergeet niet dat alles wat de luitenant van den amman gezegd heeft, slechts op veronderstelling berust.’

‘Nee, nee, daar is een stem in mij en die stem bedriegt zich nooit; dat is een stem van hooger. Wat die man gezegd heeft, zal waarheid zijn. Die stoute boekancier Lorenzillo moet, zooals ik zijdelings vernomen heb, heimelijk in Frankrijk zijn geweest, om zich te verantwoorden over een moord, door hem gepleegd. Daar heeft hij gewis, om zich te verbergen, den naam van de Vertigneul aangenomen. Wat hem in de Spaansche Nederlanden voert, weet ik niet.... Markies, ik reken op u: gij zult mij op mijne vervolgingsreis vergezellen, niet waar?’

‘Ik beken dat mijn toestand recht moeielijk is. Ik, de vroegere verloofde uwer dochter, het spoor der vluchtelingen volgende - dat heeft het uiterlijk van een gevoel van wraak jegens den man, van een gevoel jegens de vrouw....’

‘Ik begrijp u.’

‘Ik zou mij, heer graaf, niet gaarne aan opspraak blootstellen.’

‘Wie kent de vroegere betrekkingen tusschen gravin Anne en u?’

‘Die betrekkingen waren in Frankrijk tamelijk ruchtbaar; de tijd heeft die wonde wel is waar eenigszins geheeld, doch het zonderlinge toeval van vandaag zal deze weêr ongenadig openrijten. Ik wenschte buiten zaak te blijven, heer graaf.’

‘Ik begrijp, ja, ik begrijp!’

‘Van de andere zijde zou het niet zeer menschlievend zijn, de zaak enkel van mijn standpunt in te zien; ik heb u verwittigd en mij in zekeren zin verantwoordelijk in de moeilijkheden gemaakt.’

‘Niet waar, heer markies, gij zult een oud man, die grootelijks hulp noodig heeft, in deze rampzalige omstandigheden niet verlaten?’

De toon der stem was schier smeekend en de edelman greep de hand van den markies, als was deze de eenige reddingsplank.

‘Heer graaf Raoul, ik zal u vergezellen.’

Onze lezers zullen het liefst eene tweede beschrijving van eene reis tusschen de hofstad en de handelshaven, over het hoofd willen zien.

XVI. Op het kerkhof.

Antwerpen, de weleer zoo bloeiende koopstad, had destijds geene schaduw meer van zijne vroegere beweging; doch eene edeler beweging, die tot de verhevenste grootheid leidt, had zich in deze veste voorgedaan.

De kunst had een straalkrans om haar gespreid, die haar een majestueus aanzien gaf in het oog der gansche wereld, eene tooverkracht welke de jeugd aanlokte, eene begoocheling welke de fierheid van den ‘sinjoor’ ten toppunt klimmen deed.

De stad was als eene schoone uit eene tooververtelling, welke door de afgunst harer noorderburen tot de rust gedwongen werd, doch in die rust het stoffelijke latende varen, zich in het ideale een onverwelkbaren roem had weten te verwerven. Had zij geen vergankelijk goud meer in de hand, dan had zij eene gouden aureool om het hoofd, maar van goud, dat uit hooger sfeer was neêr gedaald en onvatbaar voor den gewonen sterveling.

Aan de breede rivier was alles doodsch; in de straten, hoe schoon en levendig ook door de wijngaarden, die langs de bruine gevels en om de vergulde of gekleurde uithangborden kransten, heerschte eene schier begijnhofachtige stilte.

De beurs, vroeger door duizende kooplieden bezocht, was nu eene poppenkraam, en de *petits merciers d'Images* namen de plaats van den groothandel in; doch binnen, in het atelier des kunstenaars, werden meesterstukken gemaald en gebeiteld, al was Rubens dan ook reeds lang de rust ingegaan.

Graaf Raoul bevond zich gedurende een paar dagen in de kunst-

lievende stad, met al hare schilders, beeldhouwers, graveurs en geleerden, met gebouwen, kloostergestichten, instellingen van allen aard - en dat alles beschaduwd door den prachtigen toren harer kathedraal, dat versteende kantwerk!

In de eerste dagen had de oude edelman geen oogslag voor de stad en hare kunstwonderen; hij hield zich enkel met het opsporen zijner dochter bezig.

Weldra was echter de man in het bruin, met den zwarten lap voor het oog, komen opdagen, namelijk Korrel, en deze had zijnen iever zóódanig doen gelden, dat men hem zelfs eene dankbetuiging voor gedanen plicht toekende.

Men had hem wel is waar te Brussel misleid; doch de waarheid was niet verborgen gebleven, zoo zeide hij, en weldra wist hij dat de vluchtelingen op Antwerpen waren afgezakt.

De graaf en de gravin hadden nu de wijk naar de Vereenigde Provinciën genomen! De oude man was over die tijding diep ontsteld: de laatste straal van hoop verdween voor zijn oog. Het zou dus weêr donkeren nacht rondom hem zijn, alvorens in het graf te dalen!

Gelukkig kende graaf Raoul het menschelijk hart, vooral het hart van een Korrel.

Tusschen vier oogen deed de oude edelman eene beurs met geld aan het oor des spions klinken, en weldra wist hij nu, dat de graaf de Vertigneul slechts een bezoek te Middelburg, in Zeeland, bracht, om daarna in de Spaansche Nederlanden terug te keeren.

Hij wist nu, dat de plaats der bijeenkomst een visschersdorp of stadje aan zee, Blankenberghe, was en zelfs kende hij dag en uur van het vertrek.

Had Korrel daar, als een echte Judas, zijne nieuwe meesters verkocht? Of bedroog hij andermaal, zelfs door hun gedeeltelijk de waarheid te ontsluiëren, de vervolgers?

Graaf Raoul berustte in de meêdeeling en nam zijne maatregelen voor het vertrek; dit laatste zou den volgenden dag plaats hebben.

In afwachting bezocht de edelman de verschillende gestichten en richtte, op een schemeravond, zijne schreden door de Zwartzustersstraat, welke nog gansch in zuilengangen gebouwd, de plaats was waar een aantal kramers hunne verschillende goederen uitstalden.

Hier lag een groote voorraad van zijde, laken, linnen, kanten; daar een schat van vrouwensieraden en parfumeriën; ginds een wagen vol rijk gekleurd kinderspeelgoed; elders lagen boeken en schrijfgerief.

De oude edelman wandelde door de menigte van vrouwen en kinderen, die voor al die prachtige en glinsterende kramen heen en weêr gingen, doch trad weldra door de openstaande poort in het uitgestrekte Dominikanerklooster - stille rustplaats eener biddende en geleerde wereld, in het midden eener woelige stad.

De graaf bevond zich op het kerkhof met boomen beschaduwd, met een tapijt van frissche graszoden bedekt.

De zerken met opschriften, de meesten met mos begroeid en deels tusschen het gras verborgen, teekenden de graven aan, daar waar het kruis zich niet meer boven de laatste rustplaats verhief.

Onder een groep boomen stond eene bidbank voor een gekleurd kruisbeeld, aan welks ijzeren stang des nachts licht brandde.

De graaf ontblootte het hoofd, naderde de bank en knielde ootmoedig neêr, om voor het beeld des Heilands een oogenblik te bidden. Voor Hem ten minste boog de trotsche edelman niet alleen het hoofd, neen! hij werd zelfs kind.

Daar rees achter een der stammen eene gestalte omhoog, alsof zij uit een der graven, aan den voet der boomen, opgekropen kwam, en voor dat de knielende edelman zich kon vergewissen wat er zich bewoog, stond de vrouw in den rooden mantel voor hem.

Onder den doek met groen-roode strepen, welke haar hoofd omhulde, bewoog zich een gelaat, dat aan een doodshoofd deed denken, zoo diep waren de oogen in hunne kassen gezonken, zoo mager en afgeteerd waren de wangen. De blauwe tinten, welke zich hier en daar, vooral onder de oogen, opdeden, verhoogden nog de akeligheid van dat wezen.

De graaf richtte zich, bij het zien van dat spook, verschrikt overeind.

‘Wat wilt ge, wie zijt gij?’

‘Stel u gerust, graaf Raoul Dieu-le-Veut.’

‘Wie zijt gij?’

‘Eene rampzalige vrouw, eene gevloekte, eene ter dood veroordeelde.’

‘Wat wilt gij?’

‘U dienst bewijzen alvorens te sterven, en tevens mij wreken.’

‘Alle wraak is laag en onkristelijk.’

‘Ik bekommer mij niet om stelregels die ik niet ken, die ik nooit geleerd heb. Men leerde mij nooit het onderscheid tusschen kristelijk en onkristelijk, zooals gijlieden dat noemt. Overigens, wat geeft het u dat ik mij wreek, als gij slechts nut trekt uit mijne inlichtingen?’

‘Ik wil niets, dat uit eene onzuivere bron voortkomt.’

‘Zelfs niet als het uwe dochter geldt?’

‘Ik weet alles aangaande haar.’

‘Gij weet niets, gij denkt slechts iets te weten.’

‘Wat weet gij daarvan?’

‘Ik weet alles: gij betaalt en wordt niettemin bedrogen.’

De edelman deed een vinnig gebaar van verontwaardiging, en beschouwde de vrouw met minachting.

‘Ik zeg, dat gij achter een schaduw loopt, en men heeft u wijs gemaakt dat gij dezen eens grijpen zult; doch wie greep er ooit schaduwen, graaf Raoul?’

Dorica zette zich op een grafzerk neêr; de graaf deed eene beweging om heen te gaan.

‘Ga niet heen, heer graaf,’ hervatte de vrouw, ‘met den dood, den onvermijdelijken dood in de aderen, ben ik opgestaan en tot u gekomen om u te vragen, of gij inderdaad uwe dochter zien wilt?’

De oude edelman, gekrenkt door het denkbeeld dat die vrouw, die bedelares met zijne geheimen bekend was, fronste de wenkbrauwen; toch antwoordde hij zacht:

‘Wel ja, ik wil haar zien.’

‘Gij zult haar niet zien zonder mij!’

‘Gij eischt dus eene belooning?’

‘Ik eisch of vraag u niets.’

‘Wat is dan uw doel?’

‘Ik heb het u gezegd: ik wil mij wreken. Hebt gij den spion van den amman gezien?’

De graaf aarzelde en staarde de boheemster scherp in de oogen.

‘Ja, ik heb hem gezien,’ mompelde de graaf ten laatste.

‘Hebt gij hem herkend, graaf? Weet gij wie hij is?’

De grijsaard schudde het hoofd.

‘Herinnert gij u dan den jager niet, die tien jaar geleden bij u op 't kasteel in dienst was?’

‘Taurel?’

‘Ja, Taurel; maar die zich voor het oogenblik, in dienst van den amman, den vlaamschen naam van Korrel geeft.’

‘Die man met één oog?’

‘Bedrog! Taurel of Korrel heeft integendeel twee scherpe wolvenoogen.’

‘Taurel!’ en de oude graaf schudde het hoofd.

‘Het was Taurel, die zich door uwe tweede vrouw liet omkoopen, om uwe dochter te verwijderen.....’

‘Rampzalige, gij lastert!’

‘Wat zou ik lasteren met den dood in het hart!’

‘Het was Taurel, welke de jonge gravin Dieu-le-Veut, ook op haar verlangen, tot geleider strekte en die, toen hij met haar vermomd in de Nederlanden aankwam, tevens een rijken schat van kostbaarheden in gewijde vaten, in zijn bezit had.’

‘Gewijde vaten, zegt gij?’

‘Wel ja, die hij uit het slotkapel van het kasteel had gestolen, ofschoon uwe dochter niet wist dat die ontvreemding had plaats gehad.’

Het wezen van den graaf werd eenigszins helderder.

‘Hoe zijt gij met dat alles bekend geworden, vrouw?’

‘Uwe dochter reisde in mijne kleeding vermomd en op den witter olifant gezeten; zij reisde met ons, arme bohemers, zwaarddansers vuureters en kaartlegsters, van kermis tot kermis, totdat zij ond[er] het geleide van Taurel naar de West-Indiën scheep ging.’

De oude vader had inderdaad moeite om zich, bij het vernemen van die tijdingen, overeind te houden.

‘En verder?’ mompelde hij bevend.

‘Uit de Indiën teruggekeerd, heeft zij Frankrijk en de Nederlanden bezocht, onder den naam van gravin de Vertigneul.’

‘Wie is de man die haar vergezelt?’

Een bittere glimlach speelde om Dorica's lippen; zij staarde den graaf starlings in het aangezicht, en zeide op doordringenden toon en spottend:

‘De Vertigneul? Hebt gij nooit hooren spreken van den beruchten zeeroover Lorenzillo: de schrik van den Oceaan, de vogelvrijverklaarde, de boekanier, met moord, brand, plundering en landverraad overladen? Welnu, dat is de echtgenoot van uwe dochter.’

‘Vrouw, gij lastert!’

Dorica trok met een gebaar van medelijden de schouders op.

‘Te Brussel heeft Taurel beiden teruggevonden, en terwijl hij zich door den luitenant, door u en anderen doet betalen om de vluchtelingen te leveren, zorgt hij wel dat gij en de uwen overal te laat komen. Nu weêr, niet waar? ....’

‘t Is zoo,’ morde de graaf; ‘maar ditmaal heeft hij mij bepaald de plaats aangewezen waar ik de gravin ontmoeten zal.’

‘Ja, t is een visschersdorp aan den vlaamschen zeekant, niet waar?’

‘Inderdaad.’

‘Te Blankenberghe.’

‘Gij hebt het gezegd.’

‘En op welken datum, heer graaf Dieu-le-Veut?’

‘Den 13 augustus.’

‘Als ze den 12 augustus niet reeds zal in zee gestoken zijn.’

‘De verrader!’

‘Taurel is een schurk; hij beloofde mij met zich naar de tooverlanden, in de nieuwe wereld, te nemen; doch toen ik hem tot last diende, wierp hij vergif in den beker met wijn en stiet mij in den donkeren nacht, in regen en wind, buiten. Met den dood in het hart - want ik kende Taurel's vergif wel - lag ik alleen en verlaten in eene schuur, verstikkend, versmachtend van dorst, en ik had de macht niet meer hem te vervloeken. Hij dacht, de schurk, dat men mij 's morgens dood op een schoof stroo zou hebben gevonden, en hij alzoo van een lastig schepsel zou bevrijd zijn. Een oude zwartrok heeft mij echter 's morgens gevonden; hij heeft mij het leven gered en sprak mij van vergiffenis, van God, die volgens hem, ginds boven de blauwe luchtzee woont; maar ik, ik wil mij wreken op den verrader.’

De oude man beefde voor de bliksemende uitdrukking van Dorica's oogen.

‘Ik weet,’ hervatte Dorica, ‘dat ik in mijn lijkkleed rondloop, totdat ik eindelijk in deze of gene gracht zal neêrzinken en de honden ten prooi zijn zal; maar ik zal mij toch gewroken hebben.’

‘Vrouw, vrouw, gij doet mij beven!’

‘Graaf Dieu-le-Veut, ik ga altijd, gesterkt door mijne zucht naar wraak, het westen in, recht naar den kant waar de zee bruist. Ik wil op de bijeenkomst, ginds aan zee, niet ontbreken en voor hem, voor Taurel den verrader, en voor uwe dochter die ik haat, verschijnen als een spook, dat uit het graf is opgestaan. Vaarwel, tot ginder aan zee! Dáár hoop ik nog te zullen komen; de zucht naar wraak zal mij wel ondersteunen.’

De oude edelman stond als versteend op het kerkhof, en staarde de roode gestalte na, die in de schaduwen der boomen en hooge muren verdween.

Enige oogenblikken bleef hij in die houding; daarna streek hij met zijne magere hand over zijn hooggewelfd voorhoofd, en zag rond of hij de gestalte der vrouw, welke hem zulke wonderlijke dingen gezegd had, nog ontwaarde.

Was het een spel zijner verbeelding geweest? Er waren oogenblikken dat de oude man zelf dacht, dat het gebeurde op het kerkhof een droom, een akelig visioen geweest was.

De orgeltoon liet zich in de kerk hooren, het licht der waskaarsen overstroomde de geschilderde glasramen, de vespers hadden een aanvang genomen.

De markies d'Ambrelle trad zoekend op het kerkhof, en toen hij eindelijk den ouden man ontwaarde en hij tot bij hem genaderd was, legde hij de hand zacht op den arm en leidde hem meê, in den waan verkeerende, dat de graaf andermaal door een vlaag van dweeperij overvallen was.

‘Kom, heer graaf,’ zeide de markies, ‘wij zullen in het Dominikaner-klooster de vespers bijwonen.’

Hij ging zonder tegenkating meê, doch morde, op den dorpel der kerk staande:

‘En zij,’ hij doelde op zijne tweede vrouw, ‘zij heeft mijn arm kind verkocht en geleverd!’

XVII. Terug in moeders huis.

Twee dagen na het gebeurde in het voorgaande hoofdstuk verteld, bevinden wij ons in de nette zeeuwsche stad Middelburg.

Eene schuit, door twee roeiers voortgestuwd en in welke een persoon in eenvoudige burgerkleeding gezeten was, gleed kalm over het heldere water, dat stadwaarts geleidt.

De man had den mannelijken leeftijd bereikt; hij was krachtig van gestalte, aan zijne kleeding te oordeelen van goede conditie, en zijn blond haar duidde eene noorder afkomst aan.

Hij zat aan het roer, en ten bewijze dat hij geen vreemdeling op het water was, gaf zijne hand soms de vereischte richting aan het vaartuig.

De avond viel; de zon ging in het westen onder en deed de daken der huizen glimmen, alsof ze gevernist waren; de torenspitsen van het stadje schitterden, als waren zij van gepolijst metaal.

De stad, omgeven door hare net beplante singels, had, zooals terecht een fransch reiziger van dien tijd opmerkt, een aanlokkelijker uiterlijk dan een goed onderhouden 'landhuis.'

Frisch water, frisch loof, sierlijke huizen, een warme zonnestraal der wegstervende zon - hoeveel aantrekkelijkheid ook in eene handgreep of liever in een enkelen oogslag!

De schuit dreef eene breede gracht in, aan beide zijden door huizen bezet die zich in het water spiegelden.

Aan een steenen trap, met gekronkelde ijzeren leuning, legde men aan en de vreemdeling, aan wal stappende met den bruinen mantel op den arm, zeide tot de roeiers: 'Wacht mij hier!'

't Scheen wel dat de man in de stad bekend was, want hij draaide, zonder iemand den weg te vragen, den hoek der straat om en trad met vasten stap voort.

Alles trok zijne aandacht: het sierlijke woon- en het lage, doch nette winkelhuis; de gerieflijke afspanning en de kleine visschers-herberg.

Door de openstaande halve deur zag hij de met wit marmer geplaveide vloeren der gangen, de muren met blinkende tichelsteentjes bezet, de geschilderde glasruitjes; het was echter niet in een dezer huizen dat hij wezen moest.

Menschen stapten hem haastig voorbij, ofwel verre voor hem uit; vrouwen gingen zedig ter avondkerk, aan haren arm hare boeken, gebonden in fluweel of sagrijn en met zilveren hoeken, aan zilveren kettingen dragende: 't was echter geen van deze menschen welke hij zocht, zelfs scheen hij geen harer persoonlijk te kennen.

Daar lag het prachtig stadhuis, dat juweel van bouworde, donker in zijn boven-, verlicht in zijn benedengedeelte, want daarin had zich destijds eene druk bezochte vleeschhal gevestigd. De vreemdeling ging nogmaals voorbij, evenals toen hij in eene naburige straat eene stroogarf en daarin een palmtak, aan een deurstijl gebonden zag, ten teeken dat er een jonkman gestorven was; evenals hij schier het hoofd niet oplichtte, toen een open zeeuwsche wagen met een bloemtuil van lachende en giechelende boerinnkens, hem voorbijreed.

Eindelijk stond de vreemdeling in eene achterbuurt stil, waar twee rijen kleine huizen, met wit gekalkte puntgeveltjes, in gelid stonden.

Allen schenen door een en dezelfde hand gebouwd, en moesten ook door een en dezelfde soort van menschen bewoond worden.

Indien men den man scherp in de oogen gestaard had, zou men al spoedig ontwaard hebben, dat hij ontroerd was bij het aanschouwen van die woningen.

Hier en daar speelden nog kinderen op den dorpel der huizen of leunde een visscher, met een zuidwester of een wollen slaapmuts op, rookend op de onderdeur zijner woning.

Zonder eigenlijk veel aandacht te wekken, bereikte de vreemdeling het einde der straat, dat nog eenzamer was dan het begin en tegen den groenen stadswal doodliep.

Dáár voor hem lag een huiske, met een enkel laag venster naast de deur en nog een vensterke in den kleinen trapgevel; niets bewoog zich binnen, doch de bovendeur stond open en het was den vreemdeling toegelaten in het vertrek rond te zien.

In die kleine kamer met lage zoldering, met steenen vloer, met armoedige tafel, stoelen en kas, had de bezoeker, in wien de lezer reeds dengene zal herkend hebben, dien wij onder den naam van de Vertigneul mochten ontmoeten, zijne kinderjaren doorgebracht[.]

Op den dorpel staande, herkende hij nog elk voorwerp; 't was

of er in jaren tijds niets in dat vertrek veranderd was; het kleine opgetuigde schip hing nog aan den zolder, de groote schelpen, glimmend en rooskleurig van binnen, ruw van buiten, lagen nog op de zwarte kas met koperen ringen. Daar, op dezelfde plaats, stond de tafel; aan het ledekant hingen nog altijd de vaalgroene gordijnen; de stoelen schenen in jaren tijds niet verzet, de rooden vloer nog met dezelfde figuren in het wit zand, gebessemd te zijn, en 't was alsof hetzelfde vuurke om den turfklomp gloeide.

‘Moeder!’ mompelde de jonge man diep ontroerd; doch niemand antwoordde; de aangesprokene was gewis uitgegaan.

De vreemdeling hief de klink der onderdeur op, trad binnen en bleef in het midden van het vertrek staan.

Ja, hier had hij geleefd met zijne moeder, nadat zijn vader, een arme visscher, den dood in de golven der Noordzee had gevonden; hij was te dien tijde nog slechts een kind en weende toen hij zijne moeder weenen zag, om het verlies van den broodwinner. Hier had hij de arme vrouw nog zien slaven en wroeten, nadat zij bij eenige burgers in de stad gewerkt had. Hier kwam zij, altijd moedig en betrouwend, altijd geloovend en hopen terug, om haar kleinen Laurens te verzorgen.

Op die zelfde onderdeur reed de bengel te paard; in dezen hoek van het vuur zat hij 's winters 's avonds naar den wind, die in den schouw suisde en huilde, te luisteren. Daar moest hij 's avonds neêrknielen en bidden; ginder in den hoek der oude bedsteê sliep hij totdat de morgenzon weêr op de ruitjes van het vensterke pinkte.

Hoe dikwijls had hij 's avonds, als zijne moeder bij het smookend licht van het blikken lampke werkte, tranen in hare oogen gezien, zonder dat hij wist wat die tranen beduiden! Slechts later, man geworden en verre van haar, begreep hij wat lijden zijne moeder destijds moest geprangd hebben.

't Werd den knaap te eng in het kleine huis; hij wilde, vijftien jaar oud geworden, naar zee, niet gelijk zijn vader op een visscherspink, maar op een prachtige driemaster. De moeder weende, de jongen morde, mokte, speelde met den boozen kop. Eens liep hij heimelijk weg en recht naar Vlissingen, zonder aan zijne moeder iets te zeggen..... Had die knaap dan geen hart!

De blonde man had bij die herinnering tranen in de oogen. Het was alsof op ieder armoedig meubel, het lijden der brave moeder geschreven stond. Wat onrust, wat leed, wat verdriet moeten dat moederhart doorsneden hebben, en hij, de jonge losbol, zong of floot zijn deuntje in het mastwerk en zeilde eene hem onbekende wereld te gemoet.

Sedert dien was hij maar tweemaal meer in zijn geboorteplaats teruggekeerd, en zijne moeder moest eindelijk de overtuiging hebben, dat hij, evenals zijn vader, in zee zijn graf gevonden had.

Jaren daarna vernam zij echter dat haar zoon nog leefde; doch

wat men haar over hem zegde, bedroefde haar diep en zij was mistroostiger dan dat men haar zou bericht hebben: ‘Uw zoon is dood.’ Zij had het hart op de rechte plaats zitten, die arme visschersweduwe!

De vreemdeling stond geruimen tijd in het midden van het kleine vertrek, toen eene oude werkvrouw, die blijkbaar in de buurt eene boodschap had gedaan, het huis naderde.

Oud, grijs en verre van weelderig was haar uiterlijk; zij ging eenigszins gebukt, als telde zij de straatsteen, of als zocht zij naar een graf.

‘Moeder, moeder!’ zeide de man, deels in de schaduw verborgen.

De oude vrouw stond voor de onderdeur stil en zag rechts en links de straat in, alsof de stem van die zijde geklonken had; toen keerde zij zich om en hief de klink op, mompelend:

‘Dat was de stem van Laurens!’

De blonde man schoot toe en viel de oude vrouw om den hals, onder het herhalen van den uitroep: ‘Moeder, moeder!’ terwijl hij van deze zijde beantwoord werd door dien van: ‘Laurens, Laurens!’

Daarna trok zij den man in het licht en staarde hem vlak in het wezen, om zich te vergewissen dat zij wezenlijk haar zoon teruggevonden had.

‘Ja, ’t is mijn Laurens wel!’ hervatte zij, sloeg hare hand nogmaals om zijnen hals en weende aan het hart van haar kind. ‘Och, wat heb ik u lang gewacht, Laurens!’

Er gingen verscheidene oogenblikken in de innige omhelzing van moeder en zoon voorbij.

‘Moeder, sluit de deur, opdat wij vrij zouden zijn!’ zeide de zoon ten slotte, toen hij meer tot bezinning kwam.

‘Mag men dan niet weten, kind, dat gij hier zijt?’ vroeg de moeder angstig, doch sloot niettemin de bovendeur en liet een grof stuk doek voor het kleine venster vallen; alleen de schijn van het vuurke verlichtte nu nog het vertrek.

‘Ja wel,’ luidde het antwoord, ‘maar ik kan slechts eenige oogenblikken hier vertoeven; ik ga dan weêr heen en niemand hoeft te weten dat ik hier geweest ben.’

‘Heengaan? Uwe moeder verlaten? Is het dan waar wat men mij eenige jaren geleden gezegd heeft?’

‘Wat zeide men, moeder?’

‘Dat mijn zoon een zeeroover geworden was.’

‘Dwaasheid, moeder; zoo noemt men mij als men mij benadeelen wil.’

‘Laurens,’ en de moeder greep zijne beide handen vast, ‘er is in uw vaderland een vloek tegen u opgegaan.’

‘Ik weet het, doch de republiek heeft ongelijk en ik zal mij eens van den blaam zuiveren, dien men ten onrechte op mijnen naam geworpen heeft.’

De stem van Laurens beefde toen hij die woorden sprak; hij verdraaide ook eenigszins de waarheid, om zijne moeder niet te zeer te bedroeven.

‘Dan zijt ge uwen geboortegrond niet onwaardig geworden, zoon?’ hervatte de moeder angstig.

‘Neen, zeker niet, moeder. Ik voer oorlog op zee tegen Spanje, ja, dat is waar; ik voer het bevel over schepen en wakkere mannen, die den Spanjaard doen beven en hem te land en ter zee deinzen doen, en datzelfde Spanje, dat mij als een roover wil brandmerken, heeft mij onlangs aangeboden, met den titel van vice-admiraal in zijnen dienst over te gaan.’

‘Maar ge zijt niet in dienst van uw eigen land!’

‘Neen, ik ben in dienst van den koning van Frankrijk, en die koning heeft mij, in hoedanigheid van Franschman, den titel van majoor in het leger en dien van gouverneur zijner bezittingen in de West-Indiën gegeven!’ zeide Laurens met fierheid.

‘Gij zijt hoog, zeer hoog geklommen, zoon,’ zeide de moeder kalm; ‘maar liever zag ik u als een arme hollandsche pekbreek, gelijk uw vader was, dan in het met goud bestikte vreemde kleet.’

‘Het toeval, moeder, heeft eene groote rol in mijn leven gespeeld.....’ morde Laurens eenigszins verlegen.

‘Ik weet het, Laurens; ik weet dat gij door honderde gevaren heen in de samenleving naar boven zijt geklommen, maar voor mij ligt de groote waarde van dit alles in de vraag, of de weg daarheen, de eerlijke weg was? Gij zegt mij, dat gij nooit van dien weg zijt afgeweken. Welnu, dat gij een eerlijke jongen gebleven zijt, is in mijn oog de grootste roem, de schoonste titel, de rijkste schat,’ en bij die woorden drukte zij de hand van haar zoon.

Deze kreeg het inderdaad wel wat warm; die arme vrouw zag met onverschilligheid neêr op al de eer, op al den roem, dien haar zoon met zooveel moeite en gevaren had weten te bekomen. Zij bekommerde er zich niet om; zij vroeg enkel: ‘Hebt gij al die grootheid eerlijk verkregen?’

Indien zij eens te weten kwam door welk een zee van bloed, door welke woestijn van rookende puinen, over welken stapel van lijken heen, haar zoon die aardsche schatten was meester geworden!

Gelukkig voor haar wist zij er niets van.

‘Streelt het dan ook uwe eigenliefde niet, moeder,’ vroeg de blonde man, ‘dat uw zoon eene gravin tot vrouw koos?’

‘God zegene haar, Laurens. Hebt gij kinderen?’

‘Neen, nog niet.’

‘Mocht gij er hebben, om des te gelukkiger te zijn! Hoe is de naam uwer vrouw?’

‘Anne Dieu-le-Veut.’

‘Hoe zegt gij?’

‘Dieu-le-Veut.’

‘Zeg haar, dat de oude moeder voor Anne bidt; haar van zal ik wel nooit kunnen onthouden!’

‘En nu, moeder, vergeet niet dat ik rijk ben, en gij slechts te spreken hebt om te bezitten.’

‘Lieve jongen, uwe oude moeder heeft niets noodig, vooral niet nu zij u gezien heeft!’ en zij staarde haar kind liefdevol in de oogen, en hield zijne beide handen weêr in de hare geklemd.

‘Ik heb u drie jaar geleden geld gezonden, moeder.’

‘Ja, het ligt nog altijd daar...’

‘Hoe! Hebt gij er geen gebruik van gemaakt?’

‘Neen,’ aarzelde de moeder. ‘Men had mij gezegd....’

Laurens voelde dat hij beurtelings bleek en rood werd.

‘Zoon, verzekert ge mij, dat er geen bloed aan dat geld kleeft?’

‘Maar, moeder, alle soldatengeld wordt met eene zekere gewelddadigheid gewonnen.’

‘Och,’ zeide de oude vrouw mijmerend weêr, ‘ik had liever dat gij maar een arme pekbroek, een goede oud-hollandsche jongen waart, en een arme visschersdochter tot vrouw hadt genomen.’

Een wonderlijk gevoel maakte zich van Laurens meester; hij had op dat oogenblik al zijnen rijkdom, al zijne faam, al het gedruisch dat hij in het leven gemaakt had, willen afstaan voor het geluk van vergeten te zijn.

‘Ja,’ mompelde hij, ‘dat ware misschien beter geweest.’

‘Laurens, beste jongen, bidt gij nog wel elken avond den goeden God op uwe knieën? Ja? Welnu, leer dat ook aan uwe kinderen, indien gij er ooit hebben zult.’

‘Dit zou een goed werk voor u zijn, moeder!’ antwoordde Laurens eenigzins vroolijk. ‘Vertrek met mij en gij zult elders gelukkig en vereerd leven.’

De oude vrouw schudde het hoofd.

‘Neen,’ zeide zij, ‘dit huis betrok ik met uw vader en sleet er gelukkige dagen; hier kreeg ik de tijding van uws vaders dood; hier heb ik mijn zoon verloren, hem beweend, hem na jarenlange afwezigheid weêr gevonden; hier ook wil ik sterven. Ik verlang naar geen geld, naar geen weelde. Ik ben gelukkig, zoon, u gezien te hebben. Ge gaat nu weêr naar zee, niet waar? Blijf dan niet zoo lang meer uit als vroeger.’

‘Maar, moeder, gij woont hier zoo eenzaam.’

‘Was ik van mijne kindsche dagen niet alleen? Dochter van een visscher, zag ik mijn vader heengaan, terugkeeren, wegblijven; bruid van een visscher, onderging ik hetzelfde lot, totdat eens uw vader wegging en ook niet meer terug kwam; moeder van den zeeman, ken ik nog niets anders dan eenzaamheid.’

‘Moeder!’

‘En als gij eens terugkomt en mij tusschen vier planken genageld

vindt, denk dan dat ik eindelijk dáár lig waar men ten slotte rust heeft.’

‘Beloof mij in alle geval niet meer te werken, moeder.’

‘Wees gerust, kind, uwe moeder werkt voor haar dagelijksch brood; doch dat werk wordt lichtelijk gedragen.’

Een stille glimlach speelde over het wezen der vrouw.

‘Ik heb nu het hoogste geluk genoten dat ik wenschen mocht, ik heb u gezien, en als uwe roeping elders is, kindlief, zal ik er mij in troosten. Bleef u echter een oogenblik over, ik zou verlangen dat gij onzen ouden pastoor gingt bezoeken, en hem danken voor het goede dat hij uwer moeder deed.’

‘Hoe, is die nog aan 't hoofd der gemeente?’

‘Ja, wij zijn nog altijd een handvol katholieken, die, nu eens hier, dan eens daar, nooit tweemaal op dezelfde plaats, vergaderen om in gemeenschap te bidden; wij worden hier in Zeeland niet geduld en alle godsdienst oefening is dengene ontzegd, die Rome's leer volgt.’

‘En gij dient nog altijd tot schakel, moeder, aan die verspreide schaar?’

De oude vrouw knikte.

Het hart van Laurens klopte hoorbaar. Wat was hij verre van het pad afgedwaald, dat die arme heilige bewandelde!

XVIII. Arme doode!

Een sterk gedruisch verhief zich in de straat; de moeder ging naar de deur, deed ze open en uit eene woelige menigte, welke zich aan de andere zij der straat bevond, stegen schetterende stemmen op.

‘Zou men uwe tegenwoordigheid hier vermoeden, Laurens?’ vroeg de oude vrouw.

‘Wie zou aan mij denken op dit oogenblik?’ antwoordde Laurens met onverschilligheid.

‘Stil.... luister.... men schreeuwt uwen naam!’

En inderdaad, men huilde buiten en in de verte:

‘Laurens de Graaff, de zeeroover, de verrader is bij de paapsche!’

‘Neem de vlucht, kind!’ riep de moeder driftig. ‘Spring door het venster, dat op den wal uitzicht geeft en kom terug als het gevaar voorbij is.’

‘Wees gerust, moeder!’ antwoordde de zoon kalm, en haalde een pistool uit zijne kleêren te voorschijn.

‘Neen, geen wapen, kindlief! Geen bloed in mijn arm huis! Ga heen, ik bid, ik smEEK er u om!’

De menigte was inderdaad in een oogenblik sterk aangegroeid; een man, die over zijne onderdeur lag en zijn pijpke rookte, had in den voorbijganger, den zoon der weduwe, Laurens de Graaff, meenen te herkennen. De naam van den gevreesden zeeroover was te dien tijde in aller mond, jong en oud herhaalde de historie van den stouten jongen, die het zoover gebracht had; maar tevens vertelde men zooveel wonderlijke en bloedige dingen van hem, dat men hem als een boosaardig monster beschouwde.

Meer dan eens was men op het punt geweest de daden des zoons op de moeder te wreken, die daarenboven verdacht werd eene ‘paapsche’ te zijn, en tot het ‘paapsche broeiness’ te behooren, dat hier of daar, maar God wist waar! in de stad verscholen zat.

Wel had de schout de oogen scherp open gehad, wel spioneerden de burens, maar men gelukte er niet in de oude Martha de Graaff te betrappen, die nu hier dan daar, zelfs bij bekende gereformeerden ging werken, maar zich met geen godsdienstgeschillen scheen in te laten.

De straatjongens huilden het uit dat de zeeroover, van wien zij zoo dikwijls, in de lange winteravonden hadden hooren vertellen, in vleesch en bloed, in het huis der paapsche was; bij de straatjongens voegden zich de vrouwen en welhaast de stokebranden - zij, die bij elken volksoploop tegenwoordig zijn om als leiders op te treden en in troebel water te visschen.

Men wilde dien menschelijken duivel zien, men wilde hem grijpen, men wilde hem aan den schout overleveren, neen, het volk wilde eindelijk zelf recht doen en den kaper, die de hand had durven leggen op de hollandsche vlag, aan een der boomen van den wal ophangen.

In een ommezien was gansch de bende gewapend: deze met steenen, gene met stokken, anderen met messen, daggen en zelfs met zinkroeren.

Huilend en brullend en echter voor ieder onbekend gerucht een oogenblik achteruit gaande, zelfs vluchtend, kwam de steeds grooter wordende bende opzetten.

‘Naar de paapsche! naar de paapsche!’ riep men hier; ‘dood aan den kaper!’ riep men ginder.

Steenen werden geworpen, andere steenen opgebroken; onder een ijselijk getier, dat men zou denken uit de longen van een wild beest voort te komen, hield men voor de deur der kleine huizing stil. Deze was nu gesloten en er schemerde zelfs geen licht door het vensterke.

‘Laurens de Graaff er uit! Er uit met den zeeroover!’ brulde men, en toen binnen niemand antwoordde, werd er een steen geworpen, die bonzend op de deur viel; een tweede, een derde volgde; een vierde viel in de glasruitjes en deed ze rinkelend op de steenen vallen.

‘Hij is er in gegaan,’ riep men in de groep, ‘hij moet er uit!’

‘Ja, ik heb een manspersoon het huis zien binnensluipen’, verzekerde een der burens.

‘Een man met den hoed diep in de oogen getrokken?’

‘Juist zoo!’

‘Hij moet er uit, er uit moet hij! De paapsche moet hem leveren! Zij heeft hem verborgen! Er uit, of wij breken het huis af en hangen de paapsche op, in plaats van hem!’

De aanval tegen het kleine huis was inderdaad woedend; eensklaps ging de deur open en de aanvallers stoven achteruit. Men dacht den gevreesden zeeroover te zien verschijnen: het was integendeel de oude moeder, die op den dorpel der deur stond.

‘Wat verlangt ge?’ vroeg de arme vrouw aan diegenen, welke het naaste bij haar stonden.

‘Uw zoon, Laurens de Graaff! Wij eischen den zeeroover, die zich in uw huis heeft verscholen!’

‘Mijn zoon? En gij zoudt eischen dat eene moeder haar kind zou leveren! .... Wat wilt gij van hem?’

‘Hem overleveren aan den schout als een dief, als een moordenaar, als een zeeroover! Hem ophangen! Neen, hem in een zak binden en hem verzuipen als een hond!’

Dat waren de verschillende kreten, welke de arme moeder in de ooren klonken.

‘Gij zoudt hem dooden zonder hem gehoord te hebben?’ zeide zij met verontwaardiging.

‘Ja, ja, hij is den dood schuldig!’

‘Mijn zoon zegt dat hij niet plichtig is!’

‘Schande! De paapsche wil hem niet leveren! Zij ook moet hangen! Weg met haar!’

Een hagelslag van steenen viel andermaal op de kleine woning; het grauw bulde en tierde, en werd bij iederen worp woedender. Men wist niet meer welk gevoel de overhand had: de haat tegen den zoon of die tegen de moeder.

Een man stond op eenigen afstand van de deur op eenen paal, en die dweeper, een tekst van het Godsboek aanhalende, zeide luid:

‘Daar staat geschreven: ‘En gij zult het kwaad wegnemen midden uit u. Is het zake dat uw broeder, uwer moeders zoon, of uw zoon, of uwe dochter, of uwe huisvrouw, of uw vriend, dien gij bemint gelijk uwe ziel, u daartoe raden wil, zeggende al heimelijk: laat ons gaan en dienen vreemde goden, die gij en uwe vaders niet kent....’

‘Ja, weg met de paapsche tooverheks!’

‘..... zoo weest hem niet gewillig,’ ging de heiligschennende opstoker voort, ‘noch hoort hem, noch uw oog spare hem, dat gij hem zoudt genadig wezen en verbergen; maar gij zult hem terstond dood slaan..... Met steenen overworpen, zal hij gedood worden, omdat hij u wilde trekken van den Heer, uwen God.’

‘Ja, ja, weg met die kinderen Belial's!’

‘Ja’, hervatte de redenaar, ‘en het weze een eeuwige gruishoop; men zal die niet meer optimmeren.... En daar zal niets van dat vervloeksel aan uwe hand kleven.’

Men drong razend vooruit; de weduwe stond nog altijd voor de deur en strekte beschermend de twee armen uit; zij stond daar alsof zij aan het kruis genageld was!

‘Mij eerst zult gij dooden!’ zeide zij met nadruk. Zij wist echter wel, dat Laurens reeds, langs het venster op den wal, het huis verlaten had; doch zij wilde hem tijd doen winnen om te vluchten; zij had daarenboven nog een ander geheim in haar huis, dat voor het volk moest verborgen blijven: immers, boven op het enge kamerke in den gevel was, voor eenige dagen, een man verscholen, waarop de godsdiensthaat zeer gaarne zijne wrok zou gekoeld hebben, ten minste indien hij geweten had welke bediening hij uitoefende: het was de pastoor der kleine en in Zeeland door de wet streng verboden katholieke gemeente.

Steenen werden geworpen, stokken vielen kneuzend en beukend neêr; messen en daggen blonken boven het hoofd; het grauw moest bloed hebben.

En het bloed stroomde!

De arme weduwe zakte, door een zwaren steen of slag aan het hoofd getroffen, met een ijselijken gil ten gronde, en haar onder de lompe voetzolen en klompen vertrappende, ijldde het opgewonden volk binnen; doch ter zelfder tijd borrelde het eensklaps, bang huilend, achteruit en als hadden de eerste indringers den duivel gezien, werkten zij naar buiten.

Twee schoten, in het huis gelost, deden het uitwerksel alsof gansch de woning krakend en berstend in de lucht vloog, en het vuur, dat in het donker ontsprong, maakte van de deur en 't venster een oogenblik twee vurige oogen van een dreigend monster.

Op den ontruimden dorpel verscheen de lange sterke gestalte van een man: het was Laurens, die, op den wal het aangroeiend gedruisch hoorende en zijne moeder in gevaar wanende, op zijne schreden terugkeerde, langs het venster weêr binnen sprong, maar helaas! te laat.

Terwijl het grauw huilend de vlucht nam, beurde Laurens zijne arme moeder op; het bloed stroomde uit de wonden van het ijselijk vertrap en vermorzeld hoofd.

Alles vergetende droeg de piraat zijne moeder binnen en legde haar op de legersteê.

‘Moeder, moeder!’ riep hij kermend uit, het bebloedde gelaat kussende, ‘moeder, uw Laurens roept u!’

De weduwe antwoordde niet meer.

Eensklaps was het kamerke verlicht; het blikken lampke brandde; naast Laurens stond een oud man als werkman gekleed, maar met zoo'n fijn en onderscheiden wezen, met zulke sneeuw witte haren, dat gewis het kleed met den stand niet overeenkomen moest; zijne handen beefden en zijne stem was diep ontroerd.

‘Gij hier, mijnheer pastoor!’ riep Laurens.

‘Stil, zoon, stil! Laat ons voor uwe moeder zorgen!’

De priester trad met het licht nader en den ijselijken bloedstroom ziende, riep hij weenend uit:

‘Arme Martha, zij hebben haar gedood!’

‘Dood!’ antwoordde Laurens op jammerenden toon. ‘O, ik zal mij wreken, wreken tot den bloede!’

‘Bedaar, zoon, bedaar! Wat vermoogt gij tegen die wilde menigte, welke terugkeerend, tot duizenden zal aangegroeid zijn!’

‘Is mijne moeder dood?’

‘Ja, zij is dood! Arme martelares, heilige vrouw, engel van liefde en geloof op deze wereld, onbekend en vergeten hier beneden voor die, welke niet van de onzen waren, maar tusschen deze groot en heilig als eene figuur uit de eerste dagen des Kristendoms! Martha, edele, heilige Martha! ....’

De oude man snikte en hield biddend de hand voor de oogen. Na eene poos hervatte hij:

‘En nu, Laurens, want ik ken u nog wel en heb gansch het gesprek met uwe moeder beluisterd, ga nu heen! Het grauw komt terug en het zou zijne wraak tegen u uitwerken en u doen aanhouden. Ga, ik bid er u om!’

‘Maar gij, mijnheer?’

‘Wees niet bevreesd; weinigen of liever geenens kennen mij, al heb ik jaren lang hier en in den omtrek gezworven. Ik zal een vreemdeling zijn, die, bij toeval langs het huis komende, de arme doode heb opgenomen.’

‘Maar het lijk mijner moeder?’ zeide Laurens weenend.

‘Ik zal er wel zorg voor dragen.’

‘Zij zullen het nog meer schenden en verminken!’

‘Nee, de moed der lafaards is gekoeld nu zij bloed hebben gezien.’

‘Ik blijf, ik blijf!’

‘Gij hebt ongelijk, zoon, gij kunt hier niets meer uitrichten. Ga, verwijder u, kom later weêr! Ga, ik gebied het u!’

Het huilend grauw keerde terug; het gedruisch naderde meer en meer de woning.

Laurens boog zich over het lijk zijner moeder; hij drukte zijne lippen op het bebloedde wezen, dronk als het ware het bloed der dierbare, en die man, welke zooveel menschen in zijn leven had neêrgeslagen, zooveel lijken onverschillig was voorbij gegaan, wiens voet zoo dikwijls tijdens den strijd, in het bloed was uitgeslibberd - die man was nu bleek van aandoening, en tranen gudsten uit zijne mannelijke oogen.

Nog een kus - nog een - nog een, en dan sprong hij de deur uit, welke hij open liet, en verdween langs den wal, op het oogenblik dat de schout met zijne dienders voor het huis der vermoorde weduwe stil hield. Het huilend volk volgde den overheidspersoon op zekeren afstand, en bleef hijgend van nieuwsgierigheid op een twintigtal stappen van de deur staan.

Men hoopte nu den vreeselijken zeeroover geboeid te zien weg-

voeren; het bliksemsnel tooneel, waarvan men een oogenblik te voren getuige was geweest, was wel geschikt om aan dien Laurens de Graaff een nog meer duivelsch karakter te geven, en de belangstelling in hem te verhoogen.

De pastoor had gelijk gehad: de woede was gestild, het bloed had de schurken met doodschrik geslagen; de plichtige opruiers waren niet meer daar, zoo min als die welke de weduwe het hoofd inwierpen of haar onder den voet vertrappelden.

De blonde man bereikte onbekend de schuit; het was reeds donker. Moedeloos liet hij zich op de bank neêrzakken; de roeiers grepen de riemen en snel doorkliefde de kleine boot het water, om weldra op de grachten buiten de stad te verdwijnen.

Op een uur afstand van de stad, in de kamer eener herberg aan den weg, vinden wij den stouten blonden man terug en wel in gezelschap van zijne vrouw, Anne Dieu-le-Veut, in reisgewaad.

Hoewel zij alleen waren in de kamer, spraken de twee personen fluisterend en daarenboven spaansch, gewis om geene onbescheiden ooren met hunne geheimen bekend te maken.

Over beider gelaat lag een diepen trek van mismoedigheid verspreid; in Laurens vooral was niets meer van die vroegere stoutheid en vermetelheid, van die kalmte in de grootste gevaren op te merken, welke zijne vrouw steeds bewonderd had.

Hij was nu gebroken onder het gewicht van het lijden, en zelfs de gedachte aan zijne toekomst, welke zoo schitterend was als een dageraad in den zomer, kon hem niet opbeuren: de dood zijner moeder had hem diep getroffen.

‘God heeft mij gestraft,’ zeide hij ‘omdat ik haar zoolang vergeten had; hij heeft mij nu het herdenken aan haar met bloedige letteren in de herinnering gedrukt. Arme vrouw! Zij zoo nederig groot, zoo heilig in haren eenvoud!’

‘Wees gelukkig, Lorenzillo, dat gij haar nog eens hebt mogen zien!’ liet er de jonge vrouw op volgen.

‘Ja, maar dat weerzien kostte haar den dood!’

‘Zij hield niet aan het leven, zeide zij; zij verlangde immers heen te gaan.’

‘Dat is waar!’ antwoordde de woeste kaper mijmerend. ‘Gij kunt niet begrijpen, Anne, hoe week mijn gemoed werd, toen ik al die herinneringen der jeugd weêrzag; hoe ontroerd ik was die nederige vrouw voor mij te zien, die, op de wereldzee rondzwalkend, het oog op één punt, op den Hemel, gevestigd houdt. Ik meende, dwaaskop die ik was, met fierheid al de grootheid welke ik was machtig geworden, voor haar ten toon te spreiden, en zij, integendeel, antwoordde mij: ‘Laurens, bidt gij ieder avond nog op uw knieën?’

Anne Dieu-le Veut zat met strakken blik op het tafelblad te staren.

‘Anne, gij ook, gij moet u met uwen vader verzoenen.....’

zeide Lorenzillo. ‘Daarna zullen wij heengaan - naar onze bestemming en nieuwe avonturen te gemoet gaan.’

De kaper trad met gebogen hoofd door het vertrek, stond plotseling voor zijne vrouw stil en sprak:

‘En indien wij eens dat leven vaarwel zeiden, Anne? Indien wij titel en adelsbrieven aan den koning van Frankrijk terugzonden? Zij werden toch maar in bloed en puin gewonnen, en, 't moge dan ook al oorlog heeten, aan het woord “heldendaad” kleeft meest altijd het onrecht.’

De gravin maakte, in gedachten verzonken, met haar vinger hieroglyphen in den op tafel gestorten wijn.

‘Ik bewonder in mijne moeder die rust, die kalmte, die hemelsche onverschilligheid voor het aardsche, en haar onmetelijk vertrouwen in de toekomst. En toch was haar leven niet zonder gevaren! Met wat al moeilijkheden moet zij te kampen hebben gehad! Wat al fijn gevoel en scherp doorzicht was er noodig, om jarenlang als het ware de klok te zijn, die de geloovigen tot het gebed opriep! De metalen klok was door de onverdraagzaamheid verboden; mijne moeder ging heimelijk van huis tot huis, van persoon tot persoon, om hen toe te fluisteren: “dezen avond, dezen nacht, morgen of later bidt men hier, bidt men ginder!” Eindelijk viel zij als martelares van haar geloof, van hare hoop, van hare liefde.’

Anne Dieu-le-Veut, het wispelturige kind dat wij hebben leeren kennen, begreep het verhevene karakter van die vrouw; het greefde haar dat zij niet dáár geweest was, om haar te zien, haar een woord van bemoediging toe te spreken, haar tegen het opgeruide grauw te verdedigen!

‘Dat was,’ zeide zij, ‘de grootheid uwer moeder, Lorenzillo; doch tot dergelijke verdoken grootheid zijn wij niet in staat. Ieder volgt zijne roeping; de onze ligt niet hier, maar ginder.’

‘Gij hebt misschien gelijk.’

‘Het is nu daarenboven geen oogenblik om in een zoo gewichtig punt eene beslissing te nemen; het is onmogelijk thans onpartijdig te oordeelen.’

‘Gij hebt andermaal gelijk. Ik zal echter naar het huis mijner moeder terugkeeren, doch ditmaal goed vermomd. Ik wil moeders begrafenis bijwonen, den goeden pastoor voor al zijne zorgen bedanken en de kosten van hare ter aarde bestelling voldoen. En dan..... ja, dan wil ik aan den voet van den grijsaard neêrknien en doen wat ik deed, toen ik nog een kind was. Hij toch hoorde mijne kinderzonden, hij zal ook die hooren van mijne mannelijke jaren..... Ik wil, ja, ik wil een beter mensch worden.’

Die twee wilde kinderen hadden voorwaar, misschien zonder het zelf te weten, een goed hart!

XIX. Aan het strand der zee.

Op vijf mijlen van Brugge, strandwaarts, ligt het stedeke of vlek Blankenberghe, dat enkel visschers tot bewoners heeft; het ligt daar onder aan den voet van het hooge duin, tegen den ijzigen noordewind en den bulderenden golfslag verscholen.

In de dagen onzer geschiedenis was Blankenberghe niet wat het nu is - eene lieve en vriendelijke badstad, eene prachtig opgetooide en naar de mode gekleedde vrouw; neen! het was nog een arm en naïef visscherskind, zooals wij elders schreven, 't was nog asschepoestertje dat later in eene prinses hertooverd zou worden!

In de 17^e eeuw bestond er van Blankenberghe niets dan het middengedeelte van het stadje; de witte duinen waren gansch onbebouwd: een wal omvatte het plaatske, en een fort was de waakzame schildwacht aan den oever der zee.

Maar het waren, om dus te zeggen, destijds reeds dezelfde visschers, evenals nu gekleed in het rood wollen hemd, in een zwaar lakensch wammes, in eene roode wollige broek, met zuidwester en waterlaarzen; altijd even arm en even eerlijk.

Zij zaten ook toen, evenals nu nog, in de dagen dat zij niet ter vischvangst uitzeilden, op een witten duin en met stil en droomerig oog op de zee te staren, zonder dat er meer dan een enkel woord over de lippen kwam. Het is alsof zij bij het bruisen der majestueuze zee hebben leeren zwijgen, en dat dit zwijgen - in al het gekakel aan het strand - door hunne kinderen werd overgeërfd.

Op zee waren zij evenals nu nog thuis: zij kenden er op 't oog iedere streek, ja, 't is alsof zij ook de namen van straat en plein

in die beweegbare waterstad zien geschreven staan, en zij werpen het anker juist daar, waar zij verlangen dat het valle.

In het stedeke zelf waren de huiskens zooals er nu nog velen in de Visschers- en Molenstraten gelegen zijn, en in de Kerkstraat stond eene oude patriarchale afspanning, waar men goed Brugsch bruin bier een flinken schotel visch, en vooral versche mosselen, bekomen kon.

Voor het overige had Blankenberghe zijn baljuw en verdere overheden, zijne dekens der visschersgilde, zijne rederijderskamer, zijn pastoor en een paar kanonnen om de kust te verdedigen.

Rechts en links strekten zich de witte duinen uit, schaarsch met wat spichtig gras begroeid en aan welker voet het strand en de heerlijke zee zich uitstrekten.

Op die effen zandvlakte, die eens de rijkdom van het stedeke worden moest, lag hier en daar eene visscherspink, eene groote okkernootschelp, en men zag er soms een visschersknaap blootsvoets het dorre duin beklimmen.

Het is hier, in dit kleine plaatske, dat wij de helden onzer geschiedenis zullen afwachten, of beter gezegd hen zullen opzoeken; want de hoofdpersonen zijn reeds aangekomen, en in de herberg, in de Kerkstraat gelegen, afgestapt.

De gravin bevond zich in eene kamer aan de straat; zij was in een donker reisgewaad gekleed en scheen wel besloten dit niet af te leggen. Reisgoed had zij niet; dit was door de zorgen van Taurel, langs de duinen naar de pink gedragen, die aan het strand gereed lag om in zee te steken.

Een paar uren geleden was de baljuw gekomen; hij had de paspoorten onderzocht, en met eene diepe buiging voor den graaf en de gravin de Vertigneul had hij zich verwijderd.

In de richting van het fort lag de pink van den ouden Wybauw, een visscher van vader tot zoon. Deze zat in het kleine vaartuig; de regenjas, de zuidwester, de hooge waterlaarzen duiden aan dat hij op het punt was van uit te varen.

Veel getuig had de oude zeerob niet noodig: een dieplood en een kompas was alles wat hij verlangde; hij was een van die, waarvan wij vroeger spraken; van die, welke op zee bekend zijn als in hunne woonplaats.

Een man in 't bruin gekleed had zijne pink afgehuurd voor een rijk heer, en die laatste had hem zooveel bezocht en gezegd, dat zij nog des avonds in zee zouden steken. 't Was Wybauw wel: dag of nacht stond bij hem gelijk.

De oude rob had eerbied voor dien rijken heer, niet alleen omdat hij hem eene ronde som geld op voorhand gegeven had, maar nog omdat hij met zooveel kennis over de zee en het varen wist te spreken.

‘t Moet ook een varengast zijn!’ dacht Wybauw, en hij oogde

den blonden man in de schemering na, toen deze de witte duinen opklauterde om naar de herberg in de Kerkstraat terug te keeren.

Op het zanderige duinpad stond eensklaps de man met de roode veêr voor den blonden heer.

‘Taurel!’ was de verwonderde uitroep van den kapitein. ‘Reeds terug van uwe zending naar Oostende?’

‘Zooals ge ziet, kapitein.’

‘Ik heb eens even de pink, de tuigaadje en den zeerob, die ons naar de fransche kust moet brengen, in oogenschouw genomen. Dat belooft. Uwe keus is voortreffelijk: de boot is sterk, het tuigaadje in orde en met dien zeerob zou ik regelrecht naar de Indiën durven oversteken.’

‘Wanneer vertrekken wij, kapitein?’

‘Dezen avond. En uwe reis naar Oostende?’

‘Is naar wensch afgeloopen. Nabestaanden van van Hoorn waren er juist wel niet meer; doch zijne weduwe met vier kinderen waren er aangekomen en leefden er op ruimen voet.’

‘Zoodat ik aan niemand aldaar den dood van van Hoorn vergoeden kon.... En hebt ge de weduwe gezien, Taurel?’

‘Niet zonder moeite, kapitein. Zij verkeert in de heilige overtuiging, dat haar echtgenoot van Hoorn ten gevolge van een tweegevecht gevallen is. Mij dunkt, dat die vrouw nog al tamelijk goed getroost is. Nu, het mensch moet van dien bullebak al weinig plezier beleefd hebben!’

‘Alzoo was die weduwe niet erg tegen mij ingenomen?’

‘In 't geheel niet. Mij dunkt als er een nieuwe sollicitant opdaagde, zij al heel gemakkelijk zou toestemmen weêr in het huwelijksbootje te stappen. Ik had een oogenblik lust, kapitein, aan het weeuwteje een voorstel te doen; maar goed ingezien, ik zou maar een slecht huisvader zijn.’

Lorenzillo luisterde niet naar den luchtigen toon, waarop de spion sprak.

‘Nu, Taurel, ik dank u voor den dienst mij hier bewezen,’ en Lorenzillo ging met gebogen hoofd het duinpad op.

‘Wat scheelt hem toch?’ dacht Taurel. ‘Zou hij reeds suf worden? Wat drommel ligt er aan den dood van dezen of genen gelegen! Een mensch? - Maar dien knipt men uit de baan, als dit noodig is, gelijk een vlieg of een rups! Neen, ik begrijp den kapitein niet meer.’

Lorenzillo stond op eenigen afstand van Taurel stil, wendde zich om en zeide tot den spion:

‘Wees gereed; wij steken binnen een uur in zee.’

Daarna ging hij weêr even peinzend, wij zouden zeggen mismoedig, voort.

Middelerwijl dat Lorenzillo zich aan het strand bevond, had er in de afspanning een belangwekkend voorval plaats.

Op het oogenblik dat de gravin voor het venster stond en in de stille, doodstille straat staarde, werd hare aandacht plotseling gewekt door den hoefslag van paarden.

Het leed dan ook niet lang, of twee ruiters verschenen en hielden voor de herberg stil.

De gravin Anne ontstelde hevig, toen zij in twee kavalieren haar vader en den markies d'Ambrelle herkende.

Het gevoel dat zich van haar meester maakte, was echter gemengd; zij vreesde de tegenwoordigheid van dien strengen man, en tevens tintelde er een straaltje geluk in haar hart, omdat zij den vader dien zij zoo diep miskende, nog eens zien mocht.

Het gebeurde met de oude moeder van Lorenzillo had ook bij haar de kinderlijke liefde, welke zoo lang sluimerde, wakker geschud.

Wat zou het gevolg van de ontmoeting zijn? Zij wist het niet; maar zij moest vastberaden wachten, zooals dit overigens met haar zoo mannelijk karakter overeenkwam.

De onzekerheid van toestand duurde echter zeer kort, want toen de deur driftig opengeworpen was, snelde de oude edelman met uitgespreide armen binnen, en riep diep ontroerd uit:

‘Anne, mijn kind, mijn kind!’

Onder den uitroep: ‘Vader, vader!’ vloog de gravin den grijsaard in de armen; beiden klemden elkander vast en weenden; zij gaven zich wederkeerig, zonder verklaring, zonder uitlegging, den kus van vrede en verzoening.

De markies d'Ambrelle bleef aan de deur staan en schouwde diep bewogen op vader en dochter, die elkander, na tien jaar afwezigheid voor het eerst weêr terugzagen, en door een enkelen kus ook tien jaar gramschap en onmin uitwischten.

‘Anne, kindlief, wat heb ik veel geleden!’ nokte de vader.

‘Vergeef het me, vader! Ik ben gelukkig u nog eens weêr te zien!’ was het ontroerde antwoord.

‘Ik ken uwe geschiedenis, uwe zwerftochten; ik wil niets onderzoeken, alles is u vergeven. Ik ben met een denkbeeld van strengheid jegens u op reis gegaan, en nu ik u eindelijk gevonden heb, vergeet ik alle schuld, vergeet ik blazoen en afkomst, en wil enkel vader voor u zijn.....’

‘Ja, dat alles vergeten zij, vader!’

‘Zeg mij echter, kind, waarom hebt gij het vaderlijk huis verlaten, Anne?’

‘Laat ook dit punt rusten, vader.’

‘Neen, als ik ongelijk heb, wil ik schuld bekennen.’

‘Ik alleen was plichtig, vader; ik had een slecht hoofd, ik verlangde naar avonturen, naar vrijheid en onafhankelijkheid.....’

‘En ik wilde u dwingen, niet waar, den heiligen naam van moeder te geven aan?’

...

‘En gij wildet mij een huwelijk opleggen....’ onderbrak Anne driftig.

‘De markies d'Ambrelle was u waard!’ zeide de oude edelman, op een toon die gekrenkte trotschheid deed blijken.

‘Ja, meer dan waard,’ zeide de jonge vrouw en zij stak, wel wat verlegen, den jongen edelman de hand toe. ‘Vergeef mij, dat ik u zoo dikwijls miskend heb, Henry; geloof mij, het kostte mij telkens moeite dit te doen. Nu weêr hebt gij recht op mijne dankbaarheid; want dank aan u, is mij het geluk gegeven mijn ouden vader nog eens te zien, alvorens voor jaren heen te gaan.’

De markies d'Ambrelle had de hem toegestoken hand gegrepen; hij, de miskende, was diep getroffen!

‘Het is ook slechts om graaf Dieu-le-Veut wederkeerig dat geluk te geven, dat ik hem verwittigd en ook herwaarts vergezeld heb, mevrouw,’ zeide de edelman, met zekere kiesche bijbedoeling.

‘Ik ben er van overtuigd, markies d'Ambrelle,’ voegde zij er met een stillen glimlach bij. ‘Gij zoudt nooit gelukkig geweest zijn met de wispelturige en avonturen zoekende Anne Dieu-le-Veut. Laat het verledene dood en begraven zijn. Vergeef me, dat ik u in andere omstandigheden niet heb willen erkennen.’

‘Nu, nu, wij zullen van dit alles later en elders spreken!’ viel de oude edelman in. ‘Wij vertrekken naar een onzer kasteelen in Frankrijk.’

‘Indien zulks met de plannen van mijnen echtgenoot overeenkomt.....’ onderbrak Anne.

Dat spook rees plotseling voor het oog van den ouden edelman op. In de eerste oogenblikken van geluk had hij aan den zeeroover, hem zoo indrukwekkend door Dorica afgeschilderd, niet gedacht.

‘Uw echtgenoot?’ herhaalde graaf Raoul onthutst.

‘Ja, mijn huwelijk werd op Tortuga door den pater Jesuïet Charlevoix¹⁾ ingezegend.’

‘En dat zonder mijne toestemming,’ liet de vader er streng op volgen.

‘Ook dat, vader, moet gij uwer dochter vergeven!’

‘Ja, maar gij zult toch dien onwaardige moeten verlaten, Anne! Men weet wie hij is: vogelvrij verklaarde door Spanje, zijn al de drossaarts en baljuws van deze landen op dit oogenblik te been, om de hand op hem te leggen. Binnen een uur zullen zij hier zijn om hunnen buit in triomf naar Brussel, en verder naar Madrid over te voeren!’

‘Mijn echtgenoot is een man, veroordeeld door diegenen welke hij bestrijdt, door die welke hem benijden; hij is echter een dapper zeeman, met wien ik lief en leed heb gedeeld en dien ik zeker in dezen hachelijken toestand niet verlaten zou.’

1) Het is aan dien pater Jezuiet, dat wij een aantal bijzonderheden over de boekaniërs en over Lorenzillo verschuldigd zijn.

‘Maar de gevangenis en de vernedering worden zijn deel, en uw naam zal met den zijnen geschandvlekt worden!’

‘Zijn naam is de mijne.’

‘Ongelukkig kind! Altijd nog eigenzinnig!’

‘Men heeft overigens de hand nog niet op hem gelegd! Neen, neen, men houdt Lorenzillo niet aan gelijk een lam!’ riep de jonge vrouw op uitdagenden toon.

‘Men is met twintig!’

‘Wij zijn met twee, of liever hij is alleen!’

‘Hij is daarenboven vergezeld van een schurk, die zich, mijn jager zijnde in het kasteel, aan de gruwelijkste misdaden schuldig maakte, en die zich nu weêr door vergif van eene arme boheimster heeft willen ontslaan.’

‘Taurel!’ mompelde de jonge vrouw, als tot zich zelve, ‘ja, Taurel is een schurk; doch in de laatste dagen heeft hij ons inderdaad diensten bewezen. Ik begrijp nu echter zijne woorden aangaande die arme landloopster! .... Ha, hij heeft die ongelukkige willen vermoorden, om te beletten dat zij ons volgen zou! .... Dat is afschuwelijk!’ en de jonge vrouw wendde het hoofd af.

‘En in zoodanig gezelschap zou zich de dochter van graaf Raoul Dieu-le-Veut bevinden?’ riep de vader.

‘Lorenzillo is onschuldig aan de wandaden van den Rooden Duivel; hij weet zelf niet dat deze bestaan.’

‘Zeer mogelijk, maar hij zelf heeft meer dan eene misdaad op het geweten.’

‘Volgens Spanje, ja; volgens de Vereenigde-Republiek, ja; volgens Engeland, ja; maar niet, graaf Raoul, niet volgens de meening van Frankrijk, in wiens dienst mijn echtgenoot sedert lang getreden is. Graaf Raoul, gij zijt Franschman, en kunt de schitterende diensten niet miskennen, die Lorenzillo aan uw land bewezen heeft!’

‘En die Zijne Majesteit, koning Lodewijk XIV, op eene al te welwillende wijze heeft willen erkennen!’ zeide eene mannelijke stem in de opening der deur.

Lorenzillo stond op den dorpel; de schoone, krachtvolle gestalte van den jongen man reikte schier tot aan het hoogste der deur. Er lag in dat wezen een mannelijken ernst, eene bewonderenswaardige kalmte, eene overtuiging van bewustheid van macht, gemengd met eene kinderlijke welwillendheid, welke genegenheid en tevens ontzag inboezemde, en den graaf trof.

De man, dien hij voor zich zag, droeg den stempel der onderscheiding. Voorwaar, hij moest iets meer zijn dan de eerste de beste!

‘Vader,’ zeide Anne, ‘ik stel u mijn echtgenoot voor.’

‘Uw dienaar, heer graaf Dieu-le-Veut!’ antwoordde de jonge man gul en hoffelijk.

De aangesprokene maakte een tamelijk koele beweging; de binnengetredene scheen er geen acht op te geven, en zich tot den gezantschaps-

secretaris wendende, stak hij dezen de hand toe, er bij voegende:

‘Goeden dag, heer markies d'Ambrelle; ik had niet gedacht de eer nog te zullen hebben u te ontmoeten.’

‘Graaf de Vertigneul.’

De jonge man schudde glimlachend het hoofd.

‘Ik weet niet,’ zeide d'Ambrelle eenigszins verlegen, ‘ik weet niet met welken titel of naam u te benaderen.’

‘Inderdaad op het oogenblik van den grooten sprong te wagen,’ antwoordde de piraat gulweg, ‘denk ik geene onbescheidenheid te begaan met voor u beiden een hoekske van het masker, dat mij bedekt, op te lichten, voor u beiden, mijnheeren! want gij zijt Franschen zooals ik: gij beiden sedert eeuwen, ik slechts van voor eenige maanden. Zijne Majesteit de koning heeft mij eigenhandig de naturalisatie-brieven geschonken.’

‘Hoe?’ riep graaf Raoul.

‘Graaf Dieu-le-Veut schijnt over die hooge onderscheiding verwonderd; doch, zooals gij ziet, oordeelt Zijne Majesteit gansch verschillend over mij dan wel het publiek, dat mij of mijne daden niet in volle waarheid kent.’

‘In waarheid, mijnheer,’ antwoordde graaf Raoul, ‘die hooge gunst van onzen genadigen koning, moet in mijn oog als eene recht vaardiging gelden.’

‘Heer graaf Raoul Dieu-le-Veut, “de oudste en fierste edelman van gansch mijn rijk,” zeide Zijne Majesteit - heer graaf, wilt gij de hand drukken van hem wien de koning eens de hand toestak en hem noemde: graaf Lorenzillo, majoor in het koninklijke leger en gouverneur van het eiland Lavache?’

De oude man greep de hem toegereikte hand vast; hij staarde dien schoonen, sterken man, die zich als het ware met tooverkracht van zijn gemoed meester maakte, verwonderd in het aangezicht en zeide gansch onthutst:

‘Vergeef mij, ik had u slecht beoordeeld!’

De edelman herwon allengs zijne majesteit, die, het was misschien de eerste openlijke zwakheid van zijn leven, hem een oogenblik verlaten had.

‘Zijne Majesteit noemde u graaf Lorenzillo,’ zeide de oude man, ‘majoor in zijn leger en gouverneur in 's konings West-Indische bezittingen; ik, graaf Raoul Dieu-le-Veut, ik noem u mijn zoon. Kom, omhels mij!’

De omhelzing was innig.

Henry d'Ambrelle trad nader, drukte den piraat de hand en wenschte hem geluk met de hooge onderscheiding, hem door den koning toegedacht.

‘Alzoo,’ hervatte graaf Raoul, ‘indien Zijne Majesteit gesproken heeft en u naar zijne West-Indische bezittingen terugzend, moet de vader zwijgen. Vertrek, zoon, ik geef u en mijne dochter, met ééne

voet reeds in het graf mijnen zegen!’ en de oude man legde Anne's hand in die van graaf Lorenzillo. ‘Ik dank u, o mijn God! nu, nu kan ik gerust sterven!’

‘Mag ik opmerken, dat het tijd is aan heengaan te denken?’ wierp de markies d'Ambrelle op; ‘ik moet graaf Lorenzillo aankondigen, dat zijne vervolgers hem op de hielen zitten, en dat wij, ongelukkig genoeg, de groote oorzaak van die nieuwe moeilijkheden zijn.’

‘Eene lichte moeilijkheid!’ zeide Lorenzillo glimlachend, ‘gevolgen van het tweegevecht met den bessemstok!’

‘Iets onbeduidends na de vele andere moeilijkheden, die wij reeds beleefd hebben,’ voegde de gravin er bij.

‘Met wat inzicht hebt gij u toch in de Spaansche Nederlanden en op het grondgebied der republiek gewaagd?’ vroeg de graaf.

‘Familieplicht,’ antwoordde Lorenzillo, en bij dat woord dreef er een droevig waas over zijn wezen; want het bloedige drama, waarvan zijne moeder het slachtoffer geworden was, lag daar, in zijne levendige verbeelding, weêr voor hem!

Een hevig gedruisch van hoefgetrappel en menschenstemmen liet zich in de straat hooren; de markies verbleekte, de oude man beefde, de graaf en de gravin behielden hunne kalmte.

‘Daar zijn ze!’ stamelde graaf Raoul. ‘Vlucht, vlucht, en God zij met u!’

XX. De triomf van den boekanier.

Reeds waren de reizigers te paard en te voet voor de afspanning aangekomen, toen in de kamer een innig afscheid genomen werd. De graaf en de gravin verlieten langs de achterdeur de herberg, en gingen rustig de eerste ruiters voorbij, welke de poort binnen reden.

Beiden traden den kleinen hof achter het huis in, en de gravin plukte in 't voorbijgaan eene roos, alsof zij ter wandeling ging, en stak de geurige bloem op haar hart.

‘t Is alsof gij ten dans gaat, Anne!’ zeide Lorenzillo glimlachend.

‘Och! 't zal wel niet veel meer zijn!’ antwoordde de jonge vrouw stil, en niet eens aan het gevaar dat zij te gemoet ging, maar aan haar vader denkende.

‘Hebt gij uwe pistolen?’ vroeg Lorenzillo. ‘Ja? voorwaarts dan!’

Buiten den hof gekomen, doorliep men eenige oogenblikken het weiland, 't geen tamelijk moeilijk werd, aangezien de schemering viel en de bodem erg drabberig was. Lorenzillo kende echter den weg; deze leidde achter het fort om en liep op de duinen uit, die als witte spoken aan het strand gezeten waren.

Alles was daar stil, doodstil; slechts uit het stedeke steeg een ongewoon gewoel op, en ginds achter de duinen bruiste de zee.

‘Indien Taurel nu maar verwittigd is!’ wierp Lorenzillo op.

‘Taurel is en blijft een schurk,’ was het antwoord; ‘hij en hij alleen is de schuld van al de onaangenaamheden, die wij hier ontmoeten. Waarom moest hij gedurig uit hebzucht ons in gevaar brengen?’

‘Ik zal hem daarover streng berispen,’ antwoordde Lorenzillo, ‘en ik begin te gelooven, dat hij ons ten slotte heeft willen overleveren. Immers, volgens hij zeide, moest de justicie eerst morgen hier aankomen, dan als wij reeds nacht en dag in zee waren gestoken.’

‘Neen, Taurel heeft ons geheim aan die boheemster kenbaar gemaakt.... de hemel weet waarom! Zeker is het, dat zij eischte ons naar de Indiën te vergezellen, en toen de vrouw hem lastig viel, heeft hij zich door vergif van haar willen ontmaken.’

‘Wat schurk! Wie heeft u dat gezegd?’

‘Mijn vader. Verder heeft hij nog een aantal schelmerijen van voor jaren op het geweten.’

‘Ja, dat wil ik gaarne gelooven; doch het is nu geen tijd om zijn geweten te onderzoeken.’

‘Het is die vrouw met den rooden mantel, welke, om zich op den laffen Taurel te wreken, ons aan mijn vader en aan het gerecht verraden heeft.’

‘Aan uw vader was inderdaad een geluk.’

‘Ja, maar niet aan het gerecht!’

‘t Was eene dwaasheid den Rooden Duivel aan ons te verbinden. Pas op, hier is het duinpad. Klim op, doch voorzichtig! Er komt ginder beneden meer en meer beweging. Luister!’

‘Neen, neen, laat ons voortgaan!’

‘Ik zie ginds tusschen de huizen een rooden gloed, 't zal gewis de schijn der fakkels zijn, waarmeê men de duinen verlichten wil.’

‘Het duin is juist niet geschikt om veel spoed te maken.’

‘Neen, maar wij bereiken den top.’

En inderdaad, eenige oogenblikken daarna was men door het losse duinzand, door de schaarsche distels en dorens naar boven gewoeld; beneden aan den voet lag de groep huizen, die het stedeke uitmaakten; aan de andere zijden strekte zich de wijde donkerblauwe zee met wit beschuimde golventoppen uit, die haar eeuwig lied zong, hetwelk zij aanving op den dag der schepping, en dat slechts versterven zal, als zij met het heelal in het niet zal terugkeeren.

Een oogenblik stonden de twee vluchtelingen op den top der hooge duinen stil, en vergewisten zich over de plaats van hunne vervolgers; deze bevonden zich aan den voet van de duinen; men zag duidelijk de zwarte gestalten in den rooden gloed der fakkels.

Schier voor de voeten van Lorenzillo richtte zich plotseling eene zwarte gestalte op.

‘Sta!’ riep een man van eene hooge gestalte.

‘Don Garcia!’ antwoordde de piraat, ‘komt gij hier en op dit oogenblik uwe revanche halen, en wilt gij nogmaals als een hond met den bessemstok afgeranseld worden?’

‘Geef u over!’ brulde de ritmeester.

‘Nooit!’ en op hetzelfde oogenblik bukte zich Lorenzillo en als

een tieger sprong hij op den Spanjaard toe; een vurige bliksemstraal ontschoot aan dezes wapen en het pistoolschot, dat hij op den piraat loste, werd door de echo der duinen herhaald. De kogel was Lorenzillo langs het oor geschuifeld; maar juist dat gerucht gaf dezen nieuwe spierkracht, en als snikte hij eenen kegelbal uit de hand weg, zoo snikte hij don Garcia vooruit en deed hem van de hooge duinen naar beneden rollen.

Uit de zwarte diepte steeg een akelig gehuil van razernij op.

‘Voort, voort!’ riep nu de stoute kaper; ‘men zit ons op de hielen!’

De afdaling van de hoogte ging sneller dan het opklimmen.

Op eenigen afstand van het vlakke strand, liet zich de stem van Taurel hooren, die langs eene andere zijde het duin was overgeworsteld; doch op het oogenblik dat hij zich bij de twee andere vluchtelingen voegde, verschenen ook eenige visschersjongens met fakkels, en op eenigen afstand van hen, de vrouw met den rooden mantel.

Sedert tien minuten vervolgde dat spook Taurel in de straten en in het duin; de spion, die niets anders dacht of het vergif had hem van de waarzegster ontslagen, was nu door eene bijgeloovige vrees bevangen: de doode was opgestaan en gekomen om zich op hem te wreken!

In het duin knikten zijn knieën; hij kon niet meer voort; het was alsof men hem immer dieper en dieper in het zand deed zakken, om zijnen loop te vertragen, terwijl integendeel die roode furie over het witte duinzand scheen voort te schuiven en hem binnen eenige stappen bemachtigen zou.

Taurel hoorde de stem van Lorenzillo, die hem ‘langs hier!’ toeriep; doch zijne krachten begaven hem. Eene verlamme vrees bezielde den spion; hij zakte neêr en op hetzelfde oogenblik zag hij de roode gestalte van Dorica zich over hem heen buigen en hij hoorde iets, dat aan den schaterlach van satan moest gelijken.....

De spion bedroog zich; alleen de slip van den waienden rooden mantel had zijn aangezicht geraakt.

Toen Dorica achter het duin verdwenen was, herleefde Taurel als het ware; hij richtte zich op, de schrik gaf hem nieuwe krachten en hij liep over het strand naar zee.

Gansch het strand was nu met zwarte gestalten en met fakkellichten overzaaid; de knechten en dienders der baljuws en drossaards, op eene ruime belooning belust, wedieverden in hunne pogingen om de twee vluchtelingen te bereiken.

Men zat beiden dicht op de hielen; de gravin, in haar lang kleed, kon slechts met moeite meer voort.

Graaf Dieu-le-Veut en markies d'Ambrelle stonden op de hooge duinen en waren met kloppend hart en ingehouden adem, getuigen van die menschenjacht.

‘Voort, voort!’ riep Lorenzillo tot zijne vrouw, en toen deze nog

slechts eenige stappen een der vervolgers vooruit was, sprong de graaf toe, deed den vervolger in het zand tuimelen, omvatte met gespierden arm zijne vrouw, en bereikte in een of twee sprongen, het water en de boot.

Op de duinen volgde de markies met onstuimig gemoed al die bewegingen.

‘Zie, zij bereiken de boot!’ riep hij zegevierend tot den graaf.

Een blijde gil ontsnapte aan de borst van den ouden edelman; hij ook had de twee vluchtelingen een oogenblik, als het ware in een bliksemlicht gezien - duidelijk gezien.

De bruisende zee, donkerzwart, werd nu hier dan daar met breede lichtstrepen doorploegd, niet ongelijk aan den bliksem die den zwarten hemel klieft, of beter gezegd, alsof er over dat donker tapijt, lange en reusachtige lichtslangen slingerden, hare reusachtige koppen in de hoogte staken en dan neêrploften, wegzonken, om een weinig verder weêr boven te komen.

De zee was lichtgevend: al wat in de lichtslingers viel, werd een oogenblik met denzelfden glans overgoten; daar, waar de zee hare droppels spatte, ontstond licht, en de vervolgers op het strand deden het onder hunne voetstappen ontspringen, gelijk de hoefslag van het paard op de straatsteenen.

De boot van den ouden Wybauw, op de branding dansende, was als een tooverschip en de man, die aan den mast stond, een met den arm zwaaiend spook.

Kreten van razernij stegen rechts en links van het strand op.

De pink was los en danste op de golven.

Men zag onduidelijk dat er vier personen aan boord waren; een hunner stond recht en zwaaide juichend en uitdagend met den hoed.

Daar knalde een schot van het strand; eene der gestalten boog zich en viel met een fellen plons in het water, dat opspattend een kolk van vuur scheen te zijn.

‘God, mijn God!’ kermde de oude graaf, ‘dat is Lorenzillo!’

‘Neen, neen!’ antwoordde de markies d'Ambrelle, ‘ik zie den graaf, zijne vrouw in den arm geklemd, aan den mast overeind staan!’

Het vaartuig verwijderde zich op de lichtgevende golven, en waar het nat den boeg, de zeilen, het tuigaadje, de personen besprenkelde, werd het vaartuig met een spookachtig licht overgoten.

In zee was het alsof een gansche stoet lichtgeesten, die daalden en opkwamen, die rechts en links dansten, die verschenen en verdwenen, de boot van den piraat tot geleiders verstrekten. Hier waren het geesten met vlottende kleêren, daar met zwalpende haren; ginds zonken zij, elkander omarmende, in de diepte weg of rezen weêr brullend of juichend op.

Slangen kronkelden, stieren met gebukten kop stormden een oogenblik rondom de boot, en werden weêr vervangen door een regen van sterren, uit een opspattend vuurwerk neêrdalend.

In dat ontzagwekkend natuurverschijnsel verdween de boot van den ouden Wybauw, die tot zegewagen diende aan den duivelschen boekanier.

Toen de eerste verbazing aan het strand voorbij was, dachten er eenigen aan vervolging; doch de sergeanten, dienders en helpers waren geen kinderen van het zeestrand; velen zagen dat wonderbaar natuurverschijnsel voor de eerste maal, en eene bijgeloovige vrees maakte zich van hen meester.

Met eene boot en vier goede roeiers zou men de pink zeer goed hebben kunnen inhalen, doch niemand durfde zich aan dit werk wagen, en misnoegd, morrend en elkander verwijtend, keerden allen naar het stedeke terug.

Op de duinen stonden een aantal visschers; zij oogden, zooveel de schemering dit toeliet, het vaartuig van den ouden Wybauw stilzwijgend na, en toen drossaards en baljuws bij hen aandrongen, om in hunne booten te gaan en de pink in te halen, schudden zij het hoofd.

Noch aanbod van geld, noch beloften, noch bedreigingen mochten baten; de visschers deden ten slotte de moeite niet meer het hoofd te schudden; zij keerden zich om, gingen zwijgend heen en lieten de heeren magistraten in de duisternis staan.

De zon brak in het oosten door en zevenkleurde de beschuimde golftoppen der Noordzee. Geen pink was aan den horizon te zien, geen visschersknaap op het strand. Lange rijen meeuwen dreven in wijde kringen over strand en duinen.

Uit deze laatste kwam Dorica, de vrouw met den rooden mantel, te voorschijn; zij bleef aan den voet van de zandheuvelds staan en staarde rechts en links over het strand heen, als zocht zij eenig bepaald voorwerp of eene bepaalde plaats.

Toen zij niet vond wat zij blijkbaar zocht, keerde zij in de duinen terug en doorkruiste deze in verschillende richtingen. Aan den zee kant teruggekeerd, stiet zij plotseling op een menschelijk lichaam - dat van den spion.

Het lag aan den voet van het duin; het gelaat was bleek en blauw, de lippen zonder kleur, de oogen gesloten, het hoofd ontbloot en de kleêren gansch doortrokken van het zeewater.

Om Dorica's lippen speelde een bittere glimlach: zij was gewroken. Taurel had zijne wenschen niet bekomen; hij had het gedroomde tooverland niet kunnen bereiken, maar hij was naar een ander land vertrokken, naar dat van 't welk men niet terugkeert.

De vrouw legde hare hand op zijn hart; het klopte niet meer; toen zij die hand terug trok, was zij met geronnen bloed besmet: - de kogel had het hart gevonden en getroffen.

Handen en hoofd waren ijskoud: Taurel was dood. Wie had dat moorddadig schot gelost? Dat bleef een eeuwig geheim.

De waarzegster stond bij het lijk; haar bleek en lijdend wezen was akelig verwrongen. Zij was niet voldaan: zoolang de wraak niet volbracht was, scheen haar leven met geesten bevolkt te zijn, die haar de zoetste voldoening beloofden als hij, de verrader, zou gevallen of overgeleverd zijn.

Nu lag hij machteloos voor hare voeten; zij kon hem den voet zelfs op het bloedende hart zetten en dit vermorzelen; doch alle verlangen was nu dood in haar. Er was leêgte in en om haar en zij zocht te vergeefs naar de voldoening, haar door den booze toegefluisterd.

Dat had haar de oude, die haar in de schuur schier stervend gevonden had, ook voorspeld; doch de zucht naar wraak brandde te hevig in haar hart en toen zij pas hare beenen kon voortslepen, ontweek zij de zorgvolle woning des priesters, om die wraak na te jagen. Toch had die oude zwartrok de waarheid gezegd!

In de zakken van Taurel vond zij eenig geld; 't was geld, dat gewis van verraderij moest voortkomen; zij nam het en stak het bij zich, om later de begrafenis te bekostigen. Dan vond zij zijne brieventesch; ook die nam ze, want daarin konden papieren verborgen zitten, die zijnen naam nog meer zouden kunnen bezwalken dan hij reeds bemodderd was.

Zij, die gekomen was om zich te wreken, werd zooveel mogelijk eene zuster van liefde voor hem!

Een groote wesp gonsde over het voorhoofd en de oogen van den doode; Dorica boog zich en joeg het dier weg alsof zij den slaap van den ongelukkige niet wilde storen.

Daarna plukte zij gras en bloemen in de duinen en bedekte er het hoofd en het hart meê.

Dorica verliet de duinen en ging recht door ter kerke; zij ging den priester eene eerlijke begrafenis vragen.

Op den dorpel der deur zette zij zich neêr; daar zou zij den priester afwachten; de eerste die haar ontwaarde, was de oude graaf Dieu-le-Veut die ter vroegmis was geweest.

Veel leed had zij hem toegebracht, veel schrikkelijks uit het verledene had zij hem doen kennen; doch zij had hem ook in de gelegenheid gesteld zijn kind nog eens te zien.

'Kom,' zeide hij, nadat Dorica hem gezegd had wat haar doel was, 'kom, sta op. Gij zijt op den weg van inkeer. Ik neem alles op mij; ik zal den doode, ik zal u verzorgen. Heeft mijne dochter u, lange jaren geleden, miskend, ik, de vader, zal u dit zooveel mogelijk vergoeden. Kom, ik ben te gelukkig om u iets te weigeren!'

Dorica schudde het hoofd en zeide:

'Mijn tijd is gekomen, ik voel het; leid mij met u naar dien ouden zwartrok, die mij van eene onmiddellijke dood redde; hij zal mij, voor dat ik sterf, leeren hoe ik bidden moet.'

1876.